NOVEMBER 1.

1. Szent Kozma és Damján. Ingyenes gyógyítók és csodatevők. Testvérek testben és lélekben, származásuk szerint Ázsiából valók, pogány apától és keresztény anyától. Apjuk halála után anyjuk, Teodotia, minden idejét és fáradságát fiai nevelésére szentelte, hogy igaz kereszténnyekké nevelje őket. Isten meg is segítette őt, így fiai úgy nőttek fel, mint két édes gyümölcsfa, és mint a világ két világossága. Kitanulták az orvosi mesterséget, és ingyen segítettek a betegeken, nem annyira orvosságokkal, mint inkább az Úr Jézus Krisztis nevével. Ingyenes orvosoknak nevezték őket, mert ingyen gyógyítottak, és ezzel beteljesítették Krisztus parancsát: „Ingyen kaptátok, ingyen adjátok" (Máté 10, 8). Annyira óvatosak voltak az emberek ingyenes gyógyításában, hogy Kozma őszintén megharagudott testvérére, Damjánra, amiért az elfogadott három tojást egy Palladia nevű asszonytól, és Kozma meghagyta, hogy halála után ne temessék őt testvére, Damján mellé. Valójában Szent Damján nem jutalomként fogadta el azt a három tojást, amiért meggyógyította a beteg Palladiát, hanem azért, mert az asszony a Szentháromságra eskette meg őt, hogy fogadja el a három tojást. Haláluk után azonban, Fereman helységben, Isten kinyilatkoztatásának megfelelően mégis együtt temették el őket. E szent testvérek nagy csodatevők voltak mind életükben, mind haláluk után. Egy földművesnek alvás közben a száján át egy kígyó bújt a gyomrába, és a szerencsétlen embernek a legnagyobb kínok között kellett volna meghalnia, ha az utolsó órában nem hívja segítségül Szent Kozmát és Damjánt. És így dicsőítette meg az Úr mindörökre csodákkal azokat, akik Őt dicsőítették a földön hittel, tisztasággal és irgalmassággal.

2. Szent Erminigeld királyfi, vértanú. Luvigeld gót király fia, aki az ariánus eretnekséget követte. Erminigeld azonban kegyetlen, eretnek apja minden hízelgése és fenyegetése ellenére sem tágított az ortodox hittől. Apja börtönbe vetette, és Húsvét hajnalán elküldött hozzá egy eretnek püspököt, hogy áldoztassa meg. Isten kedveltje azonban nem akarta elfogadni az áldozást egy eretnek kezéből, amiről a püspök értesítette a királyt. A király megharagudott, és megparancsolta a hóhéroknak, hogy vágják le Erminigeld tiszteletreméltó fejét; ez 586-ban történt. Később Luvigeld megbánta, hogy megölte a fiát, megtagadta az eretnekséget, és visszatért az ortodox hitre.

3. Szent Jakab szerzetes-vértanú tanítványaival, Jakabbal és Dionisziosszal. A Koszturi egyházmegyében született, Martin és Paraszkeva szülőktől. A juhokkal foglalkozó Jakab meggazdagodott, és ezzel kiváltotta fivére irigységét, aki hamisan feljelentette őt a törököknél, azt állítva, hogy kincset talált a földben. Jakab Konstantinápolyba menekült, ahol ismét nagyon meggazdagodott. Egyszer Jakab vendég volt egy török bégnél. A törökök húst ettek, Jakab pedig böjtölt. Ekkor a bég így szólt: „Nagy a

ti keresztény hitetek!" És elmesélte, hogy a felesége elmebeteg volt, és a sok orvos és kezelés után elvitte őt a patriárkához, hogy olvasson felette imát. Amint a patriárka kinyitotta a könyvet az olvasáshoz, valamilyen mennyei fény áradt szét a templomban. Az ima végeztével a felesége meggyógyult. Amikor Jakab hallotta a törököt a keresztény hitet dicsérni, szétosztotta minden vagyonát, és a Szent Hegyre (Athosz) ment, ahol az Iveron monostorban szerzetes lett. A Szent Hegyen aszkézisben élt, majd a hitéért szenvedett vértanúhalált a törököktől Drinápolyban (Edirne), 1520. november 1-jén. Az ő és tanítványainak csodatevő ereklyéi a Szaloniki melletti Galatisztában, a Szent Anasztázia monostorban nyugszanak.

Az Egyház ünnepli a csodás Orvosokat,
Az Úr fényével tündöklő csillagokat,
Szent Kozmát és szent Damjánt, a hősöket,
A két csodás dicső kereszténYt.
Velük anyjukat, Teodotiát is áldja,
Ki e két óriást felnevelte.
A dicső fivérek a törvényt betöltötték,
Krisztus kedvét irgalmukkal lelték,
A kegyelmes Krisztusnak tetszettek,
Ki maga a legnagyobb, ingyen Gyógyító.
Ajándékot kaptak, így orvosokká váltak,
De e drága kincsért pénzt sosem vártak.
Isten adományát a szegényeknek adták,
Krisztus szent nevével őket meggyógyították.
Az idő a szenteket sötétbe nem zárja,
Így volt ez régen, s így áll ma is,
Nem takarta el a csodás Orvosokat,
Kik ma is ontják a fénysugarakat,
S segítik a beteget, a bajban lévőt,
Önkéntes, nagy erejű imával kérve az Ég urát,
Krisztus mennyei, szent trónusa előtt.
Tisztelet s dicsőség a csodás Orvosoknak!

ELMÉLKEDÉS

Megleni Szent Ilarión nagy küzdelmet folytatott a bogumilok ellen. Egy alkalommal a bogumilok vezetői összegyűltek Ilariónnál, és hitvitát kezdtek vele. A bogumilok azt tanították, hogy Isten a szellemi világot teremtette, a sátán pedig az anyagit. Erre Ilarión azt felelte nekik, hogy a Szentírásban ez áll: *„Mert az egész föld királya az Isten"*

(Zsolt 46,7), és még: *„Az Úré a föld és minden, ami rajta van”* (Zsolt 23,1). A bogumilok azt állították, hogy az Ószövetség a sátántól származik. Erre a szent így válaszolt nekik: „Ha az Ószövetség valóban a sátántól származna, vajon Krisztus azt mondta volna-e: *„Kutassátok az írásokat… mert azok tanúskodnak rólam”* (Jn 5,39)? És vajon elismerte volna-e legfőbb parancsolatként az Isten és a felebarát iránti szeretetet, amelyeket egykor Mózesnek adtak?” A bogumilok azt is állították, hogy Krisztus teste a mennyből hozatott. Erre Szent Ilarión azt mondta nekik, hogy ha ez így lenne, akkor Krisztus teste nem érzett volna sem éhséget, sem szomjúságot, sem fáradtságot, sem szenvedést, és nem lett volna alávetve a halálnak sem. A bogumilok ekkor nemtetszésüket fejezték ki a kereszt jele iránt, amelyet az ortodox keresztények használnak. Erre a szent így felelt nekik: „És mit fogtok tenni, amikor megjelenik az égen az Emberfiának jele, az Ő Keresztje, és amikor sírni fog a föld minden nemzetsége, amely nem hitt a Keresztben?” És még ezt is mondta nekik: „Hogyan mondhatjátok, hogy minden gonosz a gonosz anyagból származik, miközben nem akartok leborulni azon Fa előtt, amely által az egész anyagi világ megszenteltetett?”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az apostoli szó csodálatos erejét (ApCsel 16), mégpedig:

1. hogyan beszélt Pál és Szilász az összegyűlt asszonyokhoz a víz mellett Filippiben;
2. hogyan nyitotta meg az Úr egy Lídia nevű asszony szívét, úgyhogy megkeresztelkedett ő és az ő egész háza népe.

SZENTBESZÉD
Minden keresztény szentségre való hívatásáról

„Az Efezusban lévő szenteknek...” (Ef 1,1)

Az apostol szenteknek nevezi az efezuszi kereszténeket. Nem egyet vagy kettőt nevez szentnek közülük, vagy egy részüket, hanem mindnyájukat. Hát nem gyönyörű Isteni-csoda az, hogy az emberek nem a pusztában, hanem a városban, mégpedig egy bálványimádó és romlott városban szentek legyenek? És hogy szentek legyenek a házas emberek, akik gyermekeket szülnek, akik kereskednek és üzletelnek! Valóban ilyenek voltak az első keresztények. Az ő odaadásuk, hűségük és buzgóságuk a hitben, valamint életük szentsége és tisztasága teljesen igazolta a szent elnevezést. Ha a későbbi időkben a szentek kivétellé is váltak, azokban az első időkben a nem szentek számítottak kivételnek. A szentek jelentették a szabályt. Egyébként nem kell csodálkozni azon, hogy az apostol szentnek nevez minden megkeresztelt lelket Efe-

zusban, még amiatt sem, mert van egy még fenségesebb elnevezése is minden keresztényre, mégpedig a fiak, Isten fiai (Gal 4,6). A jogot, hogy így nevezzük magunkat, maga Krisztus Urunk adta nekünk, amikor megtanított minket arra, hogy így szólítsuk meg Istent: Mi Atyánk!

Ó, testvéreim, hát nem mondjuk-e Istennek minden nap: Szent Isten? Nem nevezzük-e az angyalokat szentnek? Nem nevezzük-e Isten Anyját szentnek? És a prófétákat, az apostolokat, a vértanúkat és az igazakat? Nem nevezzük-e a mennyet szentnek, és a mennyek országát szentnek? Ki költözhet be tehát a szent országba a szenteken kívül? Ha van reményünk az üdvösségre, van reményünk a szentségre is.

Ó, Szent Isten, ki a szentségben élsz és a szentek között nyugszol, s a szenteket Magadhoz hívod és megáldod, segíts nekünk is, hogy megszentelődjünk – szavainkban, gondolatainkban és tetteinkben. A Te dicsőségedre és a mi üdvösségünkre. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 2.

1. Szent Akindinosz, Pegasziosz, Anempodisztosz, Aphtoniosz, Elpidiforosz vértanúk és a velük lévők. Perzsiai keresztények; Szapor (Szavoriosz) király idejében szenvedtek vértanúhalált, 355-ben. Az első három szolga volt ugyanezen király udvarában, de titokban az Úr Krisztust, az ő Istenüket szolgálták. Amikor feljelentették és a király elé, a bíróságra vezették őket, a király megkérdezte tőlük, honnan származnak. Erre ők így válaszoltak: „A mi hazánk és a mi életünk a Szentháromság, az egylényegű és oszthatatlan, az Atya, a Fiú és a Szentlélek, az egy Isten." A király nagy kínoknak vetette alá őket, de ők mindent hősiesen elviseltek, zsoltárokat énekelve és imádsággal az ajkukon. A kínzások és a bebörtönzés ideje alatt Isten angyalai többször is megjelentek nekik, egyszer pedig maga az Úr Krisztus is emberként, „napsugárzó arccal". Amikor az egyik kínzó, Aphtoniosz látta a csodát, hogy a forrongó ólom nem árt a vértanúknak, hitt Krisztusban, és felkiáltott: „Nagy a keresztények Istene!" Ezért azonnal lefejezték. Sokan mások is látták ezt, és hittek. Ekkor a király megparancsolta, hogy varrják bőrzsákokba Akindinoszt, Pegaszioszt és Anempodisztoszt, és vessék őket a tengerbe. De megjelent a túlvilágról Szent Aphtoniosz három fényes angyallal, kivezette a szent vértanúkat a szárazföldre, és megszabadította őket. Elpidiforosz a király főembere (nemese) volt. Amikor kijelentette, hogy keresztény, és megfeddte a királyt az ártatlan keresztények meggyilkolásáért, a király halálra ítélte őt. Lefejezték Elpidiforoszt és vele együtt körülbelül 7000 más keresztényt is. Az első három vértanút végül tüzes kemencébe vetették 28 katonával és a király anyjával együtt, mivel ők is hittek Krisztusban; – és így a lángok között adták át igaz lelküket Uruk kezébe.

2. Szent Márkián Küroszi. Kürosz városából, Szíriából származott. Kitűnt mind származásának nemességével, mind testének szépségével. Krisztusért mindent elhagyott, és a Khalkiszi-sivatagba vonult vissza remetei aszkézisre. Flaviánus antiochiai patriárka, valamint Konstanciusz és Valens császárok kortársa volt. Cellájában éjszaka isteni fény világított, amelynél a Szentírást olvasta, és soha nem volt szüksége más fényforrásra. Nagy csodatevő volt mind életében, mind halála után. Halála előtt megparancsolta tanítványának, Euszebiosznak, hogy a sok tisztelője miatt rejtse el a testét, és titokban temesse el. 387-ben aludt el az Úrban.

3. Szent Viktorin pataui vértanú - püspök. Sokan úgy tartják, hogy származása szerint szláv volt. Boldog Jeromos művelt és jámbor férfiúként emeli ki őt. Jobban tudott görögül, mint latinul. Magyarázatokat írt az Ó- és Újszövetség több könyvéhez. Krisztus hitéért szenvedett vértanúhalált 303 körül.

Akindinosz vértanú és vele Pegasziosz,
A bátor Anempodisztosz, és vele Aphtoniosz,
S a nemes udvari főember, Elpidiforosz a gyengéd –
Mind áldozati bárányok, hófehér bárányok ők.
Vallották magukat a Szentháromság szolgáinak,
S Krisztust hirdették Szapor király arcába.
A vértanúság számukra olyan volt, mint az ünnep,
Drágább volt nekik Krisztus, mint ifjúság és egészség,
Drágább volt nekik Krisztus, mint minden udvari gyönyör,
Drágább volt nekik Krisztus, mint a királyi tisztesség.
Mindent, mit a világ adott, Krisztusért odaadták,
Nemes áldozatként Krisztusért szenedtek,
Gyalázatban estek el, de ragyogásban támadtak fel,
A földre estek, de a Paradicsomban támadtak fel.
A földi egyházért vérüket kiontották,
A mennyei egyházba lelküket beépítették.
Szeretettel telve a keresztény nemzetség iránt,
Most ők imádkoznak a feltámadott Krisztushoz,
Hogy megóvja a földi Egyházat a nyomorúságtól,
És elvezesse azt a végső győzelemre.

ELMÉLKEDÉS

Hogyan emelkedhetne fel az ellenségei iránti szeretetig az, aki a szülei iránti szeretetet megszegi? A szülők iránti szeretet a szeretet fő- és alapiskolája. Ezen iskola

nélkül nem lehet továbbhaladni. Dragutin szerb király sereggel támadt saját apja ellen, hogy elfoglalja annak trónját. Ám ezt követően úgy esett, hogy eltörte a lábát, és ez felébresztette benne a lelkiismeretet, amely mardosásával haláláig nem hagyta őt nyugodni. Dragutin lemondott a trónról, a hatalmat átengedte öccsének, Milutinnak, majd bőkezűen alamizsnát kezdett osztani, templomokat építtetett, és más jó cselekedeteket vitt véghez. Emellett titokban kemény aszkézisben is élt. Csupasz testén nádövet viselt, durva zsákruhába öltözött, és éjszakánként egy titokban kiásott sírban imádkozott Istenhez. Mindezt azért tette ez a bűnbánó király, hogy Isten megbocsássa neki a szülője iránti szeretetlenség bűnét. És Isten meg is bocsátott neki. Sok szent vértanú örömmel fogadta az őket kereső hóhérokat, vendégül látták őket a házukban, amíg fel nem készültek a halálra. Hóhéraink megvendégelése – vajon nem az ellenség iránti nagy szeretet kifejezése ez? Amikor Szapor király kegyetlenül kínozta Szent Akindinoszt, Pegaszioszt és a velük lévőket, hirtelen dührohamot kapott és megvadult, nem tudott beszélni, és a nagy haragtól az arcát szaggatta. Látva kínzóját ilyen kétségbeesésben, Szent Akindinosz sírva fakadt, imádkozott Istenhez a királyért, és így szólt: „A mi Urunk Jézus Krisztus nevében, szólalj meg!" És a király nyelve megoldódott, és beszélni kezdett. Íme a példa az ellenség iránti igaz szeretetre is!

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az apostoli szó csodálatos erejét (ApCsel 16), mégpedig:

1. hogyan kiáltozott Pál és Szilász után egy jövendőmondó, tisztátalan lélekkel megszállt rabszolgalány;
2. hogyan fordult meg Pál, és mondta a léleknek: „Parancsolom neked Jézus Krisztus nevében, menj ki belőle!";
3. hogyan ment ki a tisztátalan lélek a rabszolgalányból azon a nyomon.

SZENTBESZÉD
Isten akaratáról, hogy minden keresztény szent legyen

„Mert kiválasztott minket őbenne a világ megteremtése előtt, hogy szentek és szeplőtelenek legyünk előtte a szeretetben." (Ef 1,4)

Az egyetlen Egyház azt tanítja és mutatja meg, hogy először a világ terve létezett, és csak azután teremtetett meg a világ. Ez a terv Isten bölcsességében, akaratában és erejében volt jelen. Ebben a tervben vagyunk mi, keresztények is, mint Isten Egyháza. Isten e terv szerint választott ki minket a világ teremtetése előtt a szentségre és az igazságra a szeretetben. Kiválasztott minket Isten előre, és fiává fogadott Őáltala - ki által? Az Úr Jézus Krisztus által. Mert mindaz, amik mi Isten számára vagyunk,

az Úr Jézus Krisztus által vagyunk. Jézus Krisztuson kívül az embernek semmiféle kapcsolata, viszonya vagy rokonsága sincs Istennel. Kiválasztásunk és fiává fogadásunk tehát a mi Urunk Jézus Krisztus által történt. Kiválasztott minket, az Ő szent Egyházát, akarata tetszése szerint, miként egykor Izraelt is kiválasztotta a föld minden népe közül. Senki se mondja: ez az isteni kiválasztás megsemmisíti az ember szabad akaratát, így a kereszténynek sincs érdeme abban, hogy keresztény, és a pogány sem ítélhető el azért, mert pogány. Nem; ez teljesen téves értelmezés. Mert Isten egykor Izraelt is kiválasztotta, mégis egyesek elvesztek Izraelben, mások pedig üdvözültek. Kiválasztotta az Ő szent Egyházát is, meghívva abba minden népet és minden embert. Ám az, hogy a kiválasztottak és elhívottak közül ki üdvözül, nemcsak Isten kiválasztásától függ, hanem az ember akaratától és igyekezetétől is.

Ó, örök Isten, Teremtőnk, ki az üdvösségre választottál ki minket még mielőtt megteremtettél volna, könyörülj rajtunk és ments meg minket! Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 3.

1. Szent Akepszimasz naesszoni püspök és társai vértanúsága. A nyolcvanéves Akepszimasz öregember, aki telve volt minden keresztény erénnyel, egy nap otthonában ült vendégeivel. Ekkor egy Isten Lelkének kegyelmével eltelt gyermek futott az idős püspökhöz, megcsókolta a fejét, és így szólt: „Boldog ez a fej, mert Krisztusért fog vértanúságot szenvedni!” Ez a prófécia hamarosan valóra vált. Szavoriosz király ádáz üldözést indított a keresztények ellen egész Perzsiában, így Szent Akepszimaszt is elfogták, és egy pogány főpap elé hurcolták. Az elfogott és megkötözött püspökhöz odalépett az egyik háza népe közül való ember, és megkérdezte, mit parancsol a házát illetően. A szent így válaszolt neki: „Ez már nem az én házam, én visszafordíthatatlanul a magasságbeli házba indulok.” Nagy kínzások után börtönbe vetették, ahová másnap a 70 éves Joszif presbitert és Aitalasz diakónust is bevitették. Háromévi börtön és sok szenvedés után Akepszimaszt lefejezték, Joszifot és Aitalaszt pedig csípőig a földbe ásták, és a kegyetlenek megparancsolták a keresztényeknek, hogy kövezzék meg őket. Joszif teste Isten gondviseléséből azon az éjszakán eltűnt, Aitalasz teste felett pedig egy „marzina” (mirtusz) fa nőtt, amely minden betegséget és gyötrelmet meggyógyított az embereken. Ez így tartott 5 évig, amíg a gonosz és irigy pogányok ki nem vágták azt a fát. Krisztus ezen katonái a IV. században szenvedtek vértanúhalált Perzsiában, a pogány Szavoriosz király uralkodása idején.

2. Szent György nagyvértanú. Ezen a napon Szent György ereklyéinek a Nikomédiából a palesztinai Lídda városába való átvitelét ünnepeljük, ahol Diocletianus császár idejében vértanúságot szenvedett. E csodálatos szent szenvedését április 23-

án írtuk le. Halála előtt Szent György megkérte szolgáját, hogy halála után vegye el a testét, és vigye Palesztinába, ahonnan édesanyja származott, és ahol nagy birtoka volt, amelyet szétosztott a szegények között. A szolga így is tett. Konstantin császár idejében jámbor keresztények egy gyönyörű Szent György-templomot építettek Líddában, és e templom felszentelésekor a szent ereklyéit oda vitték és ott temették el. Számtalan csoda történt Krisztus nagyvértanújának, Szent Györgynek csodatevő ereklyéitől.

3. Egyiptomi Szent Illés. Antinoé, Thébaida fővárosának közelében aszkétáskodott. 70 évet élt a sivatag zord és megközelíthetetlen sziklái között. Csak kenyérrel és datolyával táplálkozott, fiatalságában pedig egész heteken át böjtölt. Meggyógyított minden emberi gyötrelmet és betegséget. Egészen remegett a végelgyengüléstől. Életének 110. évében hunyt el, és költözött el Ura örömébe. „Őrizzétek elméteket a felebarátaitokról való rossz gondolatoktól, tudván, hogy azokat a démonok ültetik be azzal a céllal, hogy eltávolítsák az elmét a saját bűneitek látásától és az Isten felé való törekvéstől."

György vértanú,
György győzedelmes:
Ó, irgalmazz most nekünk,
Védelmezz meg imáiddal
Krisztus Isten trónja előtt,
Mindenható Üdvözítőnk előtt:
Hogy a kíntól ne rettegjünk,
S türelemmel győzedelmeskedjünk!
György vértanú,
György győzedelmes:
A kínokon át győztél,
És a halál által dicsőültél meg,
Mindent értéktelenebbnek tartottál
Az igazságnál, György,
A földi hatalmat és tisztséget odaadtatod,
Az élő Krisztus mellé álltál.
György vértanú,
György győzedelmes,
Meggyötörve, megtörve a szörnyű kíntól
Téged Isten keze tartott,
Minden szenvedés könnyű volt neked —
Isten erős keze miatt.
Mindannyian leborulunk előtted,
A te nevedet dicsőítjük.

ELMÉLKEDÉS

Szent György számtalan csodája közül az egyiket így beszélik el: Mitiléne szigetén állt egy templom, amelyet Szent György nagyvértanú és győzedelmes tiszteletére emeltek. A sziget minden lakója összesereglett ebben a templomban a szent évenkénti ünnepén. Értesülvén erről a krétai szaracénok, az egyik évben éppen az ünnep napján támadtak a szigetre, kirabolták azt, lakóit rabságba hurcolták, majd visszatértek Krétára. Ekkor fogságba esett egy gyönyörű ifjú is, akit a kalózok a krétai fejedelmüknek ajándékoztak. A fejedelem befogadta őt, és megtette pohárnokának. Az ifjú szülei mérhetetlen szomorúságban gyászolták fiukat. Amikor eltelt egy év, és újra eljött Szent György napja, a bánatos szülők a régi szokásnak megfelelően asztalt terítet-

tek, és sok vendéget vendégeltek meg. Emlékezve fiára, a szerencsétlen anya a szent ikonja elé ment, a földre borult, és kérlelni kezdte Szent Györgyöt, hogy – ahogyan csak tudja – szabadítsa meg fiát a fogságból. Ezután az anya visszatért a vendégekhez az asztalhoz. Ekkor a házigazda felemelte poharát, és Szent György dicsőségére ivott. Ebben a pillanatban megjelent közöttük a fiuk, kezében egy borral teli kis üvegkancsót tartva. Amikor mindenki meglepetéssel és félelemmel kérdezte tőle, honnan és hogyan termett ott, az ifjú azt válaszolta, hogy éppen bort készült felszolgálni urának Krétán, amikor megjelent előtte egy lovas vitéz, felvette maga mellé a lóra, és egy szempillantás alatt szülei házába repítette. Mindannyian elámultak, és dicsőítették Istent, valamint az Ő csodálatos szentjét, György hadvezért és győzedelmest.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Pál és Szilász csodálatos kiszabadulását a börtönből (ApCsel 16), mégpedig:

1. hogyan vetették e szent apostolokat a legalsó börtönbe, és hogyan szorították lábaikat kalodába;
2. hogyan imádkoztak és dicsőítették Istent éjfélkor;
3. hogyan rázkódott meg a föld, hogyan hulltak le a bilincsek a foglyokról, és hogyan nyíltak meg a börtön ajtói.

SZENTBESZÉD

Krisztusról, mint minden szentek fejéről

Hogy Krisztusban, mint Főben, újra összefogjon mindent,
ami a mennyben és ami a földön van. (Ef 1,10)

A bűn megfoszt az eszedtől, a bűn lefejez. A bűnökbe és sárba süllyedt ember olyan, mint a lefejezett tyúk, amely haldokolva görcsösen rángatózik, és ide-oda ugrál. Az egész pogány világ Krisztus Urunk előtt egy lefejezett, görcsökben haldokló tömeget alkotott. Krisztus összekötötte a levágott fejet a sötét törzzsel, és életre keltette az emberi nem testét. Ő a mennyei seregek feje, és ez soha nem is szűnt meg lenni. Mint Isten Teremtő Igéje, Kezdettől fogva Ő volt a feje az egész teremtett, látható világnak is, különösen az emberi nemnek. De a bűn által, mint egy karddal, a bűnös Ádám elválasztotta a törzset a fejtől. A földön testté lett Úr kibékítette a mennyet és a földet, lehozva a mennyet a földre, és felemelve a földet a mennybe, és mindent a Saját elméje, a Saját feje alá rendelt. Krisztus által békéltünk meg a Szentháromsággal, Isten angyalaival, egymással és a minket körülvevő teremtett természettel. Megkerült az elveszett fej, és alatta minden harmonikusan elrendeződött.

Bennünk Krisztus értelme van, mondja az apostol. Ami a fej a testi emberben, az az értelem a szellemi, belső emberben. Ha tehát Krisztuséi vagyunk, akkor Krisztussal, mint fejjel kell gondolkodnunk és ítélnünk – mindenről csak Őáltala és Őbenne kell gondolkodnunk és ítélnünk. Őáltala gondolkodva és ítélve pedig egyetlen test tagjainak fogjuk érezni magunkat a többi emberrel és az angyalokkal; egy olyan testnek, amelynek feje Krisztus. Innentől gyúl lángra Isten szerinti szeretetünk, erősödik meg hitünk, és világosodik meg reménységünk. Csak az alvó test nem érzi a kapcsolatot a fejével. Ébredjünk fel, testvéreim, ébredjünk fel időben.

Urunk Jézus Krisztus, Mindentudó Fejünk, egyesíts minket Önmagaddal. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 4.

2. Nagy Szent Joannikiosz. Ez a nagy szellemi világosság a bitíniai Marikati faluban született, Miririkiosz apa és Anasztázia anya gyermekeként. Fiatal fiúként juhpásztor volt. A juhokat legeltetve gyakran vonult magányba, és egész nap imádkozott, miközben a nyáját a kereszt jelével vette körül, hogy ne kóboroljon el és ne széledjen szét. Később bevették a hadseregbe, ahol rendkívüli bátorságról tett tanúbizonyságot, különösen a bolgárok elleni háborúkban. A katonai szolgálat után Joannikiosz az ázsiai Olümposz-hegyre vonult vissza, ahol szerzetessé lett, és teljesen átadta magát az aszkézisnek, amelytől késő öregségéig és haláláig nem tágított. Több mint 50 éven át aszkétáskodott, méghozzá különböző helyeken. Istentől a csodatétel igen bőséges ajándékát kapta: gyógyított minden betegséget és gyötrelmet, démonokat űzött, vadállatokat szelídített meg, különösen a kígyók felett volt hatalma, a vízen úgy járt át, mintha szárazföldön lenne, láthatatlanná vált az emberek számára, amikor úgy kívánta, és megjövendölte a jövőbeli eseményeket. Mérhetetlen alázat és szelídség jellemezte. Külső megjelenésére nézve olyan volt, mint egy óriás, hatalmas termetű és erős. Élénken részt vett Isten egyházának sorsában. Az képrombolás idején eleinte őt is megtévesztették, de később feleszmélt, és az ikontisztelet lángoló védelmezőjévé vált. Nagy barátságban állt Methodiosz konstantinápolyi patriárkával. Joannikiosz 94 évet élt, és békében hunyt el az Úrban, 846-ban. Halála előtt és után is nagy csodatévő.

2. Szent Nikandrosz mürrai püspök és Hermeiosz presbiter vértanúsága. Mindkettőjüket Titusz apostol szentelte fel. Nagy hithűség és óriási szorgalom jellemezte őket a pogányok Krisztus Urunkhoz való megtérítésében. Emiatt feljelentették őket egy Livaniosz nevű bírónál, aki kegyetlen kínzásoknak vetette alá őket. Megkövezték és köveken vonszolták őket; börtönben sínylődtek és éheztek, és sok más olyan gyötrelmet is elszenvedtek, amelyet egyetlen halandó ember sem tudott volna elvi-

selni Isten különleges segítsége nélkül. Az Úr azonban különböző módokon megjelent nekik, és elküldte hozzájuk angyalát, amikor a tüzes kemencébe vetették őket, az angyal pedig lehűtötte nekik a tüzet. Végül a szívtelen kínzók élve temették el és földdel borították be őket. De hiába ölnek az emberek, ha az Úr életre kelt: és hiába gyalázzák meg azt, akit az Úr megdicsőít.

Szolgálta a népet Joannikiosz,
A népet és a fejedelmet nagy hévvel,
Majd visszavonult mindentől, mindentől,
Hogy a mennyei Király dicsőségét szolgálja.
Nagy katona volt Joannikiosz,
A szent hitért, a tiszta igazságért,
Sírva és fáradozva fél évszázadon át
Imádkozott, imádkozott Krisztushoz.
Dicső gazdag volt Joannikiosz,
Mérhetetlenül gazdag mennyei erővel,
Harcot vívott zsoltárokat énekelve
Minden sötét, megtévesztő erővel.
Csodálatos szent volt Joannikiosz,
Sok csodálatos és szép csodát tett.
Krisztus nevével és a kereszt erejével
A démoni intrikákat erőteljesen lerombolta.
Ó, Isten szentje, Joannikiosz,
Irgalmat találtál Krisztus Istennél,
Kérj irgalmat nekünk, bűnösöknek is,
A Szentlélek szent kegyelmét.n

ELMÉLKEDÉS

Az irgalmasság a hit gyümölcse. Ahol igaz hit van, ott igaz irgalmasság is van. Szent Joannikiosz egyszer elhaladt egy apácakolostor mellett, amelyben a sok szerzetesnő között egy anya és a lánya is élt. A gonosz szellemek testi kísértéssel támadtak a fiatal lányra, és oly mértékben fellángoltatták benne a parázna vágyat, hogy el akart menni a kolostorból, hogy férjhez menjen. Az anya hiába tanácsolta neki, hogy maradjon. A lánya hallani sem akart róla. Amikor az anya meglátta Szent Joannikioszt, megkérte őt, hogy ő is adjon tanácsot a lányának, hogy ne hagyja el a kolostort, és ne tegye ki lelkét a kárhozatnak. Joannikiosz magához hívta a szüzet, és így szólt hozzá: „Leányom, tedd a kezedet a vállamra!” A szűz így is tett. Ekkor az irgalmas szent szívéből imádkozott Istenhez, hogy Isten szabadítsa meg a szüzet a kísértéstől, és az ő

testi szenvedélye szálljon át őrá. Így is történt. A szűz teljesen megnyugodott, és a kolostorban maradt, Isten szentje pedig elindult az útján. De menet közben lángra lobbant benne a szenvedélyes vágy, és a vére úgy forrt, mintha tűzben égne. Inkább meghalni vágyott, semmint szabad utat engedjen a szenvedélynek. Ezért, megpillantva egy hatalmas kígyót, odafutott hozzá, hogy az megmarja és megölje. De a kígyó nem akarta megmarni. Kezdte ingerelni, hogy marja meg, de amint hozzáért, a kígyó elpusztult. Ebben a pillanatban a vágy lángja is eltűnt Joannikioszból.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Úr megjelenését Pálnak éjszakai látomásban (ApCsel 18), mégpedig:

1. hogyan jelent meg az Úr Pálnak Korintusban éjszakai látomásban;
2. hogyan mondta neki, hogy ne féljen, hanem prédikáljon, mert – mint mondta – nagy népem van ebben a városban;
3. hogyan engedelmeskedett Pál, és maradt ott másfél évig.

SZENTBESZÉD

Az ország örököseiről Krisztus Urunk által

Akiben örököseivé is lettünk. (Ef 1,11)

Minden az Úr Jézus Krisztustól van, minden az Úr Jézus Krisztus által van, és minden az Úr Jézus Krisztusért van. Őnála nélkül nincs helyes kapcsolatunk, sem normális közösségünk sem Istennel, sem az emberekkel, sem a többi teremtménnyel. Ő a mi fejünk, Ő a mi értelmünk. Általa örökösökké is lettünk. Minek az örököseivé? Az Isten országának. Miért nevezik a kereszténye ket oly gyakran örökösöknek az Újszövetségben? Az örökség mindig valakinek a halálához kötődik. Valakinek meg kell halnia ahhoz, hogy a másik örökölje őt. A keresztények már ebben az életben örökösökké válnak, mert meghal bennük a régi ember, és helyére, mint örökös, az új ember lép. Aki túléli, az örököl. Amikor a test meghal, a lélek túléli azt; a lélek örökli mindazt, amit az ember a testben összegyűjtött, legyen az jó cselekedet az üdvösségre, vagy rossz cselekedet a kárhozatra. Az Úr Jézus Krisztus által megnyílik előttünk az az örökség is, amelyet maga az Úr élvez, vagyis az Isten halhatatlan országa. Ezt az országot akkor fogjuk örökölni, amikor elhagyjuk a földi országot; amikor meghalunk a földnek, örökölni fogjuk a mennyet; amikor felbontjuk a szövetséget a sátánnal, Krisztus társörökösei leszünk. Ó, testvéreim, gondoljátok meg, milyen gazdag örökség vár ránk! Csak el ne adjuk azt oly olcsón, mint Ézsau az elsőszülöttségét!

Ó, Úr Jézus Krisztus, Istenünk és Üdvözítőnk, irgalmazz nekünk mindvégig és ments meg minket. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 5.

1. Szent Galaktión és Episztemé szerzetes-vértanúk. A föníciai Edessza városából származtak, mindketten pogány szülőktől. Galaktión anyja meddő volt mindaddig, amíg meg nem keresztelkedett. Ezután férjét is elvezette az igaz hitre, fiát, Galaktiónt pedig megkeresztelte és a keresztény hitben nevelte fel. Amikor Galaktión elérte a házasulandó kort, jámbor anyja, Leukippé elhunyt, apja pedig eljegyezte számára a fiatal Episztemét. Galaktión semmiképpen sem akart házasságra lépni, ezért előbb rávette Episztemét, hogy keresztelkedjen meg, majd arra, hogy vele egy időben vonuljon szerzetességbe. Mindketten a Puplion-hegyre távoztak: Galaktión egy férfi, Episztemé pedig egy női kolostorba. És mindketten igazi világosságnak bizonyultak a maguk monostorában. Elsők voltak a munkában, elsők az imádságban, elsők az alázatban és az engedelmességben, elsők a szeretetben. Kolostorukat nem hagyták el, és a haláluk előtti pillanatig nem is látták többé egymást. Kegyetlen üldözés tört ki, és mindkettőjüket bíróság elé hurcolták. Amikor Galaktiónt irgalmatlanul ostorozták, Episztemé sírt. Ekkor őt is megkorbácsolták. Ezután levágták a kezüket, majd a lábukat, végül a fejüket is. Testüket Eutoliosz vette magához, és tisztességgel eltemette. Ez az Eutoliosz korábban Episztemé szüleinek a rabszolgája volt, később pedig Galaktión szerzetestársa lett. Ő írta meg Krisztus ezen csodálatos vértanúinak életét, akik az Úr 253. évében szenvedtek halált és nyerték el a mennyei koronát.

2. Szent apostolok: Patrobász, Hermasz, Linusz, Gájusz és Philologosz. A hetven apostol közül valók voltak. Patrobász Neapoliszban volt püspök; Hermasz Filippopoliszban (Róm 16,14); Linusz Rómában (2Tim 4,21); Gájusz Efezusban (Róm 16,23); Philologosz pedig Szinopéban (Róm 16,15). Mindannyian szeretettel töltötték be Krisztus törvényét, és átköltöztek Krisztus országába.

3. Novgorodi Szent Jónás érsek. Novgorodban született, és korán árvaságra jutott. Egy istenfélő özvegyasszony fogadta magához és nevelte fel. Amikor még kisfiú volt, Mihály, a klopszki Krisztusért balgatag, látva őt, prófétikusan így szólt hozzá: „Ivánuska, tanulj szorgalmasan, mert érsek leszel ebben a nagy Novgorodban.” És valóban, később, Euthümiosz érsek halála után ezt a Jónást választották meg és szentelték fel a helyére. Jónás olyan jámbor és irgalmas volt, amilyen ritkán egy halandó ember. Templomokat és kolostorokat épített, és igazi jó pásztorként vezette nyáját. Felajánlották neki a moszkvai metropolitanusi széket is, de ő az öregségére hivatkozva elutasította azt. Békében hunyt el 1470. november 5-én, és a boldog mennyei hajlékokba költözött. Száz évvel a halála után nagy tűzvész pusztított Novgorodban. A tűz közepette e szent ereklyéi nem égtek el, sőt, ellenkezőleg, ezután gyógyító erőt kezdtek árasztani, és csodálatos jó illatot bocsátottak ki magukból.

Galaktión és vele Episztemé
Elhagyták a múlandó füst világát,
Testüket a szenvedélyeknek megfeszítették,
Lelkükkel pedig a mennybe emelkedtek.
Szívük dobog, és Krisztust emlegetik,
Szeretettel Krisztusért feszíttetnek meg;
De megérkeztek a kínzók csapatai,
Galaktión a gyötrelmek felé indult,
Episztemé pedig utána sietett:
– Lassabban, testvérem, mondta neki, ne siess!
A te kezed által kereszteltettem meg,
Hát vigyél magaddal engem is a kínokba!
És ha méltatlan vagyok is, testvérem,
Kész vagyok meghalni az én Krisztusomért. –
Galaktión és vele Episztemé
Kinyilatkoztatták Krisztust a hitetleneknek,
A kegyetlen kínok között kilehelték lelküket,
S átadták azt az ő Krisztusuknak.
Most a Paradicsomban élnek az angyalokkal –
Galaktión és vele Episztemé.

ELMÉLKEDÉS

Ami az árnyék a valósághoz képest, sőt annál is kevesebb, az a testi szerelem a lelki szeretethez képest. A vér és test szerinti testvériség semmi ahhoz képest, ha összehasonlítjuk a lélek szerinti testvériséggel. Galaktiónt az apja eljegyezte a szűz Episztemével. Galaktión megkeresztelte Episztemét, és ezután mindketten szerzetesek lettek. A testi szerelmet a lelki szeretet váltotta fel náluk, amely erős volt, mint a halál. Oly nagy volt Galaktión lelki szeretete Episztemé iránt, hogy soha nem kívánta őt testi szemeivel látni. Mert a lelki szeretethez nincs szükség sem testre, sem találkozásra. Oly nagy volt viszont Episztemé lelki szeretete Galaktión iránt, hogy amikor Episztemé meghallotta, hogy Galaktiónt kínzásra hurcolják, maga is utána futott, kérve őt, hogy ne taszítsa el magától, hanem mint lelki apa és testvér fogadja be őt a közös szenvedésbe. És amikor a szent Galaktiónt a szívtelen kínzók irgalmatlanul ostorozták meztelen testén, a szent Episztemé sírt. Amikor pedig levágták a kezüket és a lábukat Krisztusért, mindketten örvendeztek és dicsőítették Istent. Oly nagy volt az Úr Krisztus iránti szeretetük ereje, és oly nagy volt az az egymás iránti lelki szeretet, amellyel szerették egymást. Valóban, a testi szerelem olyan, mint a tarka pillangó, amely gyorsan tovatűnik, a lelki szeretet pedig örökké tartó.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a Szentlélek csodálatos munkáját a megkeresztelteken (ApCsel 19), mégpedig:

1. hogyan látta Pál Efezusba érkezve azokat az embereket, akik János keresztségével keresztelkedtek meg a bűnbánatra;
2. hogyan tette rájuk a kezét, és hogyan szállt le rájuk a Szentlélek;
3. hogyan teltek meg erővel, s idegen nyelveken szóltak és prófétáltak.

SZENTBESZÉD
az ember megdicsőüléséről a feltámadott Krisztus által

Minden fejedelemségnek, hatalomnak, erőnek és uralomnak, s minden néven nevezhető méltóságnak fölé emelte, nemcsak ezen a világon, hanem az eljövendőben is. Mindent lába alá vetett,. (Ef 1,21)

Íme a magasság, amelyre Isten felemelte az emberi lényt! Mert itt nem Krisztus isteni természetéről van szó, hanem az emberiről; nem Isten örök Igéjéről, hanem Jéusról, az Emberről, akit Isten feltámasztott a halálból, és felemelt nemcsak ezen látható és halandó világ fölé, hanem a láthatatlan és halhatatlan fölé is, magasan minden angyali kar és mennyei hatalom fölé, magasan az egész megnyilatkozott és meg nem nyilatkozott csodálatos mennyei hierarchia fölé, magasan minden teremtett lény fölé, legyen az ismert vagy ismeretlen, és magasan minden név fölé mindkét világban, az anyagiban és a szellemiben. Látjátok-e, testvéreim, hogyan teljesítette dicsőséges Teremtőnk a Paradicsomból kiűzött Ádámnak tett ígéretét, amelyet még világosabban megismételt Ábrahámnak, és még sokkal világosabban a próféták és Dávid által! Látjátok-e, hogyan kezdte a Seregek Ura megdicsőíteni az emberi nemet azáltal, hogy megdicsőítette Jéust, az Embert, akiben Isten Fiának, az Istennek az istensége testet öltött? A dicsőség elsőszülöttjeként először Őt dicsőítette meg, majd sorban mindazokat, akik az Övéi közé számláltattak, és a Szentlélek kegyelméből az örök dicsőségre eljegyeztettek, és beírattak az Élet Könyvébe. Nem hiába énekli az Egyház Isten Anyjának: „A keruboknál tiszteltebb és a szeráfoknál hasonlíthatatlanul dicsőségesebb". Ahová a Feltámadott Úr felemelkedett, oda emelkedett fel az Ő Szentséges Istenszülő Anyja is, valamint az Ő szent apostolai, az Ő mennyei Atyjához intézett szava szerint: *Atyám, akarom, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok* (Jn 17,24). Ilyen beláthatatlan következménye van Isten földre való leszállásának. Ilyen kimondhatatlan gyümölcse van az Ő szenvedésének.

Ó, Úr Jézus Krisztus, Üdvözítőnk, aki egyenlő vagy a te Atyáddal és a Szentlélekkel, segíts nekünk mindvégig kikeveredni a bűnök alvilági bűzéből és a testi érzékek esztelenségéből. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 6.

1. Hitvalló Szent Pál konstantinápolyi patriárka. Amikor a boldog Alexandrosz patriárka a halálos ágyán feküdt, a bánatos hívők megkérdezték tőle, kit hagy maga után Krisztus értelmes nyájának főpásztoraként? Ekkor a beteg patriárka így szólt hozzájuk: „Ha olyan pásztort akartok, aki tanít titeket és erényeivel tündököl nektek, válasszátok Pált; ha pedig csak egy mutatós és külsőleg ékes embert akartok, válasszátok Makedonioszt." A nép Pált választotta. Ez azonban nem tetszett az ariánus eretnekeknek, és nem tetszett Konstanciusz császárnak sem, aki abban az időben Antiókhiában tartózkodott. Pált hamarosan megfosztották székétől, és Szent Atanáz nagy püspökkel együtt Rómába menekült, ahol Juliusz pápa és Konstans császár mindkettőjüket szívélyesen fogadta, és támogatta őket az igazhitű (ortodox) vallásukban. Konstans császár és a pápa levele nyomán Pál visszatérhetett a trónjára, de amikor Konstans császár meghalt, az ariánusok újra felütötték fejüket, és az igazhitű patriárkát az örményországi Kukuzuszba száműzték. A száműzetésben, miközben Szent Pál éppen a Szent Liturgiát szolgálta, az ariánusok rátámadtak és az omoforionjával megfojtották őt, a 351. évben. Teodóz császár idejében, 381-ben ereklyéit Konstantinápolyba szállították, 1236-ban pedig Velencébe, ahol mind a mai napig találhatók. Szeretett klerikusai és titkárai, Márkiánosz és Martüriosz nem sokkal patriárkájuk után szenvedtek vértanúhalált (lásd október 25.).

2. Hutini Szent Varlaam csodatévő. A nagy Novgorodban született és nevelkedett keresztényként. Szülei halála után szerzetessé lett, és nehéz aszkézisnek szentelte magát. Kolostort alapított a Volhov folyó partján, azon a helyen, ahol megmutatkozott neki a mennyei fény. Életében és halála után is nagy csodatévő volt: belelátott az emberi titkokba, kiűzte a tisztátalan szellemeket, és meggyógyított minden emberi betegséget. Vaszilij Vasziljevics fejedelem szolgája súlyos beteg volt, ezért kérte, hogy vigyék el őt Szent Varlaam sírjához. Azt is megparancsolta, hogy ha útközben meg is halna, holtan is vigyék a szenthez. Így is történt. Útközben meghalt, és holtan vitték be a kolostorba, ahol életre kelt, felkelt, és leborult a szent sírja előtt. 1471-ben. Rettegett Iván cár megparancsolta, hogy ássák ki a szent sírját. Amint elkezdték feltárni, lángok csaptak fel a sírból, és végigsöpörtek a templom falain. A cár annyira megijedt, hogy kimenekült a templomból, és sietségében ott felejtette a botját, amelyet mind a mai napig a szent sírja mellett őriznek. E csoda emlékére Szent Varlaamot újra megünneplik a Mindenszentek vasárnapja utáni pénteken.

3. Emlékezés a hamuesőre. Ez Konstantinápolyban történt 472-ben, Nagy Leó császár és Gennadiosz patriárka idejében.

Urunk maga a tiszta irgalom és jóság,
De az emberi bűnök miatt szenvedést enged meg:
Áradásokat, betegségeket, földrengéseket és aszályokat,
Borzalmakat és gyötrelmeket testre és lélekre.
Aki nem látja az Atyát, mikor ajándékait kínálja,
Lássa a Bírót, mikor igazságosan ítél.
A félelmetes Bírónak sok szolgája van,
Az emberek üdvösségére Ő mindegyiket használja:
A föld tövist ad, kígyókat és vadállatokat,
A menny pedig áradást, villámot és mennydörgést,
A gonosz szelek betegséget, a nap hőséget és sötétséget,
A szántóföld – vagy búzát, vagy üres szalmát.
Ahány ajándék a hívőknek készíttetett,
Annyi korbács a gonoszoknak fontatott.
Ádám (Ábrahám) mezőit szelíd harmat harmatozza,
Sodomát és Gomorát pedig lángoló kard kaszálja.
Minden más teremtménynél jobban szereti Isten az embert,
Ezért sokat megbocsát, ezért hosszan vár.
De amikor Isten türelme is betelik,
A harmat helyett akkor a tűz végzi el dolgát.

ELMÉLKEDÉS

Ha Isten vizet tud fakasztani a kősziklából az emberek vigasztalására, tüzet is bocsáthat a mennyből a büntetésükre. Szodoma és Gomora sorsa Isten megátalkodott bűnösök feletti büntetésének klasszikus példája. Hogy Isten ezt a büntetést máshol is megismételheti, azt Konstantinápoly felett mutatta meg, Nagy Leó császár és Gennadiosz patriárka idejében, 472-ben. Abban az évben, november 6-án délben a sűrű és fekete felhőktől hirtelen elsötétült az ég, amitől a földre is sötétség borult. Azok a felhők néha olyanok voltak, mintha tűz izzította volna őket, majd újra elsötétültek. Ez a jelenség egész 40 napig tartott Konstantinápoly felett. A megrettent nép bűnbánathoz és imádsághoz menekült, s a császárral és a patriárkával együtt körmenetben jártak az utcákon, templomról templomra, és sírással, fohászkodással imádkoztak Istenhez. Az utolsó napon forró és fekete hamu kezdett hullani a felhőkből; úgy hullott, mint az eső estétől éjfélig, majd elállt. Másnap tiszta és derűs nap virradt, de az égett hamu egy arasznyi magasságban borította a földet. Nagy fáradozással tisztították meg az emberek a házaikat és az utcákat attól az égett hamutól, de a szántóföldeken minden vetés visszafordíthatatlanul tönkrement. És mindenki, akinek volt értelme, megértette és megérezte azt a jelenséget mint Isten büntetését, mégpedig mint Isten enyhített bün-

tetését, a nép Úr Isten előtti gyors bűnbánata miatt. Mert ha nem lett volna a népnek az a gyors bűnbánata a nagy és felhalmozódott bűneiért, ki tudja, mi történt volna azokban a napokban Konstantinápollyal? De eljött a bűnösök időbeni bűnbánata, és eljöttek a Szentséges Istenszülő, valamint a számtalan konstantinápolyi szent és vértanú imádságai, így a büntetés igencsak enyhült.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a gyógyítás csodálatos erejét, amely Pál apostolból áradt (ApCsel 19), mégpedig:

1. hogyan vitték az emberek az ő kendőit és kötényeit, és tették azokat a betegekre;
2. hogyan gyógyult meg minden beteg, és hogyan menekültek el a gonosz szellemek az őrjöngőkből;
3. hogyan vált valóra az Üdvözítő szava, miszerint aki hisz Őbenne, még azoknál is nagyobb csodákat fog tenni, mint amiket Ő tett (Jn 14,12).

SZENTBESZÉD

Az Egyház fejéről és Krisztus testéről

És Őt tette mindenek felett az Egyház fejévé, amely az Ő teste. (Ef 1,22-23)

A lefejezett emberiség a halálból feltámadott Úr Jézus által kapott újra fejet. A fejtől elválasztott test elkezdett ragaszkodni a saját fejéhez, részről részre, tagról tagra. Nem minden ember alkotja ezt a testet, hanem csak azok, akik hisznek Krisztus Úrban; mindnyájan meg vannak hívva, de csak az engedelmeskedők fogadtatnak be a Fej alá. Az engedelmeskedők alkotják a testet, amelyet Egyháznak neveznek, és amelynek az Úr a feje. És amint a feltámadott és megdicsőült Ember Jézust a Szentháromság magasan minden és mindenki fölé emelte a földön és a mennyben, úgy az Ő Egyháza, az Ő teste is fel fog emeltetni a saját Fejéhez, vagyis mindenek felett. Az egész Egyház a Fejével együtt a Szentháromság jobbján fog állni, mert ahol a fej van, ott van a test is. Ilyen magasságba, nagyságba és dicsőségbe fognak felemeltetni a megváltott és bűnbánó bűnösök, akik egykor Isten ellenségei voltak, tévelygők, mint a tékozló fiú, és lefejezettek, mint az élettelen tetem, most pedig fiaivá fogadtattak Krisztus által és Krisztusért, s felöltöztetettek az isteni élet és ragyogás szépségébe. Mert nagy dolog, testvéreim, Isten Fiának megtestesülése a földön, az Ő kereszthalála és szenvedése érettünk. Az Ő földi látogatása hatalmas változást hozott az emberek sorsában és az összes teremtmény értelmében. Ő mindent megváltoztatott, és mindent

újjá tett. Ezért, testvéreim, ne úgy éljünk és ne úgy viselkedjünk, mint a régi ember, hanem mint az új; ne a bűnnek éljünk, hanem az igazságnak, és ne a test, hanem a lélek szerint járjunk. Hogy ezáltal méltókká váljunk arra a magasságra, nagyságra és dicsőségre, amelyre a mi Fejünk által elhívattunk.

Ó, Úrunk Jézus, a szent Egyház Szent Feje, méltass minket arra, hogy örökké a Te tisztaságos testednek tagjai lehessünk. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 7.

1. Szent Hierón és társai vértanúsága. A kappadókiai Tüana városában született egy jámbor és istenfélő, vak édesanyától, akit Sztratónikének hívtak. Hierón igen buzgó keresztény volt, és nagy fiúi szeretettel szolgálta vak édesanyját, Sztratónikét. E két okból nem akart bevonulni a hadseregbe, sőt megverte és elkergette azokat, akiket azért küldtek, hogy elvigyék őt. Mert Hierón sajnálta magára hagyni gyámoltalan, vak édesanyját, és arra gondolnia is nehéz volt, hogy katonaként kénytelen lenne a bálványokat imádni és áldozatot bemutatni nekik. Végül Hierónt elfogták, és néhány más kereszténnyel együtt a fejedelem elé hurcolták Meliténe városába. Amikor úton voltak, egy éjszaka megjelent valaki Hierónnak fehér ruhában, és így szólt hozzá: „Íme, Hierón, üdvösséget hirdetek neked: nem a földi királyért fogsz harcolni, hanem a mennyei Királyért fogod bevégezni a küzdelmet, és hamarosan Hozzá költözöl, hogy elnyerd Tőle a tiszteletet és a dicsőséget.” E hírtől Hierón szívét kimondhatatlan öröm töltötte el. Amikor megérkeztek Meliténébe, mindnyájukat börtönbe vetették. Hierón ott nagy hévvel erősítette a hitben az összes foglyot, kérve őket, hogy senki ne essék el, hanem mindannyian önként adják át testüket a gyötrelmeknek és a halálnak Krisztusért. A fejedelem előtt mindannyian egyhangúlag megvallották hitüket Krisztus Úrban, csupán Hierón egyik rokona, név szerint Viktor esett el a hittől. Hierónnak levágták a kezét, majd megostorozták és különféle módon kínozták, míg végül a többiekkel együtt karddal lefejezték. A vesztőhelyre menet a 33 vértanú ezt a zsoltárt énekelte: Boldogok, akiknek útja feddhetetlen, akik az Úr törvénye szerint járnak. Említsük meg név szerint is e tiszteletreméltó vértanúkat, kiknek neve be van írva az Élet Könyvébe: Hészükhiosz, Nikandrosz, Atanasziosz, Mamansz, Barakhia, Kallinikosz, Theogenész, Nikón, Longinosz, Theodórosz, Valeriosz, Xantosz, Theodulosz, Kallimakhosz, Eugeniosz, Theodotosz, Osztrikhiosz, Epifaniosz, Makszimianosz, Dulkitionsz, Klaudianosz, Theofilosz, Gigantiosz, Doroteosz, Theodórosz, Kasztrikhiosz, Anikitiosz, Temeliosz, Eutükhiosz, Hilarión, Liodotosz és Amonitosz. Egy bizonyos Khrüszantosz megvásárolta Hierón levágott fejét és tisztességgel eltemette, majd később templomot emelt felette Szent Hierón nevére. A vértanú levágott kezét pedig elvitték vak édesanyjának. Szent Hierón és társai a 298. évben szenvedtek vértanúhalált, és költöztek át Krisztus dicsőségébe.

2. Szent Thesszaloniké vértanú, Auktusz és Taurion társaságában. Ez a szűz egy Kleón nevű bálványimádó főpap leánya volt, aki gazdag és gőgös ember hírében állt. A Krisztusba vetett hite miatt apja elkergette őt a házából és a városból is. Két tiszteletreméltó polgár, Auktusz és Taurion, megfeddte Kleónt a leányával szembeni embertelen viselkedése miatt, amiért Kleón feljelentette őket mint keresztényeket. Ezután kegyetlenül megkínozták és Krisztusért lefejezték őket. Később Thesszalonikét is megkínozták és megölték. A makedóniai Amfipolisz városában szenvedtek vértanúságot, a mai Kavala közelében. Így e vértanúk tiszteletreméltó szenvedésük által méltókká váltak a halhatatlan országra.

3. Galaszioni Oszlopos Lázár. Egy fényoszlop jelent meg a ház felett, ahol született. Szülőfalujából, Magnesziából Jeruzsálembe ment a szent helyek hódolatára, és ott szerzetes lett Megszentelt Szent Száva kolostorában. 10 év elteltével a Galaszion-hegyen telepedett le, és oszloposként (sztilitaként) egy oszlopon aszkétáskodott. Életében és halála után is nagy csodatévő volt. Konsztantinosz Monomakhosz császár igen nagy tisztelettel adózott iránta. Idős korában, a XI. század végén költözött el a szent Lázár az örökkévalóságba.

A börtönök szokatlan paloták,
A börtönben a szent Hierón szól:
– Testvéreim, harminckét társam,
Tartsátok magatokat Isten igéjéhez,
Isten igéjéhez és törvényéhez;
Nézzétek, a kígyó felkelt kezdettől fogva,
Hogy titeket megbabonázzon tekintetével!
Hogy őt kövessétek sorban a pokolba.
Ne hagyjátok magatokat, igazhitű testvéreim,
Ó, hallgassátok meg alázatos Hierónt!
Mindaz, amit a kígyó nektek ígér,
Múlandó, mint a zöld fű.
Viseljétek el a kínokat férfiasan,
Ne adjátok oda az örökkévalót a múlandóért,
Ma vagy holnap, de a halál is megérkezik,
Isten ítélőszéke elé mindenkinek mennie kell.
Boldog az, aki nem szégyenül meg,
Amikor maga előtt látja Bíráját,
És még inkább az, aki megmutatja Neki
Az Érte kiontott vérét,
Sebeit az Ő nevéért –
Az örökké uralkodni fog Ővele.

ELMÉLKEDÉS

Vannak az életben döntő pillanatok, amelyektől az ember örök élete vagy örök halála függ. Nem tudjuk, mikor jön el számunkra ez a döntő pillanat - talán éppen ma érkezett el -, ezért szüntelenül virrasztanunk kell. Szent Hierónnal együtt letartóztatták egy Viktor nevű rokonát is. A vértanúság napjának előestéjén Viktor megrettent az előttük álló kínoktól, elment a börtönparancsnokhoz, és kérlelte őt, hogy törölje ki a nevét a vádlottak névsorából és engedje szabadon, cserébe felajánlva neki a földjét. A parancsnok kitörölte és elengedte őt. Ám hazatérőben Viktor hirtelen meghalt - természetes halállal halt meg, pontosan ugyanabban az időben, amikor Szent Hierón és társai a Krisztusért való gyötrelmeket szenvedték el. És így Viktor hiába szalasztotta el a döntő pillanatot: elveszítette a földjét, elveszítette a barátait, és elveszítette mindkét életét, a földit és a mennyeit is. Hierón viszont ebben a döntő pillanatban mindent elnyert. - Viktor testéért senki sem kapkodott, míg Hierón testéért sokan vetélkedtek. Amikor a keresztények kérték a fejedelemtől Hierón fejét, a fejedelem annyi aranyat követelt érte, amennyit az nyomott. Egy bizonyos Khrüszantiosz, aki gazdag és jámbor ember volt, megfizetett ennyi aranyat a vértanú tiszteletreméltó fejéért. Antoniosz és Matroniánusz pedig elrejtette a fejedelem elől a szent Hierón levágott kezét, és elvitték azt Hierón vak édesanyjának, Sztratónikének. Az anya átvette fia kezét, és keservesen zokogott: „Ó, kedves fiam, én egésznek szültelek téged, most pedig csak egy részed az enyém!”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a gonosz szellem gonosz erejét azokon, akik őt szolgálják (ApCsel 19), mégpedig:

1. hogyan próbálta meg hét zsidó férfi, Pálhoz hasonlóan, haszonszerzésből kiűzni a szellemeket az emberekből;

2. hogyan válaszolt nekik a gonosz szellem: Jézust ismerem, Pálról is tudok, de ti kik vagytok?

3. hogyan ugrott rájuk a gonosz szellemtől megszállt ember, és hogyan akarta megfojtani őket.

SZENTBESZÉD
Az emberiség sötét útjairól Krisztus előtt és Őrajta kívül

Amelyekben jártatok egykor ennek a világnak szokása szerint, a levegőben uralkodó fejedelemnek engedelmeskedve, annak a léleknek, amely most a hitetlenség fiaiban működik. (Ef 2,2)

Ez mind egy és ugyanaz az út – a pusztulásba vezető út. *E világ szokása szerint* azt jelenti: a bűnös törekvések szerint; *a levegőbeli hatalmasság fejedelme szerint* azt

jelenti: azon démonok elöljárójának akarata szerint, akik a levegőben lakoznak; *ama lélek szerint, amely most az engedetlenség fiaiban munkálkodik* azt jelenti: úgy, ahogyan most az Isten-ellenesek és Isten-tagadók élnek, élt minden ember Krisztus eljövetele előtt, köztük azok is, akiknek az apostol a levelet írja. Milyen levegőbeli hatalmasság ez, testvéreim? Ez a gonosz szellemek kara, akik szüntelenül ott kavarognak a levegőben. és a levegőt mételyezővé teszik, és ők tartóztatják fel az elhunytak lelkét, amikor a mennybe emelkednek. Csábítják az emberi szellemet minden rosszra; ingerlik őt minden bűnre; nem kényszerítik, mert arra nincs erejük - hanem csak elcsábítják és ingerlik. A pogányokra erősebben és közvetlenebbül hatottak, mint Izráel népére. A pogányokra úgy rárontottak, mint a legyek raja a tetemre, Izráelre pedig távolról hatottak, elcsábítva és ingerelve őket. Mert távolabb álltak Izráeltől Isten neve miatt, amelyet ott őriztek és kiejtettek. Krisztus Úr mindnyájukat megtörte, és kitépte mérges fullánkjukat, úgyhogy csak üres ijesztgetésként maradtak meg, mint nyomorult, állhatatlan árnyékok, amelyek azonnal eltűnnek Krisztus nevének említésére vagy Krisztus keresztjének jelére.

Ó, Úr Jézus, hadvezérünk és felszabadítónk, segíts nekünk a Te szabadságodban élnünk. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 8.

1. Szent Mihály arkangyal és a többi testetlen mennyei Erők. Isten angyalait már a mély ókortól kezdve ünnepelték az emberek. Ez az ünneplés azonban gyakran torzult az angyalok imádatává (2Kir 23,5). Az eretnekek mindenféle meséket kitaláltak az angyalokról. Egyesek isteneknek tekintették őket; mások, bár nem tartották őket isteneknek, a teljes látható világ teremtőinek nevezték őket. A laodiceai helyi zsinat, amelyet 4 vagy 5 évvel az I. Egyetemes Zsinat előtt tartottak, a 35. kánonjával elvetette az angyalok istenekként való imádatát, és megalapozta az angyalok helyes tiszteletét. Szilveszter római pápa és Alexandrosz alexandriai patriárka idejében (a IV. században) vezették be Mihály arkangyal és a többi mennyei Erők ünnepét november hónapra. Miért éppen novemberre? Azért, mert november a március hónap utáni kilencedik hónap. Március hónapot tekintik a világ teremtése idejének. A március utáni kilencedik hónapot pedig az elsőként megteremtett 9 angyali kar miatt választották. Szent Dionüsziosz Areopagita, Pál apostol tanítványa - azon apostolé, aki elragadtatott a harmadik égig –, leírta ezt a 9 kart „A mennyei hierarchiáról" szóló könyvében. Ezek a karok a következők: a hatszárnyú Szeráfok, a sokszemű Kerubok és az istent hordozó Trónusok, az Uralmak, az Erők és a Hatalmasságok, a Fejedelemségek, az Arkangyalok és az Angyalok. Az egész angyali sereg vezére Mihály arkangyal. Amikor a sátán, Luci-

fer, elfordult Istentől, és a bukásba rántotta magával az angyalok egy részét, Mihály felállt, és így kiáltott a hűséges angyalok előtt: „Figyeljünk! Álljunk helyt jól, álljunk félelemmel!" És a hűséges angyalok teljes mennyei serege dörgedelmesen énekelni kezdte: „Szent, szent, szent a Seregek Ura, dicsőséged betölti a mennyet és a földet!" (Mihály arkangyalról lásd még: Józs 5,13-15; Júd 9.) Az angyalok között tökéletes egység, egyetértés és szeretet uralkodik, valamint az alacsonyabb karok teljes engedelmessége a magasabbak iránt, és mindannyiuké együttesen Isten szent akarata iránt. Minden népnek megvan a maga őrangyala, és ezenkívül minden kereszténynek is van saját őrangyala. Mindig emlékeznünk kell arra, hogy bármit teszünk, legyen az nyilvános vagy titkos, azt a saját őrangyalunk jelenlétében tesszük. A Félelmetes Ítélet napján pedig a szent mennyei angyalok hatalmas sokasága fog összegyűlni Krisztus trónja körül, és mindnyájuk előtt nyilvánvalóvá lesz minden ember tette, szava és gondolata. Irgalmazzon nekünk Isten, és mentsen meg minket Szent Mihály arkangyal és a többi testetlen mennyei erő imái által. Ámen.

Mennyei seregek vezérei,
Kik néztek minket a gondban,
Szárnyaitokkal takarjatok be minket,
Erőtökkel vegyetek körül minket.
Isten erejével vagytok felfegyverezve,
Isten dicsőségével vagytok megkoronázva,
Ti lángoló kardot hordoztok,
Hogy a gonosz démonokat kaszáljátok.
Gyorsan, gyorsan, mint a fénysugarak,
Ti a felhőkön repültök,
Az anyag felhőin,
Ahol a harc folyik Istenért.

Fáradtság és alvás nélkül
Ti lebegtek szüntelenül
Az emberek és a teremtmények felett,
A számtalan világ felett.
Mögöttetek hatalmas seregek állnak,
Tiszta és jóságos seregek.
Az angyalok a ti seregetek,
S a Teremtő által a mi testvéreink.
A hatalmas mennyország hadvezérei,
Vezessetek minket oda, ahova kell –
A Magasságos trónja felé,
Aki a semmiből teremtett minket.

ELMÉLKEDÉS

Hogy Isten angyalai szakadatlanul kapcsolatban állnak ezzel a világgal, arról a Szentírás világosan és megdönthetetlenül tanúskodik. Részint a Szentírásból, részint a Szent Hagyományból az ortodox egyház megismerte az angyali erők hét fejedelmének nevét, mégpedig: Mihály, Gábriel, Ráfael, Uriél, Szalatiel, Jegudiel, Barakhiel (egyesek egy nyolcadikat is említenek – Jeremielt). Mihály héber nyelven azt jelenti: *Ki olyan, mint az Isten?* vagy *Ki egyenlő Istennel?* Szent Mihályt már a legkorábbi keresztény időktől fogva vezérként ábrázolják, aki jobb kezében lándzsát tart, amellyel eltapossa Lucifert, a sátánt, baljában pedig egy zöld pálmaágat. A lándzsa hegyén egy vörös ke-

reszttel ellátott gyolcsszalag van. Mihály arkangyalt különösen az ortodox hit őrzőjének és a vallási eretnekségek elleni harcosnak tekintik. Szent Gábriel jelentése: *Isten embere* vagy *Isten erőssége*. Ő Isten titkainak, különösen az Isten megtestesülése titkának és az azzal összefüggő minden egyéb titoknak a hírnöke. Ábrázolása: jobb kezében egy lámpást tart, benne égő gyertyával, baljában pedig egy zöld jáspiskőből készült tükröt. A tükör Isten bölcsességét jelképezi, mint elrejtett titkot. Szent Ráfael jelentése: *Isten gyógyítása* vagy *Isten a gyógyító* (Tób 3,17; 12,15). Ábrázolása: jobb kezével Tóbiást vezeti, aki a Tigris folyóban fogott halat viszi, baljában pedig egy orvosi alabástrom edényt tart. Szent Uriél: *Isten tüze* vagy *Isten világossága* (3Ezsd 3,1; 5,20). Ábrázolása: jobb kezében kardot tart a perzsák ellen, baljában pedig tűzlángot. Szent Szalatiel jelentése: *Isten imádkozója* (3Ezsd 5,16). Úgy ábrázolják, hogy arca és szemei lefelé hajolnak, kezeit pedig a mellkasán tartja, mint imádság közben. Szent Jegudiel: *Isten dicsőítője*. Ábrázolása: jobb kezében aranykoszorút, baljában pedig háromágú ostort tart. Szent Barakhiel: *Isten áldása*. Úgy ábrázolják, hogy keblén fehér rózsákat hordoz. Jeremiel: *Isten fensége* vagy *Isten felemelése* (3.Ezsd 4,36). Úgy tisztelik őt, mint a magasztos, embert Istenhez emelő gondolatok sugallóját és ösztönzőjét.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Eutükhosz csodálatos életre keltését Pál apostol által (ApCsel 20), mégpedig:

1. hogyan prédikált Pál éjszaka egy troászi házban;
2. hogyan bóbiskolt el egy Eutükhosz nevű ifjú, és hogyan esett le a harmadik emeletről, s halott volt;
3. hogyan ment le Pál, hogyan ölelte át őt, és hogyan adta vissza az életét.

SZENTBESZÉD

Arról, hogyan keltette életre Krisztus a bűn által megölt embereket

Noha bűneink miatt halottak voltunk, Krisztussal együtt életre keltett. (Ef 2,5)

Isten először Krisztust keltette életre, először Őt támasztotta fel a sírból mint embert. Krisztus pedig a mi fejünk. Ahhoz, hogy a hívők egész nemzetsége feltámadjon, először a fejnek kellett feltámadnia. Amikor a fej feltámadt, azzal biztosíttatott az egész test feltámadása is, annak minden tagjával együtt. Pál apostol ezért beszél a mi feltámadásunkról és megdicsőülésünkről úgy, mint már bevégzett dologról. Isten minket is és őket is feltámasztott, és a mennyekbe ültetett Krisztus Jézusban. Krisztussal mint emberrel együtt Isten minket is feltámasztott, akik korábban halottak voltunk a bűnök

miatt, megölve a bűnök által. És nemcsak a feltámadásra méltatott minket Krisztus Úrral együtt, hanem még annál is többre: a feltámadott Krisztussal egyenlő rangban ültetett le minket a mennyei magasságokban, a testetlen szellemek egész világa felett. Testvéreim, Isten nem valami közönséges és jelentéktelen dolog miatt jelent meg a földön, hanem egy teljesen rendkívüli, nagy és felette nagy dolog miatt. Amikor egy földi király látogatást tesz birodalma valamelyik helyén, annak a látogatásnak a jótéteménye hosszan érezhető azon a helyen. Az Úr Király meglátogatta a földet és a földön az emberi nemet. És e látogatás jótéteménye az idők végezetéig érezhető lesz. Ez a látogatás számunkra életet jelentett a halál helyett, dicsőséget a gyalázat helyett, Istenhez való közelséget a távolság helyett, áldást az átok helyett. Egyszóval: feltámadást a halálból – örök uralkodást Krisztussal a mennyekben.

Ó, Úr Isten, hála Neked, ó, Úr Isten, dicsőség Neked. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 9.

1. Szent Onisziforosz és Porphüriosz vértanúk. E két csodálatos férfit Diocletianus császár idejében kínozták meg Krisztus nevéért. Kegyetlenül megkorbácsolták, majd vasrostélyon égették őket, ezután pedig lovak farkához kötözték és köveken, töviseken vonszolták őket végig. Így szaggatták őket darabokra, és így adták át szent lelküket Istennek. Ereklyéiket Pentapoliszban temették el.

2. Törpe Szent János (Joánnész Kolobosz). A legnagyobb egyiptomi aszkéták közé számlálják. A Kolobosz azt jelenti: kicsi, mivel alacsony termetű volt. Fivérével, Dániellel együtt érkezett a szkítiszi sivatagba, és oly mérhetetlen hévvel adta át magát az aszkézisnek, hogy testvérének, Dánielnek mérsékelnie kellett őt. Szent Pamvó tanítványa volt, később pedig Nagy Szent Arzén tanítója lett. Szent Pamvónál együtt tanult Nagy Szent Paisziosszal is. Egyszer, amikor Paisziosszal arról beszélgettek, hogy milyen fajta aszkézist vállaljanak, megjelent nekik Isten angyala, és megparancsolta Jánosnak, hogy maradjon a helyén és tanítson másokat, Paisziosznak pedig, hogy menjen a sivatagba és éljen remeteként. Hogy próbára tegye János engedelmességét, Szent Pamvó megparancsolta neki, hogy öntözzen egy földbe szúrt, száraz botot mindaddig, amíg az ki nem zöldül. János gondolkodás és kétely nélkül, három teljes éven át, napról napra öntözte ezt a száraz fát, míg végül Isten erejéből az a fa valóban kizöldült és gyümölcsöt termett. Ekkor Pamvó leszedte a gyümölcsöket arról a fáról, bevitte a templomba, és szétosztotta a testvérek között, mondván: „Jöjjetek és ízleljétek meg az engedelmesség gyümölcsét!” Törpe Jánosnak számtalan tanítványa volt. Bölcs mondásai közül néhány mindmáig megőrződött. Békében hunyt el, és költözött el Ura örömébe.

3. Konstantinápolyi Szent Matróna. A pamfíliai Pergiéből származott. Hamar meggyűlölte házasságát egy Domitianusz nevű konstantinápolyi főúrral, ezért elszökött, férfiruhába öltözött, és Vavílasz néven belépett a konstantinápolyi Szent Basszianosz-kolostorba. Mivel azonban a férje szüntelenül nyomozott utána, kénytelen volt sok helyet változtatni, megfordult Emeszában, a Sínai-hegyen, Jeruzsálemben, Bejrútban, végül pedig újra visszatért Konstantinápolyba. 25 évesen lett apáca, és 75 éven át aszkétáskodott. Összesen 100 évet élt, majd egy konstantinápolyi kolostor igumnicájaként békében hunyt el és költözött el Ura örömébe, a 492. évben.

4. Dofijari Szent Euthümiosz és tanítványa, Neofitosz. Származásukra nézve szerbek, és magas rangú bizánci arisztokraták rokonai voltak. Euthümiosz előbb Szent Atanáz társa és az ő Lavrájának ökonómusa (gazdasági vezetője) volt, majd ezt követően a Dofijari kolostor alapítója lett. Békében hunyt el 990-ben. Unokaöccse, Neofitosz követte nagybátyját a Dofijari kolostor igumenjeként (elöljárójaként), megsokasította a testvériséget, és egy nagy templomot építtetett. A XI. század elején hunyt el.

5. Szent Szimeon Metaphrasztész. Tehetséges konstantinápolyi férfiú. Világi és szellemi műveltséggel egyaránt rendelkezett. Császári logothétész (főtitkár) és az udvar első főembere lett. Ennek ellenére tiszta és feddhetetlen életet élt, mint egy valódi aszkéta. Kitűnt nagy katonai bátorságával és államférfiúi bölcsességével is. Emiatt Bölcs Leó császár nagyra becsülte őt, és egyszer Krétára küldte, hogy békét tárgyaljon az arabokkal, akik abban az időben elfoglalták ezt a szigetet. Miután sikeresen teljesítette ezt a küldetését, visszatért Konstantinápolyba, és hamarosan visszavonult a világtól és a világi ügyektől. Szentek életét írta meg: 122 új életrajzot állított össze, és 539 életrajzot javított ki (innen a Metaphrasztész, azaz Fordító/Átdolgozó név). 960 körül hunyt el. Testéből jóillatú és gyógyító mirha áradt.

6. Paroszi Szent Theoktiszté. Leszbosz szigetén született, és 17 éves korában vonult kolostorba. Vad szaracénok támadtak a szigetre, és fogságba ejtettek mindenkit, aki a kezük ügyébe került, köztük Theoktisztét és a nővérét is. Amikor a szaracénok Parosz szigetén a piacra vitték a rabszolgákat, Theoktiszté elmenekült a tömegből és elrejtőzött. A sziget belsejében, egy elhagyatott templomban bújt meg, ahol 35 éven át aszkétáskodott. Békében hunyt el 881-ben.

Szent Szimeon, kit Metaphrasztésznak hívnak,
Isten adta talentumát az Egyháznak szentelte,
Szerette ő a szenteket, Istennek barátait,
És csodásan leírta az ő küzdelmeiket,
Küzdelmeiket lélekben, küzdelmeiket testben,
Gondolati harcukat és tetteik harcát.
Hűséges társa volt ő Isten barátainak,

Kik a világon minden embernél kedvesebbek Istennek.
Szerette ő azokat, akiket Isten is szeret,
S ezáltal mélyítette el Isten iránti szeretetét.
Az Isten iránti szeretettől Szimeon felragyogott,
És mint egy hímzett szőnyeget, úgy írta meg a Szentek Életét,
Hogy az új nemzedékek a világ mind a négy táján
Lelküket e csodás vitézséggel táplálják,
Nézve a szentek vitézségének példáit,
Követve az atyai tanítások nyomdokait.
Ó, csodálatos a mi Istenünk az Ő szentjei között,
Ó, csodálatos az Úr – az angyalok Teremtője.

ELMÉLKEDÉS

Hosszú elválás után Törpe János meglátogatta társát, Paiszioszt, és beszélgetésbe elegyedtek. Megkérdezték egymástól, ki milyen erényre tett szert ez idő alatt. Paisziosz így szólt: „Engem még sosem látott a nap enni." Törpe János pedig azt mondta: „Engem pedig még sosem látott haragudni." Amikor a szkítiszi testvéreket tanította, Szent János ezt a példabeszédet mondta a bűnbánó emberi lélekről: „Egy városban élt egy gyönyörű, de parázna nő, akinek sok szeretője volt. Egy fejedelem felajánlotta ennek a nőnek, hogy feleségül veszi, ha megígéri neki, hogy tisztességesen és hűségesen fog élni a házasságban. A nő megígérte. A fejedelem be vitte őt a palotájába, és összeházasodott vele. Megtudván ezt a korábbi szeretői, elhatározták, hogy valahogy visszatérítik őt magukhoz a régi útra. De nem mertek a fejedelem szeme elé kerülni, ezért a palota mögé mentek, és fütyülni kezdtek. A nő meghallotta a fütyülést, és megismerte azt. Gyorsan befogta a fülét, a palota belső szobájába menekült, és magára zárta az ajtót. Így szabadult meg az újabb kísértésektől." Szent János így magyarázta ezt a történetet: a parázna nő a lélek, a szeretői a szenvedélyek, a fejedelem Krisztus, a belső szoba a mennyei hajlék, a fütyülő és csalogató szeretők pedig a démonok. Ha a lélek szüntelenül elfordul a szenvedélyeitől és Istenhez menekül, akkor a szenvedélyek és a démonok megrettennek, és elfutnak tőle.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az angyal megjelenését Pálnak az éjszakai viharban (Ap.Csel 27), mégpedig:

1.hogyan jelent meg éjszaka Isten angyala Pálnak, és hogyan mondta neki, hogy ne féljen, mert megmenekül ő is és mindazok, akik vele vannak;

2. hogyan közölte ezt Pál a hajón lévő emberekkel, és hogyan bátorította fel őket.

SZENTBESZÉD

A megváltó kegyelemről

Kegyelemből üdvözültetek. (Ef 2,5-8)

Ki képes felfogni és elismerni, hogy mi kegyelemből üdvözültünk? Hogy nem a mi érdemeink és cselekedeteink, hanem Isten kegyelme által üdvözültünk – ki képes ezt felfogni és elismerni? Ezt csak az képes felfogni és elismerni, aki egyfelől látta és megértette a halál és az enyészet azon feneketlen mélységét, amelybe az ember a bűn által taszíttatott, másfelől pedig a tisztelet és a dicsőség azon magasságát, amelyre az ember felemeltetett a mennyek országában, a halhatatlan világban, a élő Isten házában – egyedül az képes ezt felfogni és elismerni. Egy gyermek utazott az éjszakában, botladozott, és egyik gödörből a másikba, egyik veremből a másikba esett, mígnem végül egy igen mély szakadékba zuhant, amelyből semmilyen módon nem tudott önerejéből kijutni. És amikor a gyermek már megadta magát a sorsának, és azt hitte, itt a vég, hirtelen valaki megállt a verem felett, leengedett egy hosszú kötelet a gyermeknek, és odakiáltott neki, hogy kapja el, és kapaszkodjon belé erősen. Egy királyfi volt az, aki magához vette a gyermeket, megmosta, felöltöztette, be vitte a palotájába, és maga mellé ültette. Vajon ez a gyermek a saját érdeméből és a saját cselekedete által menekült meg? Sosem és semmiképpen. Minden érdeme csupán annyi volt, hogy megragadta a felé nyújtott kötél végét, és kapaszkodott abba. Mi által menekült meg tehát a gyermek? A királyfi irgalmából. Istennek az emberek iránti viszonyában ezt az irgalmat kegyelemnek nevezzük. Kegyelemből üdvözültetek. Ezeket a szavakat Pál apostol kétszer is megismétli rövid időn belül, hogy a hívők tudják és megjegyezzék. Tudjuk és jegyezzük meg mi is, testvéreim, hogy az Úr Jézus Krisztus által, kegyelemből üdvözültünk. A halál torkában voltunk, és életet kaptunk ajándékba a mi Istenünk palotájában.

Ó, Úr Jézus Krisztus, Üdvözítőnk, Teáltalad üdvözültünk. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 10.

1. Szent Olümpasz, Erasztosz, Kvartusz, Rodión, Szoszipatrosz és Tercios apostolok. Mindannyian a hetven apostol közül valók voltak. Az utolsó hármat más helyen is említi az egyházi naptár: Rodiónt április 8-án, Szoszipatroszt április 28-án, Tercioszt pedig október 30-án. Szent Olümpasz és Rodión Péter apostol követői voltak; amikor Péter vértanúságot szenvedett, ők is vele haltak, mert Néró parancsára

lefejezték őket. Erasztosz előbb a jeruzsálemi egyház ökonómusa volt, majd a palesztinai Paneaszban lett püspök. Kvartusz Bejrútban szolgált püspökként; sokat szenvedett, de sokakat vezetett el a Krisztusba vetett hitre. Szoszipatrosz Ikoniumban volt püspök, Terciosz pedig a második püspökként szolgált ugyanebben az ikoniumi székben. Szellemben harcoltak, győztesek lettek, és a dicsőség koronáival koronáztattak meg.

2. Szent Oresztész vértanú. A kappadókiai Tüana városából származott. Szent Oresztész születésétől fogva keresztény volt, mesterségére nézve pedig orvos. Diocletianus uralkodása idején egy kegyetlen fejedelem, Maksziminusz vetette alá őt szörnyű kínzásoknak. Amikor a fejedelem először tanácsolta neki, hogy tagadja meg Krisztust és boruljon le a bálványok előtt, Oresztész így válaszolt: „Ha ismernéd a Megfeszített erejét, elvetnéd a bálványok hazugságát, és az igaz Istent imádnád." Ezért sokat ostorozták, testét szaggatták és tépték, forró vassal égették, végül pedig börtönbe vetették, hogy éhen haljon. Hét napot töltött az ifjú Oresztész kenyér és víz nélkül. A nyolcadik napon újra a fejedelem elé vezették, aki szörnyű kínokkal kezdte fenyegetni. Oresztész erre így felelt: „Kész vagyok minden gyötrelmet elszenvedni, hiszen az én Uram, Jézus Krisztus jele van a szívembe vésve." Ekkor a fejedelem megparancsolta, hogy verjenek a lábaiba 20 vasöget, majd kötözzék egy lóhoz, és vonszolják végig töviseken és köveken, amíg Isten vértanúja kilehelte lelkét. Azon a helyen, ahová Oresztész testét dobták, megjelent egy napfényként tündöklő férfi, összegyűjtötte Oresztész minden csontját, átvitte azokat egy Tüana melletti dombra, és ott tisztességgel eltemette. Ez a csodálatos szent Oresztész megjelent Rosztovi Szent Demeternek is, és megmutatta neki a testén lévő összes sebet.

3. Szent Nonnosz héliopoliszi püspök. Nagy aszkétaként vált ismertté az egyiptomi Tabenniszi kolostorban, amiért is 448-ban az edesszai egyházmegye püspökévé választották. Később a héliopoliszi egyházmegye élére került. Itt 30 000 arabot térített meg a Krisztusba vetett hitre. Ivasz püspök halála után Szent Nonnosz újra visszatért Edesszába, ahol haláláig, pontosan 471-ig maradt, amikor is elhunyt. Az ő imádságai által tért meg a Krisztusba vetett hitre a hírhedt bűnös, Pelágia is, aki később élete szentségével szerzett dicsőséget (Lásd október 8.).

Az ifjú Oresztész az ifjúságát nem sajnálta,
A bíró előtt Krisztussal dicsekedett,
Az élő, egyetlen és szent Istennel,
Aki az emberi nemért a Kereszten megfeszíttetett.
A szent Oresztész, kit hátán ostoroztak,
Megszégyenítette a halott bálványokat;
A csodálatos Oresztészt, kit tűzön égettek,
Isten Lelkének harmata hűsítette.

Lábaiba szögeket vertek,
Egész testét sebekkel borították;
Lélekben mint óriás, Oresztész imádkozott,
Hálát adva Istennek,
Hogy ilyen gyötrelmekre méltatta,
S hogy magának fiává fogadta őt.
Ó, Oresztész, Isten kedveltje,
És Krisztusért harcoló hős vértanú,
Segíts nekünk az utolsó napokig,
Segíts nekünk a te imáiddal,
Hogy mi is tisztességgel fejezzük be életünket,
S veled együtt méltók lehessünk a Paradicsomra.

ELMÉLKEDÉS

Isten Gondviselésének felette csodálatos útjai mutatkoztak meg egy rendkívüli és ámulatba ejtő eseményben a Dofijari kolostorban, a boldog Neofitosz, Szent Euthümiosz unokaöccsének idejében. Amikor Euthümiosz halála után Neofitosz elkezdett egy új és nagyobb templomot építeni Szent Miklós csodatévő tiszteletére, elfogytak az anyagi eszközei, ezért imádkozni kezdett Istenhez segítségért. És Isten meg is segítette őt egy csodálatos módon. A Dofijari kolostorral szemben fekszik a Longosz vagy Szika félsziget. Azon a földön Neofitosznak volt egy kisebb metohja (kolostori birtoka), amelynek közelében állt egy kőből készült emberi szobor. Azon a szobron ez a felirat állt: „Aki engem fejen üt, sok aranyat talál." Sokan ütötték a szobrot fejen, de nem találtak semmit. Egyszer Neofitosz valamilyen ügyben elküldte a kolostor egyik engedelmes szolgáját, Vaszilijt. Ez a Vaszilij egy nap a szobor előtt állt, és azon csodálkozott, mit titkolhat az a felirat. Ebben a pillanatban felkelt a nap, és a szobor nyugat felé vetette az árnyékát. Vaszilij fogott egy követ, megütötte az árnyék fejét, ott ásni kezdett, és talált egy aranypénzekkel teli üstöt. Azonnal elszaladt, és jelentette Neofitosz igumennek. Az igumen kijelölt három tiszteletreméltó szerzetest, hogy menjenek Vaszilijjal a kolostor kishajóján, és hozzák el az aranyat. Elmentek tehát ezek a szerzetesek, berakták az aranyat a kishajóba, és elindultak visszafelé. De amikor a tengeren voltak, az ördög azt a gondolatot ültette a fejükbe, hogy kaparintsák meg azt az aranyat maguknak. És az a három tiszteletreméltó szerzetes, akiket elvakított az ördög, megkötözte Vaszilijt egy kötéllel, egy követ akasztott a nyakába, és a tengerbe dobta őt. Amikor Vaszilij a tenger fenekére süllyedt, hirtelen megjelent neki Mihály és Gábriel arkangyal két fényes ifjú alakjában, megragadták őt, átvitték a Dofijari templomba, és letették őt a bezárt templomban az ikonosztáz királyi ajtaja elé. Másnap, amikor a szerzetesek beléptek a templomba, ott találták Vaszilijt megkötözve, amint az oltár előtt

feküdt. Az igumen kikérdezte őt, és megtudta a vele történt csodás eseményt. Ebben a pillanatban megérkezett az a három szerzetes is, akik Vaszilijt élve meglátva olyanok voltak, mintha villám csapott volna beléjük. Őket az igumen méltón megbüntette, az aranyat pedig elvette és befejezte a templomot, de nem Szent Miklósnak, hanem Szent Mihály és Gábriel arkangyaloknak szentelte azt. Íme, ezért nevezik a régi Euthümiosz-féle templomot Dofijariban Szent Miklós-templomnak, az újat pedig Szent Mihály és Gábriel arkangyalok templomának.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Pál csodálatos megmenekülését a kígyótól (Ap.Csel 28)*, mégpedig:

1. hogyan szedett össze Pál egy csomó rőzsét, és hogyan tette a tűzre;
2. hogyan ugrott ki egy mérges kígyó a tűzből a hőség miatt, és hogyan maradt a kezén függve;
3. hogyan rázta le ő a kígyót a tűzbe, és hogyan nem lett semmi baja.

SZENTBESZÉD

Az egyetlen békéről és a Megbékéltetőről

Mert Ő a mi békességünk, aki a két népet eggyé tette. (Ef 2,14)

Az izraeliták és a pogányok között olyan szakadék tátongott, amelyet a halandók közül senki sem tudott betölteni vagy elsimítani. Egyedül Krisztus Úr volt képes erre, és Ő meg is tette. Amit távol volt, azt közelebb hozta és összekötötte. Mi által? Az Ő vérével. Nevezetesen, a Saját áldozatával helyettesítette az összes többi áldozatot. Ezáltal megváltotta és Önmagával helyettesítette az egész természetet, amelyből az emberek vettek, hogy Istennek (illetve az isteneknek) áldozatként bemutassák. Egyetlen áldozat elegendő mind az izraelitáknak, mind a pogányoknak – ez pedig Krisztus áldozata. Továbbá, az állatok vére elválasztotta az izraelitákat és a pogányokat: mind a hely tekintetében, ahol bemutatták, mind az istenség tekintetében, akinek bemutatták, mind az állat faja szerint, amelyet feláldoztak, mind pedig az áldozat bemutatásának módja szerint. Most Krisztus legtisztább vére lépett mindazon vér helyébe, és ez a krisztusi vér egyesíti, testvérré teszi az izraelitákat és a pogányokat. Mindkét fél vér szerinti testvérré válik, ahogyan mi, hívők mindannyian vér szerinti testvérek vagyunk Krisztus vére által, amellyel megváltattunk az átoktól, és amellyel most is táplálkozunk. A válaszfalat, amely elválasztotta és megosztotta őket, Ő lerombolta, és összekötötte az izraeliták és a pogányok kezét és szívét. Mi által? Az Ő testével. Vagyis: az élő igazsággal, a benne testté lett igazsággal. A törvény árnyéka helyettesítette az igazságot

az izraelitáknál, a pogányoknál pedig a mesék. Ő mindkettőt eltávolította, és megmutatta az élő igazságot a testben. A világ pedig látta ezt, és örvendezett.

Ó, Úr Jézus Krisztus, legjóságosabb Megváltónk, egyesítsd a Te hívőid szívét. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 11.

1. Szent Mína nagyvértanú. A missziri (egyiptomi) származású és katonai hivatású Szent Mína, igaz keresztényként, nem bírta nézni a bálványoknak bemutatott utálatos áldozatokat. Ezért elhagyta a sereget, a várost, az embereket és mindent, majd egy lakatlan hegyre távozott. Szent Mínának ugyanis könnyebb volt vadállatokkal élnie, mint istentelen emberekkel. Egy nap Szent Mína a távolból észrevette a pogány ünnepséget Katuánia városában. Leereszkedett a városba, és mindenki előtt megvallotta az élő Krisztus Istenbe vetett hitét, a bálványimádást és a pogányságot pedig hazugságként és sötétségként ítélte el. A város fejedelme, egy Pürrosz nevű ember, megkérdezte Mínát, hogy ki ő és mi a szándéka. A szent így válaszolt neki: „Hazám Miszszir, nevem Mína, tiszt voltam, de látva a bálványimádást, lemondtam a tisztségeitekről. Most azért jöttem, hogy mindenki előtt megvalljam Krisztusomat, mint igaz Istent, hogy Ő is megvalljon engem, mint szolgáját a mennyek országában.”Ennek hallatán Pürrosz nagy kínzásoknak vetette alá a szent Mínát. Ostorozták, vasvesszőkkel szaggatták, gyertyákkal égették, és sok más módon gyötörték, végül karddal lefejezték. Testét tűzbe dobták, hogy a keresztények ne tudják elvinni, de a keresztények a tűzből mégis megmentettek néhány részet. Ezeket a maradványokat tisztelettel eltemették, később pedig Alexandriába szállították és ott helyezték örök nyugalomra, majd templomot építettek föléjük. Szent Mína 304 körül szenvedett vértanúhalált, és átköltözött Krisztus országába. Azonban nagy csodatevő volt és maradt mindkét életében, a földön és a mennyben egyaránt. Bárki, aki dicsőítette Szent Mínát, és bajban hittel hívta segítségül, annak ő segített. Több alkalommal lovas harcosként jelent meg, hogy segítse a hívőket, vagy megbüntesse a hitetleneket.

2. Szent István Dečani vértanú, szerb király. Milutin király fia és Dušan cár apja. Tájékozatlan apja parancsára megvakították, meggondolatlan fia parancsára pedig idős korában megfojtották. Megvakításakor megjelent neki Szent Miklós az Ovče polje-i templomban, és megmutatta neki a szemeit, így szólva: „István, ne félj, íme, a szemeid a tenyeremen vannak, a maga idejében visszaadom őket neked”. Öt évet töltött Konstantinápolyban fogolyként a Mindenható (Pantokrátor) kolostorban. Bölcsességével és aszkézisával, szelídségével és jámborságával, türelmével és nagylelkűségével István nemcsak a kolostor összes szerzetesét múlta felül, hanem egész Konstantinápolyt is. Amikor letelt az 5 év, ismét megjelent neki Szent Miklós, és így szólt:

„Azért jöttem, hogy teljesítsem ígéretemet”. És a vak királyt megáldotta a kereszt jelével, mire a király visszanyerte látását. Isten iránti hálából felépítette a Dečani templomot, amely a bizánci művészet egyik ritka és csodálatos alkotása, és a hajdani szerb jámborság egyik legjelentősebb emléke. Szent István király Szent Szávával és Szent Lázár fejedelemmel együtt a szentségnek, a nemességnek és az önfeláldozásnak azt a gyönyörű triádját alkotja, amelyet a szerb nép adott. Földi életét vértanúként élte le, és vértanúként hunyt el 1336-ban, elnyerve a halhatatlan dicsőség koszorúját a Mindenhatótól, akit hűségesen szolgált.

3. Szent Viktor és Sztefanida vértanúk. Viktor római származású és katonai hivatású ember volt. Krisztusért kínozták meg Antoninus császár idejében. Kínzatása alatt egy fiatal nő, Sztefanida kijelentette, hogy ő is keresztény. Viktort lefejezték, Sztefanidát pedig kettészakították, miután egyik lábát egy pálmafa tetejéhez, a másikat pedig egy másik pálmafa tetejéhez kötözték.

4. Szent Vince vértanú, diakónus. A spanyolországi Zaragoza egyházmegyéből származott. Szörnyű kínokat szenvedett el Krisztus Urunkért, végül egy vasrostélyon sütötték meg. Lelkét 304-ben adta vissza Istennek. Teste Rómában nyugszik, a nevét viselő templomban.

5. Teodor Sztudita hitvalló. A Sztudion-kolostor híres apátja, az ikonokért vívott küzdelem nagy mártírja, a kolostori élet bölcs megszervezője, az ortodoxia istenien ihletett tanítója és csodálatos aszkéta. Konstantinápolyban hunyt el 826-ban, életének 68. évében.

6. Szent Urošica, szerb herceg. Dragutin király fia. A házasságban is megőrizte tisztaságát és erkölcsi feddhetetlenségét. Sírjából szent mirha áradt ki.

Megkínoztatott és üldöztetett a szent Decsani király,
A kínokat és üldöztetést keresztényi módon viselte,
S mikor úgy tűnt, mindenki legyőzte őt,
Ő volt a győztes: erős és sérthetetlen.
Saját apját hosszú türelemmel győzte le,
Kantakuzénoszt pedig mély bölcsességgel.
A keserű Simonidát hallgatással győzte le,
Sisman cárt pedig az Istenbe vetett bizalommal.
Saját Hatalmas fiánál is hatalmasabb volt –
Mindig erősebbek azok, akik nem vétkeznek.
A földi hatalom ragyogás nélkül ér véget,
De a mennyei erőnek sehol sincsen vége.
István Dečani király, szelíd és kedves,
A mennyei erőtől volt ő hatalmas,

Krisztustól kapta erejét és dicsőségét,
Krisztustól kapta életét, trónját és országát.
Ezt felismerte István, és ezt meg is vallotta,
Ezért győzött le végül minden ellenséget.
Imádkozz értünk, ó, csodálatos király,
Hogy Isten üdvösséget és irgalmat küldjön nekünk.

ELMÉLKEDÉS

Ha valaha is ült szent uralkodó földi birodalom trónján, az Szent István Decsani király volt. A görögök, akik a szlávokat egyébként barbároknak tekintették, csodálták Szent István lelkének szépségét, mint a kor egyik legritkább csodáját. Amikor Kantakuzénosz császár valamilyen állami ügyben elküldte Milutinhoz a Pantokrátor-kolostor apátját, Milutin király egyebek mellett a fiáról, Istvánról is kérdezősködött. „A második Jóbról kérdezel engem, király?" - mondta neki az apát- „legyél biztos abban, hogy az ő szegénysége magasztosabb a te királyi nagyságodnál."

A görög császár eleinte nagyon kegyetlenül bánt a vak Istvánnal: először bezárta a palota egyik helyiségébe, és mindenkinek megtiltotta, hogy belépjen hozzá; ezután pedig átadta a Pantokrátor-kolostornak azzal a céllal, hogy ott a nehéz szerzetesi aszkézis alatt legyengüljön és elvesszen. De a boldog Istvánt Isten megoltalmazta, és ő úgy viselte a böjt és az imádság aszkézisét, mint a legjobb szerzetes. Bölcsességéről egész Konstantinápolyban beszélni kezdtek. A császár is tisztelni kezdte őt, és egyre gyakrabban kért tőle tanácsot.

Így például Szent István hozzájárult a hírhedt varlaamita eretnekség leveréséhez, amely ellen Szent Gergely Palamasz harcolt (lásd a nagyböjt II. vasárnapjának Szinaxárját). Varlaam abban az időben Konstantinápolyban tartózkodott, és ügyes intrikákkal az egyházban és az udvarban is sok főurat megnyert a maga véleményének. A császár kétségek között állva magához hívatta Istvánt, és megkérdezte, mit tegyen Varlaammal? A bölcs István a Zsoltáros szavaival felelt neki: „Gyűlölöm, Uram, a téged gyűlölőket!" És még hozzátette: „A veszélyes embereket ki kell űzni a társadalomból." Ennek hallatán Kantakuzénosz császár azonnal, szégyenszemre kiutasította Varlaamot a fővárosból.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Pál apostol csodálatos gyógyító erejét (ApCsel 28), mégpedig:

1. hogyan imádkozott Pál, és hogyan tette rá a kezét Publiusz apjára, meggyógyítva őt a vérhastól;
2. hogyan gyógyított meg sok más embert is azon a helyen ugyanígy.

SZENTBESZÉD
az új ember Alkotójáról

„Hogy mint békeszerző, a kettőt egy új emberré teremtse önmagában.” (Ef 2,15)

Amikor az emberszerető Úr eljött a földre, minden emberhez jött, és nem csak egyesekhez. A zsidók várták a Messiást, Ő pedig Messiásként jött el. A pogányok várták a Megváltót, Ő pedig Megváltóként jött el. Egyenlő szeretettel jött mind a zsidókhoz, mind a pogányokhoz. A zsidókon és a pogányokon kívül más harmadik nem is volt a földön. A zsidók voltak az egyetlenek a világon, akik az egy Istenben hittek; a pogányok bálványoknak hódoltak. De a zsidók is elhomályosították hitüket a törvénytelenségeikkel, így semmit sem tudtak. És így a tudatlanság miatt a zsidók és a pogányok egyenlővé váltak. Különösen a bűn átka miatt, amely Ádámtól kezdve nehezedett a fekete földre.

Ahogy a régi Ádám sem csak a zsidóké volt, hanem a pogányoké is, hiszen mindketten tőle származtak, úgy az Új Ádám sem tartozott csak az egyikükhöz, hanem mindkettőjükhöz, mert mindkettőt megmentette. Jézus Úr nem rendelhette alá magát sem a zsidó birodalomnak, vagyis az üres törvényi formalizmus birodalmának, sem pedig a hellén (illetve általában a pogány) birodalomnak, vagyis a naturalista mesék, démoni babonák és varázslások birodalmának. Hanem fogta mindkét beteget, és mindkettőt meggyógyította. Mindkettőt meggyógyította, és egy új emberré építette össze őket. Ez pedig az Isten Egyháza. Így az Úr érvénytelenítette és elvetette a zsidóságot és a hellénséget is, és megalapította az Ő szent Egyházát.

Ó, Úrunk Jézus, jóságos és mindentudó, minden jó és minden bölcs – szavakkal kifejezhetetlen –, amit tettél. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 12.

1. Irgalmas Szent János, alexandriai pátriárka. Ciprus szigetén született, hercegi családban. Apja Epiphaniosz herceg volt. Gyermekkorától fogva igaz keresztényként nevelték. Szülei sürgetésére megházasodott, és gyermekei is születtek. Azonban Isten gondviselése folytán mind a gyermekei, mind a felesége átköltöztek ebből az életből a másvilágra. Irgalmasságáról és jámborságáról való hírneve miatt Jánost Herakleiosz császár idejében alexandriai pátriárkává választották. Tíz éven át kormányozta az alexandriai egyházat, mint igaz pásztor, megóvva azt a pogányoktól és az eretnekektől.A szelídség, az irgalmasság és az emberszeretet mintaképe volt. „Ha nemességre vágysz - mondta -, ne a vérben keresd azt, hanem az erényben, mert az az igazi nemesség.” Minden szent kitűnt az irgalmasságával, de Szent János teljesen átadta magát ennek a csodálatos erénynek. Egy alkalommal, amikor liturgiát végzett, a

pátriárka visszaemlékezett Krisztus szavaira: „Ha tehát ajándékodat az oltárhoz viszed, és ott eszedbe jut, hogy felebarátodnak valami panasza van ellened, hagyd ott ajándékodat az oltár előtt, menj, és békülj ki előbb felebarátoddal, és csak azután menj, és mutasd be ajándékodat.” (Mt 5,23-24). Eszébe jutott, hogy az egyik ott lévő egyházi klerikus haragszik rá. Ekkor gyorsan otthagyta a szent adományokat, odalépett a klerikushoz, a lábai elé borult, és bocsánatát kérte. És csak miután megbékélt azzal az emberrel, tért vissza az oltárhoz.Egy másik alkalommal, amikor Szent Kürosz és János templomába tartott, egy szegény özvegyasszony jött vele szembe, és mesélni kezdte neki a nyomorúságát. A pátriárka kísérői terhesnek érezték az asszony hosszú panaszkodását, ezért azt mondták a püspöknek, hogy siessen a templomba az istentiszteletre, és a szolgálat után is meghallgathatja a nőt. Szent János így válaszolt nekik: „És Isten hogyan hallgatna meg most engem, ha én nem hallgatom meg őt?” És nem volt hajlandó elmozdulni a helyéről, amíg végig nem hallgatta az özvegyasszony panaszát. Amikor a perzsák megtámadták Egyiptomot, János pátriárka hajóra szállt, hogy elmeneküljön a veszedelem elől. Útközben megbetegedett, és Ciprusra érve, szülőhelyén halt meg 620-ban, ezzel átlépve Ura halhatatlan országába. Csodatevő erejű ereklyéit először Konstantinápolyba, majd Budapestre, végül pedig Pozsonyba (Presburg) szállították.

2. Szent Ahija próféta. Silóból származott. Ezer évvel Krisztus előtt prófétált. Megjövendölte Jeroboámnak, Salamon szolgájának, hogy uralkodni fog Izráel 10 törzse felett (1Királyok 11,29).

3. Sínai Szent Nílus remete. Kezdetben prefektus (polgármester) volt a fővárosban, Konstantinápolyban. Házas emberként egy fia és egy lánya volt. Látva a fővárosi bűnös életet, megegyezett feleségével, hogy elhagyják a világot. Így is tettek. Felesége a lányukkal egy egyiptomi női kolostorba távozott, Nílus pedig fiával, Teodulosszal a Sínai-hegyre ment. Szent Nílus teljes 60 éven át élt aszkéta életet a Sínai-hegyen. Csodálatos könyveket írt a lelki életről. Békességben hunyt el 450 körül, földi életének 80. évében, és átköltözött a boldog mennyei életbe. Az ő szent mondása: „A testi szenvedélyek a testi szükségletekből erednek, és ellenük önmegtartóztatás szükséges; a lelki szenvedélyek pedig a lelki szükségletekből születnek, és ellenük imádság szükséges.”

4. Mirhaárasztó Szent Nílus. Moreából (Peloponnészosz) származott. Mint szerzetes-pap érkezett nagybátyjával az Athosz-hegyre. Remeteként élt egy Szent Kövek nevű lakatlan, puszta helyen. Amikor elhunyt, testéből olyan bőségben áradt a szent mirha hogy a hegy tetejéről egészen a tengerig folyt le. Ez a csodatévő mirha a világ minden tájáról vonzotta a beteg embereket. Szent Nílus tanítványa azonban terhesnek érezte a látogatók sokaságát, ezért imádságban panaszkodott lelki atyjára, Szent Nílusra. Erre a mirhaáradás azon nyomban megszűnt. Szent Nílus a szó teljes értelmében úgy élt aszkéta életet, mint az ókori szentek. A 17. században hunyt el.

A Sínai Szent Nílus a szerzeteseknek így beszél:
– Jézus nevét mondjad a szívedben!
Szívedet gyakorold a szelídségben,
Testedet a tisztaságban és önmegtartóztatásban.
Ha megbántanak, viseld el a bántást,
Így a bántalmazó érzi meg a sebet.
Sírj a bűnösért akkor is, ha boldogul:
Ő az örök igazságosság elé utazik.
Ha csapások érnek, azok téged szolgálnak,
Mert a csapások tövisek, amelyeken rózsák nyílnak.
Amikor Istenhez imádkozol, ne kényelmet kérj,
Hanem azt kérd, ami a léleknek hasznot hoz.
A haláltól ne félj, de várd a test halálát;
Az emberek előtti szégyen előtt az angyaloktól szégyelld magad.
Kerüld a kísértést, és magad ne keresd azt,
De ha magától eljön, mutasd meg, hogy hős vagy;
Aki a jóságos Krisztussal gyakran áldozik,
Abban Krisztus úgy lakik, mint egy templomban.
Az emberekkel keveset és ritkán beszélj,
De Istennel gyakran, és egyre gyakrabban szólj.
Így tanította a Sínai Nílus a szerzeteseket,
És minden szavát a tetteivel bizonyította.

ELMÉLKEDÉS

Sok szent életű férfinak és nőnek már korábban kinyilatkoztatott, hogy mikor fognak meghalni és életet változtatni. Ez a mennynek egy hatalmas ajándéka. Ám anélkül, hogy várnánk erre az ajándékra, nekünk, méltatlanoknak, mindennap bűnbánattal kell készülnünk a távozásra. Az emberek elől el lehet menekülni, de Isten elől soha. Amikor Szent János Alenizsátor (Irgalmas János) a perzsák elől menekült Egyiptomból, megjelent neki a hajón egy fényes férfiú, arany jogarral a kezében, és így szólt hozzá: „A királyok Királya magához hív téged.” János megértette e szavakat, és elkezdett készülni a halálra, amely hamarosan be is következett.

Szent István Dečani királynak is gyakran megjelent kedvelt szentje, Miklós; megjelent neki a halála előtt is, és így szólt hozzá: „István, készülj fel a távozásodra, hamarosan az Úr elé állsz.” Az irgalmasságban ez a két szent nagyon hasonló volt. Abból a mérhetetlen vagyonból, amellyel János pátriárkaként rendelkezett az alexandriai egyháznál, a halálos ágyán már csak egy dinár egyharmada maradt meg, és megparancsolta, hogy azt is adják a szegényeknek. Amikor pedig Dečani a konstantinápolyi Pan-

tokrátor-kolostorban volt, egy irgalmas szerb főúr titokban jelentős összeget küldött neki. „Köszönöm a jó úrnak a szeretetét – válaszolta István a hozónak –, de nagyobb örömet szerez nekem, ha a nekem szánt pénzt ő maga osztja szét a szegények között."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Pál apostol bátorságát (ApCsel 28), mégpedig:

1. hogyan ült két éven át bilincsekben Rómában;
2. hogyan hirdette szabadon az evangéliumot pogányoknak és zsidóknak, senkitől sem félve;
3. hogyan nem tudta őt visszatartani Krisztus hirdetésétől sem bilincs, sem börtön, sem maga a halál.

SZENTBESZÉD
arról, hogyan váltak az idegenek háznéppé a házban

„Így tehát most már nem vagytok idegenek és jövevények, hanem a szentek polgártársai és Isten házanépe." (Ef 2,19)

Krisztus Urunk eljövetele előtt úgy tűnt, hogy csak a zsidók vannak közel Istenhez, a pogányok pedig távol vannak tőle. Valójában mind a zsidók, mind a pogányok egyformán távol voltak Istentől és az igaz istentisztelettől. Ekkor jött el Ő, Krisztus, a Megváltó, és békességet hirdetett nektek, távoliaknak és közelieknek, és ezáltal mindkettőt, vagyis a zsidókat és a pogányokat is egy Lélekben vezette az Atyához. Az új teremtményben, az új emberben, vagyis Isten Egyházában egy a Lélek; és mindenki, aki belép Isten Egyházába, ezt a Lelket kapja. Így, bármennyire is növekszik az Egyház tagjainak száma, Istennek mindig ugyanaz az egy Lelke marad; és bármennyi nemzet, törzs és faj lép is be Isten Egyházába, a Lélek nem változik, hanem mindörökké egy és ugyanaz a Lélek marad.

Ezért van az, hogy ti, pogányok, nem vagytok idegenek és jövevények az Egyházban, hanem az Egyház összes többi tagjával együtt polgártársai a szenteknek és háza népe Istennek. Mert az Egyház a szentségre épült, alapköve pedig a Szentek Szentje, és a terv szerint minden tagjának szentnek kell lennie. Szenteknek nevezik mindazokat is, akik Krisztus előtt éltek, de várták Krisztust és reménykedtek Benne, valamint azokat is, akik Krisztus után éltek, elismerve Krisztust - Úrnak, Isten Fiának, Megváltónak, Megváltónak, Feltámasztónak és Bírónak. A bűn megoszt és elidegenít Istentől. De Krisztus Urunk által a megosztottság és az elidegenedés eltűnt, és minden hívő – legyen az korábban zsidó vagy pogány – Isten háza népévé vált. Mindez az Úr Jézus Krisztusért és Őáltala történt.

Ó, testvéreim, Krisztus Urunk valami többet és értékesebbet adott nekünk, mint ez az élet – békességet és barátságot adott nekünk Istennel. Ez pedig nagyobb és értékesebb, mint az Istentől való elidegenedettségben leélt élet.

Ó, Úr Jézus Krisztus, Békességszerző és Békességadó, tarts meg minket mindvégig az Istennel való békességben. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 13.

1. Aranyszájú Szent János (Krizosztomosz), konstantinápolyi pátriárka. Antiochiában született 354-ben, Szekundosz hadvezér és Anthusza gyermekeként. Görög filozófiát tanulva János meggyűlölte a görög pogányságot, és a keresztény hitet fogadta el mint egyetlen és teljes igazságot. Jánost Meletiosz, Antiochia pátriárkája keresztelte meg, majd ezután a szülei is felvették a keresztséget. Szülei halála után János szerzetes lett, és szigorú aszkéta életet kezdett élni. Ekkor írta meg „A papságról” szóló könyvét, és ekkor jelent meg neki Szent János és Szent Péter apostol, akik nagy szolgálatot, nagy kegyelmet, de nagy szenvedést is jövendöltek neki. Amikor pappá kellett szentelni, Isten angyala egyszerre jelent meg Flaviánosz pátriárkának (Meletiosz utódjának) és magának Jánosnak is. Amikor pedig a pátriárka felszentelte őt, mindannyian egy fehér, fényes galambot láttak János feje felett. Bölcsessége, aszkézise és szavának ereje miatt Jánost Arkadiosz császár kívánságára Konstantinápoly pátriárkájává választották. Hat éven át kormányozta az egyházat pátriárkaként, páratlan buzgósággal és bölcsességgel. Misszionáriusokat küldött a pogány keltákhoz és szkítákhoz; visszaszorította a szimóniát (egyházi tisztségek adásvételét) az egyházban, megfosztva tisztségüktől sok szimonista püspököt; kiterjesztette az egyház jótékonysági tevékenységét; megírta a szent Liturgia sajátos rendjét; megszégyenítette az eretnekeket; megrótta Eudoxia császárnét; arany elméjével és nyelvével megmagyarázta a Szentírást, és számos értékes beszédgyűjteményt hagyott az egyházra. A nép dicsőítette őt, az irigyek meggyűlölték, a császárné pedig kétszer is száműzetésbe küldte.A száműzetésben 3 évet töltött, és a Keresztfelmagasztalás napján, 407. szeptember 14 -én hunyt el az örményországi Komanban. Halála előtt ismét megjelent neki Szent János és Szent Péter apostol, valamint Szent Vaszíliszkosz vértanú (május 22.), akinek templomában az utolsó áldozásban részesült. „Dicsőség Istennek mindenért!” – ezek voltak az utolsó szavai, és e szavakkal az aranyszájú pátriárka lelke a Paradicsomba költözött. Aranyszájú Szent János ereklyéi közül a feje a moszkvai Uszpenszkij-székesegyházban, a teste pedig a vatikáni Szent Péter-bazilikában (Rómában) nyugszik.

2. Szent Antoninosz, Niképhorosz, Germanosz és Manetha vértanúk. Az első hárman egyszer látták, amint a pogányok egy ünnepükön kiáltozva és táncolva hódolnak a bálványoknak. Ekkor félelem nélkül a tömeg elé léptek, és hirdetni kezdték az egy

Istent a Szentháromságban. A palesztinai Cezárea elöljárója, Firmilianosz – ahol ez az eset történt –, annyira feldühödött a három keresztény tettén, hogy azonnal elrendelte a lefejezésüket. Manetha egy keresztény szűz volt, aki követte a vértanúkat, amikor a vesztőhelyre vezették őket. Őt is elfogták, és kegyetlen kínzások után tűzben elégették. Mindannyian 308-ban szenvedtek vértanúhalált, és átköltöztek az örök Isten örök örömébe.

3. Szent Damiszkíno vértanú-szerzetes. A konstantinápolyi Galatában született, eredeti neve Diamandisz volt. Fiatalkorában erkölcstelen életet élt, olyannyira, hogy még a török hitre is áttért (muzulmán lett). Ekkor azonban keserű bűnbánat ébredt benne, és az Athosz-hegyre ment, ahol szerzetesként 12 éven át szigorú aszkéta életet élt Szent Atanáz Lávrájában (kolostorában). Mivel vágyott a vértanúságra bűnei megtisztulásáért, Konstantinápolyba ment, és mecsetekbe kezdett járni, ahol keresztet vetett, és azt kiáltotta a törököknek, hogy a hitük hamis, és Jézus Krisztus az Isten és az Úr. A Phanar kapuja előtt fejezték le 1681. november 13-án. Ereklyéi Halki szigetén, a Szentháromság-kolostorban nyugszanak.

Az Egyház dicsőíti a szent Jánost,
Az Istentől ajándékozott Aranyszájút,
Krisztusnak ama hatalmas katonáját,
Aki az Egyháznak büszkesége és dísze.
Mély szívű és mély elméjű férfiú,
Kinek szava aranyhúrú hárfa,
Lemerült ő a titkok mélységeibe,
És csillagfényű gyöngyöt halászott;
Felemelkedett ő az ég magasságaiba,
És megmagyarázta az isteni igazságokat;
Belátta a történelem teljességét,
S mindezt Isten Fiának ajánlotta.
Ő tárta fel nekünk a bűn borzalmait,
És az erényeket, mik az embert díszítik;
Megmutatta nekünk a legkedvesebb titkokat,
S a Paradicsom minden gyönyörűséges édességét.
Evangélista, az Evangélium magyarázója,
És a lelki öröm hordozója,
Mint egy apostol, úgy buzgólkodott Krisztusért.
Semmiféle igazságtalanságba bele nem egyezett;
Mint egy vértanú, úgy fogadta a gyötrelmet,–
A gyötrelem pedig az üdvösség záloga –
Krisztus igaz szolgájának bizonyult,
Ezért dicsőíti az Egyház az Aranyszájút.

ELMÉLKEDÉS

Büntetés és jutalom! Mindkettő Isten kezében van. Ám ahogyan ez a földi élet csupán árnyéka a mennybéli valódi életnek, úgy a büntetés és a jutalom is itt a földön csupán árnyéka az örökkévalóságban lévő igazi büntetésnek és jutalomnak. Isten szentjének, Aranyszájú Jánosnak a fő üldözői Theofilosz alexandriai pátriárka és Eudoxia császárné voltak. János vértanúhalála után mindkettőjüket szörnyű büntetés érte. Nevezetesen: Theofilosz megőrült, Eudoxia császárnét pedig Arkadiosz császár kiűzte a palotából. Eudoxia hamarosan gyógyíthatatlan betegségbe esett, testén sebek nyíltak meg, és a sebekből férgek kezdtek nyüzsögni. Olyan bűz áradt belőle, hogy az embernek még az utcán sem volt könnyű elhaladnia a háza előtt. Az orvosok a legjobb illatszereket, aromákat és tömjént használták, csak hogy valamennyire elnyomják a tisztátalan császárné bűzét, de ezzel kevés sikert értek el. Végül a császárné bűzben és kínok között halt meg.

De a halála után is rajta nehezedett Isten keze. A testét rejtő koporsó éjjel-nappal rázkódott teljes 34 éven át, egészen addig, amíg Teodóz császár át nem szállította Szent Aranyszájú János ereklyéit Konstantinápolyba. És mi történt Jánossal a halála után? Jutalom, - olyan jutalom, amilyet csak Isten adhat. Adeltiosz arabuszi püspök, aki befogadta a száműzött Jánost a kukuszuszi házába, János halála után imádkozott Istenhez, hogy mutassa meg neki, hol van János lelke. Egy alkalommal imádság közben Adeltiosz mintha magán kívül lett volna, és látott egy fényes ifjút, aki körbevezette őt a mennyországban, és sorban megmutatta neki az egyház hierarcháit, pásztorait és tanítóit, mindenkit a nevén nevezve. De Jánost nem látta ott. Ekkor Isten angyala a Paradicsom kijárata felé vezette őt, Adeltiosz pedig szomorú volt. Amikor az angyal megkérdezte szomorúságának okát, Adeltiosz azt felelte, sajnálja, hogy nem látta szeretett tanítóját, Aranyszájú Jánost. Az angyal így válaszolt neki: „Azt az embert nem láthatja senki, amíg testben van, mert ő Isten trónusánál van, a Kerubokkal és a Szeráfokkal együtt.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világ csodálatos teremtését (Teremtés könyve 1), mégpedig:

1. hogyan teremtette Isten kezdetben az eget és a földet;
2. hogyan volt a föld kietlen és puszta;
3. hogyan lebegett Isten Lelke a vizek felett.

SZENTBESZÉD
az alapról és a szegletkőről

„Apostolokra és prófétákra alapozott épület vagytok,
s a szegletkő maga Krisztus Jézus.” (Ef 2,20)

Az apostolok és a próféták alapja, testvéreim, az apostolok és a próféták élete és munkássága. Ez az Ó- és az Újszövetség. Ki köti össze az apostolokat és a prófétákat? Krisztus Urunk. Őnélküle sem a próféta nem értené az apostolt, sem az apostol a prófétát. Ő ugyanis a próféták beteljesülése és az apostolok bizonyságtétele. Így Ő a szegletkő, amely összeköti a prófétákat és az apostolokat, és egyben tartja őket, ahogyan a sarokkövek egyben tartják a falakat. És a teljes Ó- és Újszövetség Őbenne egyesül, Őbenne talál értelmet, Őkörüle forog, Őáltala merít ihletet, Őáltala tartatik meg – az Úr Jézus Krisztus által.

A pogányok és a zsidók hol találkozhattak és hol érthették volna meg egymást, ha nem az Úr Jézus Krisztusban? Sehol másutt, csakis Őbenne. Őbenne és Őáltala egyesülnek egy Új Emberré, egy halhatatlan testté, egy szent és egyetemes Egyházzá. A test és a lélek is csak az Úr Jézus által találkozik egy magasabb, szent barátságban. A lélek és a test kapcsolata ellenséges volt az Ő testben való eljöveteléig; és ez az ellenségeskedés a lélek vesztét okozta. Ő azonban mindkettőt kibékítette és megszentelte. Így lett Ő szegletköve minden halhatatlan és Istennek tetsző építménynek, legyen szó egy egyes emberről, családról, nemzetről, vagy az egész emberi nemről, a jelenről, a múltról vagy a jövőről, ótestamentumiról vagy újtestamentumiról. Ő a fő szikla minden építkezésben, ahogyan Ő a Fej Isten Egyházának testében is.

Ó, Úr Jézus Krisztus, üdvösségünk sziklája, irgalmazz nekünk és ments meg minket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 14.

1. Szent Fülöp apostol. A Galileai-tenger melletti Bethsaidából származott, akárcsak Péter és András. Fülöp már kiskorától fogva tanulta a Szentírást, és amikor Jézus Úr elhívta őt, azonnal válaszolt a hívásra, és követte Őt (Jn 1,43). A Szentlélek leszállása után Fülöp buzgón hirdette az Evangéliumot Ázsia számos vidékén és Görögországban. Görögországban a zsidók meg akarták ölni, de az Úr megmentette őt hatalmas csodáival. Így a zsidó főpap, aki rátámadt Fülöpre, hogy megverje, hirtelen megvakult és teljesen megfeketedett. Hatalmas földrengés is támadt, a föld megnyílt, és elnyelte Fülöp gonosz üldözőit. Sok más csoda is történt, különösen a betegek meggyógyítása, ami miatt sok pogány hitt Krisztusban.A frigiai Hierapolisz városában Szent Fü-

löp együtt dolgozott az evangéliumi munkában János Teológussal (Evangélistával), saját nővérével, Mariamnával és Bertalan apostollal. Volt ott egy veszélyes, hatalmas kígyó, amelyet a pogányok gondosan etettek, és istenként imádtak. Isten apostolai imádsággal, mint egy lándzsával, megölték azt a nagy kígyót. Ezzel magukra vonták az elhomályosult elméjű emberek haragját. A dühös pogányok elfogták Fülöpöt, és fejjel lefelé egy fára feszítették, majd Bertalant is megfeszítették. Ekkor a föld megnyílt, és elnyelte a bírót és sokan másokat is vele együtt. Nagy félelemben rohantak az emberek, hogy levegyék a megfeszített apostolokat. De csak Bertalant sikerült élve levenniük; Fülöp addigra már kilehelte lelkét. Bertalan ezután Sztakhüoszt nevezte ki a megkereszteltek püspökének, akit ő és Fülöp korábban meggyógyított a vakságból és megkeresztelt. Sztakhüosz korábban 40 évig volt vak. Szent Fülöp ereklyéit később Rómába szállították. Ez a csodálatos apostol 86-ban szenvedett vértanúhalált, Domitianus császár idejében.

2. Palamasz Szent Gergely, szaloniki érsek. Gergely apja Andronikosz II. Paleologossz császár udvarának tekintélyes tisztviselője volt. A tehetséges Gergely, miután elvégezte a világi tudományokat, nem akart udvari szolgálatba lépni, hanem az Athosz-hegyre távozott, és szerzetes lett. A Vatopedi és a Lávra kolostorokban élt aszkéta életet. Harcot vívott Varlaam eretnekkel, és végül legyőzte őt. 1347-ben szentelték Szaloniki mitropolitájává. Megdicsöült aszkétaként, teológusként, főpapként és csodatévőként. Egymás után jelentek meg neki: a Legszentebb Istenszülő (Szűz Mária), Szent János Teológus, Szent Demeter, Remete Szent Antal, Aranyszájú Szent János és Isten angyalai. Tizenhárom éven át kormányozta a szaloniki egyházat, amelyből egy évet a szaracénok fogságában töltött Ázsiában. Békességben hunyt el 1360-ban, és átköltözött Krisztus országába. Ereklyéi Szalonikiben nyugszanak, ahol egy gyönyörű, az ő nevét viselő templom is található.

3. Szent Iusztinianosz bizánci császár. Szláv, valószínűleg szerb származású, Szkopje környékéről. Szláv neve Upravda volt. A trónon nagybátyját, Iusztinoszt követte. E császár minden nagysága elválaszthatatlan mély ortodox hitétől. Hitt, és a hite szerint élt. A nagyböjt idején nem evett kenyeret és nem ivott bort, hanem zöldségeken élt és vizet ivott, azt is csak minden másnap. Háborút indított a dunai barbárok ellen, pusztán azért, mert azok kasztrálták a foglyokat. Ez mutatja az ő magasztos emberszeretetét. Szerencsés és sikeres volt mind a háborúkban, mind az alkotásokban. Nagyszámú gyönyörű templomot épített, köztük a legeslegszebbet – a konstantinápolyi Hagia Sophiát (Szent Bölcsesség templomát). Összegyűjtötte és kiadta a római törvényeket. Ő maga is számos szigorú törvényt adott ki az erkölcstelenség és a züllöttség ellen. Ő szerezte az „Egyszülött Fiú és Isten Igéje” kezdetű egyházi éneket, amelyet 536-tól kezdtek énekelni a liturgiában. Összehívta az Ötödik Egyetemes Zsinatot 553-ban. Békességben hunyt el 565. november 14-én, életének 80. évében, és átköltözött a mennyei Király országába.

Iusztinianosz, a nagy és dicsőséges,
A kereszt vitéze és az ortodox császár,
Templomot emelt az Isteni Bölcsességnek,
Hogy fennmaradjon az örökkévalóság küszöbéig,
Mint egy második nap – hogy ragyogjon a földön,
Hogy melegén nevelkedjenek a nemzedékek,
És hódoljanak a Megtestesült Igének,
Hogy megismerjék Krisztus szépségét,
Isten országának mérhetetlen magasságát,
A magasság mellett a mérhetetlen mélységét,
A mélység mellett a mérhetetlen szélességét,
A szélesség mellett a mérhetetlen hosszúságát.
Mint a nap a nyári nap közepén,
Úgy ragyogott fel Iusztinianosz császár koronája,
Felragyogott Isten szolgájának koronája,
Ki bölcsességében a legbölcsebb volt,
Hatalmában pedig a leghatalmasabb,
S a hitben a leghűségesebb.
Ó, te nagy ortodox császár,
A te templomaid soha meg nem vénülnek,
A te hited még mindig ragyog a világban,
Ez az ortodox Krisztus fényének felvillanása,
Szent császár, imádkozzál Krisztushoz,
Hogy ez a hit ellenálljon az időnek.

ELMÉLKEDÉS

Palamasz Szent Gergely sokat tanult a mennyei kinyilatkoztatásokból. Amikor három évet töltött teljes elcsendesedésben (hészükhiában) a Szent Lávra egyik cellájában, eljött az ideje, hogy az emberek közé menjen, és összegyűjtött tudásával, valamint tapasztalatával a hasznukra váljon. Ezt Isten egy rendkívüli látomás által adta a tudtára. Egy napon, mintha félálomban lett volna, Gergely látta önmagát, amint a kezében egy tejjel színültig telt edényt tart, de annyira teli volt, hogy túlcsordult. Idővel azonban a tej borrá változott, amely szintén túlfolyt az edény peremén, és eláztatta a kezét meg a ruháját. Ekkor megjelent neki egy fényes ifjú, és így szólt hozzá: „Miért nem adsz másoknak is ebből a csodálatos italból, amelyet így, figyelem nélkül elpazarolsz? Vagy talán nem tudod, hogy ez Isten kegyelmének ajándéka?” Erre Gergely így válaszolt: „De ha a mai időkben senki sincs, aki szükségét érezné egy ilyen italnak – kinek adjam?” Ekkor az ifjú azt mondta neki, hogy akár vannak szomjazók egy ilyen italra, akár nincsenek, ő köteles teljesíteni a tartozását, és nem hanyagolhatja el Isten

ajándékát. A tejet Gergely a néptömegnek szóló, az erkölcsi életről és viselkedésről szóló egyszerű tanításként értelmezte, a bort pedig dogmatikai jellegű tanításként.

Egy másik alkalommal Gergely bezárkózott egy kolostorba, és ott írta az Ortodoxia Alapelvei című művét. Remete Szent Antal ünnepének előestéjén a szerzetesek meghívták őt a virrasztásra, de ő a cellájában maradt a munkájánál. A testvérek mind a templomba mentek. Hirtelen megjelent neki Szent Antal, és így szólt: „Jó és tökéletes a teljes elcsendesedés, de néha szükséges a testvérekkel való közösség is." E kinyilatkoztatástól meggyőzetve Gergely azonnal a templomba sietett, minden szerzetes nagy örömére.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a fény csodálatos teremtését (Teremtés könyve 1), mégpedig:

1. hogyan volt sötétség mindenütt a kietlen föld felett;
2. hogyan mondta Isten, hogy legyen világosság, és lőn világosság;
3. hogyan választotta el Isten a világosságot a sötétségtől, és lőn nappal és lőn éjszaka.

SZENTBESZÉD
Pálról, a fogolyról

„Én, Pál értetek, pogányokért Jézus Krisztus foglya." (Ef 3,1)

Krisztus apostola, testvéreim, Krisztus foglyának nevezi magát. Hogyan lehet az apostol fogoly? Hát nincs-e megkötözve a fogoly? De igen: az apostol is meg van kötözve, mégpedig Jézus Úr szeretetével oly erősen, hogy semmilyen más földi köteléket nem érez, mintha az nem is létezne. Meg van kötözve az apostol az elméjével is Jézus Úrhoz oly hatalmasan, hogy semmi mást nem tud gondolni az Úr Jézus Krisztuson kívül. Meg van kötözve az apostol az akaratával is Jézus Úrhoz oly szilárdan, hogy valójában nincs is saját akarata, hanem akaratát tökéletesen alávetette Jézus Úr akaratának. És így azt szereti, amit Krisztus szeret, azt gondolja, amit Krisztus gondol, és úgy cselekszik, ahogyan Krisztus akarja. Vajon nem fogság ez? Ó, boldog fogság, amely nem gyalázatra, hanem dicsőségre van, és nem veszedelemre, hanem üdvösségre!

Így Krisztus az apostol életének teljes ura, mind külsőleg, mind belsőleg. Mert kívül és belül Ő bocsát rá kísértéseket: kívül és belül kinyilatkoztatja neki gondviselésének csodáit: kívül és belül Ő vezeti őt a tökéletes jó felé, az ő üdvösségére és sokak üdvösségére. Adjuk át magunkat mi is, testvéreim, az Úr Jézus Krisztusnak, az Ő apostolaihoz hasonlóan. És akkor a legbiztosabb kezekben és a legbiztosabb úton leszünk.

Ó, Úrunk Jézus Krisztus, nagy és csodálatos Úr, kötözz magadhoz minket, ejts fogságba magadnak mindörökre – mindörökre, mindkét világon. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 15.

1. Szent Gúriasz, Szamónasz és Ávifosz vértanúk. Gúriasz és Szamónasz tekintélyes edesszai polgárok voltak. Egy keresztényüldözés idején a városon kívülre menekültek, ahol böjtben és imádságban éltek, és bátorították az igazhitűeket, akik tanácsért fordultak hozzájuk. Azonban elfogták és a bíró elé vezették őket. A bíró halállal fenyegette meg őket, ha nem engedelmeskednek a császári parancsnak, amely a bálványok imádását rendelte el. Krisztus szent vértanúi így válaszoltak neki: „Ha engedelmeskedünk a császári parancsnak, elveszünk, még ha te nem is ölsz meg minket.”Kegyetlen kínzások után börtönbe vetették őket, ahol augusztus 1-jétől november 10-ig sínylődtek, éhséget, sötétséget és szűkösséget elviselve. Ekkor újra elővezették és megkínozták őket; s mivel megingathatatlanok maradtak a Krisztusba vetett hitben, halálra ítélték és karddal lefejezték őket 322-ben, a gonosz Licinius császár idejében. Később Ávifosz (Aviv), az edesszai diakónus is kínokat szenvedett el Krisztus Uráért, és a lángok között adta vissza lelkét Istennek. Édesanyja épségben vette ki a testét a tűzből, és egy sírba temette el Szent Gúriasszal és Szamónasszal.Amikor az üldözések véget értek, a keresztények templomot építettek a három vértanú - Gúriasz, Szamónasz és Ávifosz – tiszteletére, és csodatevő ereklyéiket egyetlen koporsóba helyezték el. E csodálatos szentek számos csodája közül az egyik különösen nevezetes. Egy edesszai özvegyasszonynak volt egy lánya, akit feleségül vett egy gót férfi, a görög hadsereg katonája. Mivel az anya félt lányát messzi földre adni, a gót megesküdött a három szent vértanú sírjánál, hogy semmi rosszat nem tesz a lánnyal, hanem törvényes feleségévé fogadja, mivel – állítása szerint – nőtlen volt. Valójában azonban nős volt. Amikor elvitte a lányt a hazájába, nem feleségként, hanem rabszolgaként tartotta őt, egészen addig, amíg a törvényes felesége meg nem halt. Ekkor a gót – megegyezve többi rokonával – a halott feleség mellé élve eltemette a rabszolgalányt is. A lány sírva imádkozott a szent vértanúkhoz, hogy mentsék meg őt. Azok megjelentek neki a sírban, megfogták, és egy szempillantás alatt átvitték a gót földről Edesszába, a saját templomukba. Másnap, amikor kinyitották a templomot, a lányt a szentek sírjánál találták, és így mindenki értesült az ő csodálatos szabadulásáról.

2. Szent Elpídiosz, Markellosz és Eusztokhiosz vértanúk. Krisztusért szenvedtek vértanúhalált Julianus Apostata (a Hitehagyott) császár idejében. Elpídiosz szenátor volt. Látva Elpídiosz kínzatait és csodáit, 6000 pogány hitt meg az Úr Krisztusban.

3. A „Kupjatyickaja” Szent Istenszülő-ikon ünnepe. Ez az ikon először egy Anna nevű kislánynak jelent meg a Minszki kormányzósághoz tartozó Kupjatyics faluban, 1182-ben. A nyájat őrizve Anna fényességet látott az erdőben. Amikor köze-

lebb lépett a fényhez, egy fán egy közepes méretű keresztet pillantott meg, a Legszentebb Istenszülő képmásával. Anna fogta a keresztet, hazavitte, majd visszatért a nyájához. Ám nagy csodálkozására ugyanazon a helyen ismét meglátta ugyanazt a keresztet a fán. Elvette, a keblébe rejtette, és hazavitte. Amikor meg akarta mutatni a keresztet az apjának, a kebléhez nyúlt, de a kereszt nem volt ott. Mindent elmesélt apjának; majd az apjával együtt elmentek, meglátták a keresztet az erdőben, és hazavitték. Másnap a kereszt ismét hiányzott a házból. Ekkor felbolygatták az egész falut, és a parasztok mind elmentek, látták a keresztet és leborultak előtte. Az emberek hamarosan templomot építettek azon a helyen. Számos csoda nyilvánult meg ettől a csodatévő kereszttől, amelyen az Istenanya ábrázolása látható. Ez az ikon most a kijevi Szent Bölcsesség (Hagia Sophia) templomban található.

Ó, Legszentebb Istenanya,
Istennek Jegyese,
Krisztus Istennek te voltál
testi trónusa;
Hordoztad a dicsőség Királyát
a te testedben,
Megszülted az Életadót
a halott világnak.
Vérével, az Ő szent vérével,
Ő a világot megváltotta,
Téged, Szűz, és Önmagát is
dicsőségesen megdicsőítette.
De a te igazi dicsőséged
a mennyben ragyog,
Ahol te ülsz a jobb oldalon
maga Krisztus mellett.
De dicsőséged sugarai
a földre is leereszkednek,
S az úton az utazóknak
az éjszakában világítanak.
Dicsőség néked, Istenanya,
minden időkön át,
Első templom, csodálatos templom,
Krisztus dicsőségének temploma!

ELMÉLKEDÉS

Isten leggyakrabban a békességszerzőknek ad győzelmet a háborúban. Erre az egyik példa a nagy Iusztinianosz császár, a másik pedig Szent István Decsani király. Apja, Milutin király halála után István levette a kötést a szemeiről, és mind a főurak, mind a nép örömmel kiáltotta ki őt királlyá. Azonban Konstantin, Simonida fia, és István apai ágon lévő öccse, sereget gyűjtött István ellen. Ekkor István így írt neki: „Hallottad, mi történt velem (vagyis hogyan nyertem vissza a látásomat) Isten gondviseléséből, aki mindent a jóra rendez. Isten irgalmából örököltem meg atyáink trónját, hogy istenfélelemmel és igazságossággal uralkodjam az emberek felett, az ősök példáját követve. Állj el a szándékodtól, jöjj, hogy találkozzunk egymással; fogadj el egy másik tisztséget az államban, mint második fiú, és ne kelj fel idegenekkel a saját hazád ellen; a mi tágas földünk elegendő nekem is és neked is. Én nem a testvérgyilkos Káin vagyok, hanem a testvérszerető József társa. Ez utóbbi szavaival én is így szólok hozzád: én Istené vagyok; ti rosszat gondoltatok ellenem, de Isten jóra fordította azt.”

Így írt a szent király. Konstantin azonban nem hallgatott rá, és vereséget szenvedett az István elleni háborúban. Ugyanígy szenvedett vereséget Vladiszláv is, Dragutin fia, a szerb trón másik trónkövetelője! A legrosszabbul pedig Mihail Sismán bolgár cár járt. Neki István ezt írta: „Értsd meg a keresztény szeretet jelentését, csillapítsd le haragodat, engedd, hogy szeretet legyen közöttünk, miként atyáink között is az volt. Fejezd be a keresztény vér ontását. Fordítsd a fegyvert Krisztus nevének ellenségei ellen, és ne a keresztények ellen. Emlékezz meg arról, milyen nehéz lesz felelni az ártatlan vérért. Azt is tudd meg, hogy aki másét rabolja el, a magáét is elveszíti.” Mihail gúnyolódott a szent király levelén, és Velbözsdnél teljesen megsemmisítő vereséget szenvedett. „Isten az igazságossal van, és nem a hatalmassal.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világ csodálatos teremtését (Teremtés könyve 1), mégpedig:
1. hogyan mondta Isten, hogy legyen boltozat a vizek között;
2. hogyan választotta el a boltozat alatti vizeket a boltozat feletti vizektől;
3. hogyan nevezte a boltozatot égnek.

SZENTBESZÉD
Isten bölcsességének kinyilatkoztatásáról a mennyei erőknek

„Hogy most az Egyház által az Isten szerfölött sokrétű bölcsessége nyilvánvalóvá legyen a mennyei fejedelemségek és hatalmasságok előtt.” (Ef 3,10)

Vajon az angyalok, testvéreim, mindentudók? Nem azok; mert ha mindentudók lennének, istenek lennének. Csak egy Isten van, testvéreim, az angyalok pedig Isten csodálatos szolgái. A megtestesülés titka nem volt ismert az angyalok előtt, mielőtt az végbe nem ment. És a megtestesülés titkához kapcsolódó minden egyéb titok is ismeretlen volt az angyalok előtt mindaddig, amíg megvalósulva nem látták azokat az Egyházban. Az Egyház tehát új kinyilatkoztatás maguknak a szent angyaloknak is. Az Egyház egyfelől Isten bölcsességének, hatalmának és emberszeretetének új megnyilvánulása, másfelől az ember istenszeretetének és aszkézisének új megnyilvánulása.

Maguk az angyalok sem tudták korábban, hogy Isten mennyire le tud alázkodni, és az ember mennyire tud felemelkedni. Ez az Egyházban mutattatott meg, és az Egyház által lett nyilvánvalóvá az angyalok számára. Erről beszél az apostol az efezusiaknak a fentebb idézett szavakkal. A fejedelemségek és hatalmasságok, vagyis még az angyali rendek legfelsőbbjei előtt sem volt előre ismert minden. Isten sokféle bölcsessége, vagyis a korábban meg nem nyilvánult és az angyalok előtt is ismeretlen bölcsesség, most az Egyházban mutatkozott meg számtalan formában, alkalommal és helyzetben.

Ó, testvéreim, Isten két legnagyobb, eddig kinyilatkoztatott tette a világ teremtése és az Egyház megalapítása. És mindkét tettben az ember, testvéreim, Isten szeretetének legfőbb tárgya. Legyünk hálásak, minden egyes lélegzetvételünkkel hálásak, végtelenül hálásak Istennek. Ó, jóságos Isten, irgalmas Isten. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 16.

1. Szent Máté apostol és evangélista. Máté, Alfeus fia, kezdetben vámszedő (vagyis adóbérlő és adógyűjtő, azaz vámos) volt. Mint ilyet látta meg őt az Úr Kapernaumban, és így hívta el: „Kövess engem!" Az pedig felkelt, és követte Őt (Mt 9,9). Ezután Máté vendégséget készített az Úrnak a saját házában, és ott alkalmat adott arra, hogy az Úr több nagy igazságot is kimondjon a földre való eljöveteléről. A Szentlélek vétele után a szent Máté Pártusföldön, Médiában és Etiópiában, a szerecsenek (feketék) földjén hirdette az Evangéliumot. Etiópiában egy Platón nevű követőjét nevezte ki püspöknek, ő maga pedig egy hegyre vonult vissza imádságos magányba, ahol megjelent neki az Úr. Megkeresztelte azon föld fejedelmének feleségét és fiát, ami miatt a fejedelem nagyon megharagudott, és őrséget küldött, hogy Mátét elébe vigyék a bíróságra. A katonák elmentek, majd visszatértek a fejedelemhez, mondván, hogy hallották Máté hangját, de a szemükkel egyáltalán nem láthatták őt. Ekkor a fejedelem egy másik őrséget küldött. Amikor ez az őrség is közeledett az apostolhoz, olyan hatalmas mennyei fényesség árasztotta el őt, hogy a katonák nem bírtak ránézni, hanem félelemmel telve eldobták fegyvereiket és visszatértek. Ekkor a fejedelem maga indult el. Amikor közeledett szent Mátéhoz, az apostolból olyan ragyogás áradt ki, hogy a fejedelem hirtelen megvakult.A szent apostol azonban irgalmas szívű volt: imádkozott Istenhez, és a fejedelem visszanyerte a látását – sajnos azonban csak a testi szemeivel látott újra, de lelkiekben nem. Elfogta szent Mátét, és kegyetlen kínzásoknak vetette alá. Nevezetesen, két alkalommal is hatalmas tüzet gyújtatott a mellkasán. Az Úr ereje azonban életben és sértetlenül megőrizte őt. Ekkor az apostol imádkozott Istenhez, és visszaadta lelkét Istennek. A fejedelem megparancsolta, hogy a vértanú testét helyezzék egy ólomkoporsóba, és dobják a tengerbe.A szent megjelent Platón püspöknek, és elmondta neki, hol található a teste és a koporsója. A püspök elment, és kiemelte a koporsót Máté testével. Látva ezt az újabb csodát, a fejedelem megkeresztelkedett, és a Máté nevet kapta. Ezután a fejedelem elhagyott minden világi hiúságot, felvette a presbiteri (papi) tisztséget, és Istennek tetszően szolgálta az egyházat. Amikor Platón meghalt, ezen Máténak megjelent Máté apostol, és azt tanácsolta neki, hogy fogadja el a püspökséget. Így hát elfogadta a püspöki tisztséget, és hosszú éveken át jó pásztor volt, míg az Úr el nem hívta őt az Ő halhatatlan országába.Szent Máté apostol héber nyel-

ven írta meg az Evangéliumot, amelyet hamarosan lefordítottak görögre, és görögül jutott el hozzánk, míg a héber nyelvű eredeti elveszett. Erről az evangélistáról azt mondják, hogy soha nem evett húst, hanem zöldségekkel és gyümölcsökkel táplálkozott.

2. Malopinyegzsai Szent Szergij. Orosz egyházközségi pap volt. Papként Istennek tetsző módon élt és szolgált teljes 62 éven át a Vologdai kormányzóságban. Békességben hunyt el az Úrban 1585. november 16-án, 92 éves korában.

Apostolának, a szent Máténak,
Maga az Úr jelent meg a szerecsenek földjén,
Ez vigasztalás volt a meggyötört harcosnak,
És hatalmas erő az ő hősies lelkének.
Az Úr még egy botot is adott neki a saját kezéből,
Hogy ültesse el azt a kis templom előtt,
Amíg az ki nem zöldül különféle színű virágokkal,
És édes gyümölcsöt terem, hogy mindenki gyönyörködjék benne.
Lent a gyökeréből forrás fog fakadni,
Hideg vizű forrás, a szomjazónak jól fog esni,
S aki megmosakszik benne, hálát fog mondani,
Arca csodálatos ragyogással fog tündökölni.
Az apostol úgy tett, ahogyan az Úr mondta,
És kisarjadt a fa, felékesült virággal,
És az élő víz megindult a gyökereiből,
Megtelt a templom számtalan sok emberrel:
Aki beteg volt, gyógyulást nyert benne,
Aki pedig egészséges volt, még egészségesebb lett,
A szerecsen a fekete arcát gyönyörűvé tette,
A vad nép Isten szőlőskertjévé lett.
Ó, csodálatos fa, bárcsak a miénk lenne!
Megvan az nekünk, testvéreim, mindannyiunknak megvan,
Az Krisztus az Úr, a seregek Ura,
Ő – az Élet Fája –, Őáltala üdvözülünk.

ELMÉLKEDÉS

Vajon az Úr parancsa a szüntelen imádságról *(Lk 18,1)* csak a szerzetesekre vonatkozik, vagy általában minden keresztényre? Ha csak a szerzetesekre vonatkozna, Pál apostol nem írta volna a tesszalonikai keresztényeknek: *„Szüntelenül imádkozzatok!” (1Thessz 5,17)*. Az apostol tehát szóról szóra megismétli az Úr parancsát, és kivétel nélkül minden kereszténynek meghagyja azt, függetlenül attól, hogy az illető szerzetes-e vagy világi ember.

Palamasz Szent Gergely mint fiatal szerzetes-pap, egy ideig egy veriai kolostorban élt aszkéta életet. Volt ott egy jeles aszkéta, Jób öregatyó (sztarec), akit mindenki tisztelt. Történt egyszer, hogy Szent Gergely Jób öregatyó jelenlétében – az apostoli szavakra hivatkozva – azt állította, hogy a szüntelen imádság minden keresztény kötelessége, és nem csak a szerzeteseké. Jób öregatyó azonban erre válaszolva azt mondta, hogy a szüntelen imádság kizárólag a szerzetesek kötelessége, nem pedig minden keresztényé. Gergely, mint fiatalabb, engedett, és nem akart vitatkozni, hanem szó nélkül eltávozott.

Amikor Jób visszatért a cellájába és imádkozni kezdett, megjelent neki Isten angyala nagy mennyei dicsőségben, és így szólt hozzá: „Ne kételkedj, öregatyó, Gergely szavainak igazságában; igazat mondott; te magad is így gondolkodj, és másoknak is ezt add tovább." Így tehát mind az apostol, mind az angyal megerősítette a parancsot, hogy minden kereszténynek szüntelenül imádkoznia kell Istenhez. Ha nem is szüntelenül a templomban, de szüntelenül minden helyen és minden időben, mégpedig legbelül, a saját szívében. Mert ha Isten egyetlen pillanatra sem fárad bele abba, hogy javakat adjon nekünk, mi hogyan fáradhatnánk bele abba, hogy hálát adjunk Neki ezekért a javakért? Ha Ő szüntelenül gondol ránk, mi miért ne gondolnánk szüntelenül Őrá?

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világ teremtését, (Ter. k. 1.11) mégpedig:

1. hogyan választotta el Isten a harmadik napon a szárazföldet a víztől;
2. hogyan parancsolta meg a földnek, hogy fűvel és gyümölcstermő fákkal zöldelljen;
3. hogyan lett mindez Isten szava szerint, és hogyan lett az jó.

SZENTBESZÉD
Krisztus beköltözéséről a hívők szívébe

„Hogy a hittel Krisztus lakjék szívetekben, s gyökeret verjetek és alapot vessetek a szeretetben." (Ef 3,17)

A hittel Krisztus érkezik a szívbe, Krisztussal pedig a szeretet. És így gyökerezik meg és alapozódik meg az ember a szeretetben. Először tehát a hit, majd a hittel együtt Krisztus jelenléte a szívben; Krisztus jelenlétével a szeretet jelenléte, a szeretettel pedig minden kimondhatatlan jó. Néhány szóban az apostol rámutat a tökéletesség felé vezető teljes lépcsőfokra. A kezdet a hit, a végpont pedig a szeretet. A hitet és a szeretetet pedig az élő Úr Jézus Krisztus szívbéli jelenléte köti össze élő és elválaszthatatlan egységgé.

A hit erősödésével egyre inkább eltöröljük a köztünk és az Úr Krisztus közötti távolságot. Minél erősebb a hit, annál közelebb van Krisztus. Végül a szív megtelik Krisztussal, és nem tud elválni Krisztustól, ahogyan a tüdő sem a levegőtől. Ekkor az ember az öröm könnyeivel közösségre lép Krisztussal a szívében, így imádkozva: *Úr Jézus, irgalmazz nekem, bűnösnek!* És a szív észrevétlenül megtelik fényes és meleg szeretettel. Így egyesül a szeretet a hittel és a reménnyel, s amikor egyesülnek, eltűnik a határ közöttük, úgyhogy az ember még gondolatban sem tudja meghatározni, meddig tart a hit, és honnan kezdődik a remény és a szeretet.

Amikor az élő Krisztus beköltözik őbelé, akkor már nem is keresi önmagában sem a hitet, sem a reményt, sem a szeretetet, nem is nevezi meg őket, hanem csak Krisztust látja, és csak Krisztust nevezi meg. Mint a gyümölcstermesztő ősszel, aki a fán lévő érett gyümölcsöt nézi, s már nem a virágról és a levélről beszél, hanem a gyümölcsről, az érett gyümölcsről.

Ó, Úr Jézus Krisztus, minden törekvésünk legfőbb magassága, minden utazásunk végső állomása, közeledj hozzánk, és ments meg minket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 17.

1. Csodatevő Szent Gergely, Neokézárea püspöke. Íme Isten embere és a hatalmas csodatevő, akit a második Mózesnek neveztek. Pogány, de tekintélyes és gazdag szülők gyermekeként született. Gergely először görög és egyiptomi filozófiát tanult, de felismerve annak meddőségét és elégtelenségét, keresztény tanítókhoz fordult, különösen Órigenészhez Alexandriában, akinél több évig tanult, és akitől a keresztséget is felvette. Lélekben és testben tiszta lévén, önmagát teljesen a Krisztus Istennek akarta szentelni, ezért a pusztába vonult vissza, ahol hosszú időt töltött nehéz aszkéta küzdelmekben. Hírneve mindenhová eljutott, és Phedimosz, Amaszea püspöke fel akarta őt szentelni Kézárea püspökévé. A előrelátó Gergely észrevette Phedimosz szándékát, ezért a pusztában bujkált a küldöttei elől, hogy ne találják meg. Végül Phedimosz egy csodálatos módon (távollétében) felszentelte őt, és Gergelynek el kellett fogadnia a főpásztori szolgálatot. Megjelent neki a Legszentebb Istenszülő a szent János Teológussal együtt, és az Istenszülő parancsára szent János átadta neki a Hitvallást (Hiszekegyet), amely Gergely-féle Hitvallásként ismert. Ki tudná felsorolni e második Mózes minden csodáját? Parancsolt a gonosz szellemeknek, parancsolt a hegyeknek és a vizeknek, meggyógyított minden gyötrelmet és betegséget, az üldözők előtt láthatatlanná vált, és a távolból nemcsak az eseményeket, hanem az emberek gondolatait is látta. Földi életét 270-ben fejezte be, mély öregségben. Amikor püspökként Kézázreába érkezett, az egész várost pogánynak találta, mindössze 17 kereszténnyel, amikor pedig eltávozott ebből az életből, az egész várost kereszténnyként hagyta hátra, mindössze 17 pogánnyal. Ezért elnyerte a dicsőség koszorúját Urától a mennyek országában.

2. Radonezsi Szent Nikon szerzetes. Radonezsi Szent Szergij tanítványa és utódja az apáti (igumeni) tisztségben. Amikor a barbárok megtámadták Oroszországot, imádkozott Istenhez, hogy hárítsa el a csapást az orosz nép felől. Ekkor megjelent neki Szent Szergij, valamint Péter és Alekszij, Moszkva elhunyt mitropolitái, és azt mondták neki, hogy ne szomorkodjon, mert ez a támadás Isten megengedéséből történik valamilyen jó cél érdekében, de el fog múlni, és a béke ismét helyreáll. Újjáépítette a Szentháromság-kolostort, és sokaknak szolgált mintaként az aszkéta életben. 1426. november 17-én hunyt el.

3. Vatopedi Szent Genádiosz szerzetes. Vatopedi szerzetes, aki a dohiári (gazdasági, éléstárosi) tisztséget töltötte be. Az ő idejében csodálatos módon teljesen megtelt olajjal egy kiürült hordó. Ezt a csodát a Legszentebb Istenszülőnek tulajdonították, akinek a kolostor is szentelve van, és különösen az ő ikonjának, amely ott állt (az olajraktárban).

Szent Gergely, szent és dicsőséges,
Az Egyház fényes csillaga, ortodox hős,
Nagyon keskeny ösvényen emelkedett Istenhez,
Szenvedéseken és könnyeken át érte el a boldogságot.
Önmagát megmentette, sokaknak segített,
Példás életével, szavával és csodáival,
A hitetleneknek segített, hogy hívőkké váljanak,
A hívőknek pedig, hogy tiszta igazhitűek legyenek.
A megnyílt égbolt látható volt számára,
És az emberek titkaiba tisztán belelátott;
Ő a titkos tanítást a mennyekből kapta,
E tanítás szívévé pedig a Szentháromságot tette,
Az isteni Háromságot, mely lényegében egy,
Krisztust – mint életadó ételt és italt.
Miként a tiszta harmat magába fogadja a napot,
Úgy a tiszta szívek a mennyország lakhelyei.
Szent Gergely, az Isten segítségével,
Ellenállt a bálványimádás holdvilágtalan éjszakájának,
A pogányokat megkeresztelte, ezrével keresztelte,
Majd megnyugvásra tért, s Királya mellé állt.
Szent Gergely, imádkozzál Istennél:
Hogy az ortodox Egyház ellenálljon az ellenségnek!

ELMÉLKEDÉS

Csodatevő Szent Gergely életének alábbi példái megmutatják, hogyan oltalmazza és menti meg Isten az igaz embert a csapásoktól. Amikor még az alexandriai filozófiai iskolába járt, Szent Gergely megőrizte mind lelke, mind teste tisztaságát, és ezt élete végéig meg is tartotta. Ezzel kivételnek számított az akkori züllött fiatalság körében. Ez a társainál irigységet és gyűlöletet váltott ki. Hogy Gergelyt megalázzák, kerestek és elküldtek egy parázna nőt, hogy vigye véghez gonosz szándékukat.

Egy alkalommal, amikor Gergely a legismertebb tanítókkal és filozófusokkal állt egy téren, odalépett ez a tisztátalan nő, és kiáltozva követelni kezdte Gergelytől, hogy fizesse ki neki azt az összeget, amellyel állítólag tartozott a vele való tisztátalan kapcsolataért. Ennek hallatán a jelenlévő emberek közül egyesek megbotránkoztak, mások pedig megharagudtak a szégyentelen nőre, és elkezdték elkergetni őt. Ő azonban még hangosabban kezdett kiabálni és követelni a pénzt. Az ártatlan Gergely elvörösödött, ahogyan minden ártatlan teremtmény elvörösödne a durva rágalom előtt, de nem mutatott sem haragot, sem gyűlöletet, hanem megkérte a mellette álló barátját, hogy adja oda neki a kért összeget, csak hogy minél előbb eltávozzon. A barát hallgatott rá, és átadta a nőnek a kért pénzt.

Ám abban a pillanatban Isten ráengedte a gonosz szellemet a nőre, úgyhogy az a földre esett, vonaglani és rángatózni kezdett, a fogait csikorgatta, és habzott a szája. Ezt látva mindenki megrettent. A szent Gergely pedig, aki ártatlan volt, mint a bárány, imádkozott Istenhez a nőért, mire az meggyógyult és felkelt. Így a megaláztatás helyett Gergely még nagyobb dicsőségre tett szert.

Egy másik példa: amikor kegyetlen keresztényüldözés kezdődött, Szent Gergely azt tanácsolta a keresztényeknek, hogy bújjanak el, ő maga pedig a diakónusával együtt egy hegyre vonult vissza. A császári katonák azonban észrevették őket, és utánuk indultak. Amikor már egészen közel jártak, Gergely Istenhez imádkozott segítségért, és Isten hirtelen láthatatlanná tette őket az üldözőik előtt. A katonák hiába forogtak a közvetlen közelükben, nem láthatták őket, így végül nélkülük tértek haza.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világ teremtését, (Ter. k. 1.14)mégpedig:

1. hogyan teremtette Isten a negyedik napon a nagy és a kis világítótesteket;
2. hogyan teremtette a napot, hogy nappal világítson, valamint a holdat és a csillagokat, hogy éjszaka világítsanak.

SZENTBESZÉD
a szélességről, a hosszúságról, a mélységről és a magasságról

„Akkor majd fel tudjátok fogni az összes szenttel együtt, mi a szélesség és a hosszúság, a magasság és a mélység” (Ef 3,18)

Íme a hit és a szeretet gyümölcse! Íme a királyi ajándékok, amelyeket Krisztus Király hoz, amikor beköltözik az ember szívébe: az üdvözítő titkok megértését; mindannak megértését, ami fontos az emberi élet számára. Ez a megértés azonban nem egyéni és nem elszigetelt, nem öncélú és nem eredetieskedő, hanem teljesen egybeesik az összes szentek megértésével. Mert kik a szentek, ha nem a hitben és szeretetben gazdagok? Nekik adatott meg az Isten titkainak megértése az ő hitük és szeretetük miatt. Próbáld meg hát a te megértésedet az ő megértésükhöz mérni, és ha különbséget látsz, tudd meg, hogy nincs igazad. Ám ha a te megértésed egybeesik az övékkel, az azt jelenti, hogy elérted az ő hitük és szeretetük mértékét, és azt jelenti, hogy Krisztus beköltözött a te szívedbe.

Ekkor meg fogod érteni, mi az Isten szeretetének szélessége, amellyel a zsidókat és a pogányokat is átölelte az üdvösség tervében; és mi az Isten gondviselésének hosszúsága, amellyel a kezdetektől fogva készítette az üdvösség tervét, sorban a törvényen, a prófétákon és számos csodán keresztül; és mi Krisztus alázatának mélysége, amiért személyesen az alvilágba - pokolba is leereszkedett, hogy megmentse az igazak lelkeit; és mi Krisztus dicsőségének magassága, amelyet emberként fogadott el, miután befejezte üdvözítő munkáját a földön. Mint a Krisztus Keresztje, úgy áll a szélesség és a hosszúság, a mélység és a magasság, mindent magában foglalva, mindent megmagyarázva, mindenkit elhívva, mindenkit megáldva, mindenkit felemelve.

Ó, Úrunk Jézus, jóságos Urunk, irgalmazz nekünk és ments meg minket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 18.

1. Szent Platón vértanú. A galatiai Ankűra (Ankara) városából származott; születése és neveltetése révén is keresztény volt. Már fiatal korában nagy tökéletességet mutatott minden erényben. Platón nem titkolta az Úr Krisztusba vetett hitét, hanem nyilvánosan hirdette azt, megfeddve a bálványimádókat, amiért a holt teremtményeknek hódolnak az élő Teremtő helyett. Emiatt bíróság elé állították Agrippinosz elöljáró (helytartó) előtt, aki keményen vallatta és kínozta őt. Amikor az elöljáró tanácsolni kezdte neki, hogy bálványimádással kerülje el a halált és mentse meg az életét, Platón így vá-

laszolt: „Két halál van: az egyik ideiglenes, a másik örök; és ugyanígy két élet is van: az egyik rövid ideig tartó, a másik végtelen.” Ekkor Agrippinosz szörnyű kínzásoknak vetette alá őt. Egyebek mellett megparancsolta, hogy izzó vasgolyókat helyezzenek a meztelen testére, majd csíkokat hasítottak a bőréből. „Kínozz még kegyetlenebbül - kiáltotta a vértanú a kínzójának –, hogy tisztán látsszon a te embertelenséged és az én türelmem!” Amikor a kínzó felemlegette a vértanúnak Platón filozófust, mint pogány gondolkodót, a vértanú így szólt hozzá: „Sem én nem hasonlítok Platónra, sem Platón énrám, kivéve egyedül a nevet. Én azt a bölcsességet tanulom és tanítom, amely Krisztusé, ő pedig annak a bölcsességnek a tanítója, amely bolondság Isten előtt.” Ezután Platónt börtönbe vetették, ahol 18 napot töltött étel és ital nélkül. Amikor az őrök elcsodálkoztak azon, hogy Platón ilyen hosszú ideig képes életben maradni éhezve, ő azt mondta nekik: „Ti hússal lakomáztok, én pedig szent imádságokkal; titeket a bor vidámít, engem pedig Krisztus, az igazi szőlőtő.” Végül 266 körül karddal lefejezték, és elnyerte az örök dicsőség koszorúját.

2. Szent Románosz és Varulosz vértanúk. Szent Románosz a cezáreai egyház diakónusa volt. Egy alkalommal buzgón hirdette az Evangéliumot Antiochiában. Amikor egy pogány bálványünnep alkalmával Aszklepiadész antiochiai elöljáró be akart lépni a pogány templomba, hogy áldozatot mutasson be, Románosz elébe állt, és így szólt hozzá: „Vétkezel, elöljáró, amikor a bálványokhoz mész; nem a bálványok az istenek, hanem egyedül Krisztus az igaz Isten.” A dühös elöljáró kínpadra vonatta Románoszt, akit irgalom nélkül ostoroztak és szaggattak. Ebben a pillanatban szent Románosz meglátott egy gyermeket, név szerint Varuloszt, és azt mondta Aszklepiadésznek: „Még ez a kisgyermek is értelmesebb nálad, te vénember, mert ő ismeri az igaz Istent, te pedig nem.” Az elöljáró faggatni kezdte Varuloszt a hitéről, a gyermek pedig megvallotta az Úr Krisztusba mint egyetlen igaz Istenbe vetett hitét, szembehelyezkedve a hamis bálványokkal. Ekkor Aszklepiadész megparancsolta, hogy a kis Varuloszt karddal fejezzék le, szent Románoszt pedig a börtönben megfojtották 303-ban. Így mindkét vértanú elnyerte Krisztus országát.

Látta Varulosz a szent Románosz kínjait,
Románosz pedig a szomorúan síró Varuloszt;
Varulosz lelke gyermeki és ártatlan,
Varulosz szíve tisztább a liliomnál.
Ekkor a gonosz elöljáró megkérdezte Varuloszt:
– No, gyermek, mondd meg az igazat, takargatás nélkül:
Vajon jobb-e Krisztus, vagy a mi isteneink?
– Jobb, sokkal jobb Krisztus a ti bálványaitoknál!
– Ha tudtam volna, gyermek, meg sem kérdezlek!

Miben jobb Krisztus? No, mondd meg azt is.
– Krisztus a Teremtője a teremtett világnak,
A bálványok pedig a démoni birodalom képzelgései. –
Az elöljáró dühbe gurult, s verni kezdte a gyermeket,
A gyermeknek meg tetszett, s még hangosabban szólt:
– Hagyjátok el, emberek, az átkozott démonokat,
Egy az Isten Krisztus, Ő világosítja meg az embereket. –
Varulosz mellett ott állt az anyja, s bátorította fiát:
– Légy méltó, fiam, a vértanúi koszorúra!
Mint a bárány, Varulosz a kard alá hajtotta fejét,
És Krisztust, önmagát és anyját is megdicsőítette.

ELMÉLKEDÉS

„Aki megüt téged a jobb arcodon, fordítsd oda neki a másikat is" (Mt 5,39), parancsolta az Úr. Ez az alázatosságról szóló tanítás legrövidebb és legtisztább kifejezése. A gonosz démonok semmitől sem rettegnek úgy az embernél, mint az Úr parancsolatainak alázatos teljesítésétől.

Élt Alexandriában egy gazdag főúr, akinek volt egy fiatal lánya. Belé költözött a gonosz szellem, és a lány megőrült. Valaki azt mondta a kétségbeesett apának, hogy a lányát senki más nem gyógyíthatja meg, csak a remete szerzetesek, akik a pusztában élnek, és időnként Alexandriába jönnek, hogy eladják a saját kezük munkájával készített kosarakat; de közülük senki sem akarna belépni a főúr házába, ha megmondja nekik, miért hívja őket. A legjobb, ha kosarakat vásárol tőlük, és meghívja őket a házába, hogy kifizesse őket, s amikor már bent lesznek, kérje meg őket, hogy imádkozzanak Istenhez a ház minden lakójáért, hátha így Isten megsegíti és meggyógyítja az őrült lányt.

Az apa hallgatott a tanácsra, a meghatározott napon kiment a piacra, és megtalálta Szent Makáriosz egyik tanítványát, amint kosarakat árult. Gyorsan megvásárolta a kosarakat, és meghívta a szerzetest a házába, hogy kifizesse. Amikor a szerzetes belépett a házba, az őrült lány hirtelen elébe ugrott, és kezével erősen megütötte az egyik arcát. A szerzetes szó nélkül, gyorsan odafordította a másik arcát is. Ebben a pillanatban a gonosz szellem keservesen felkiáltott, és elhagyta a lányt. A lány pedig teljesen nyugodt és eszes lett. Amikor a szerzetes visszatért a pusztába, elmesélte az öregeknek (sztareceknek), mi történt. S mindannyian dicsőítették Istent, amiért ilyen hatalmas erőt adott annak, aki teljesíti az Ő parancsolatait.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világ csodálatos teremtését, mégpedig:

1. hogyan teremtette Isten az ötödik napon a vízben élő állatokat és a levegőben szálló égi madarakat;

2. hogyan áldotta meg őket Isten, hogy szülessenek és sokasodjanak.

SZENTBESZÉD
az értelmet felülmúló szeretetről

„Hogy megismerjétek Krisztusnak minden ismeretet felülmúló szeretetét." (Ef 3,19)

A szeretet, amely felülmúlja az észt és meghaladja a mi felfogóképességünket, az a Krisztus szeretete. Senki sem sejtheti meg e szeretetnek sem a minőségét, sem a nagyságát, amíg Krisztus be nem költözik őbelé. Vajon megsejtheti-e bárki is a méz ízét, ha soha nem kóstolt mézet a szájával? Csak amikor a hit által Krisztus belép az ember szívébe, akkor érzi meg az ember Krisztus szeretetének kimondhatatlan ízét, annak édes és mámorító illatát, valamint elérhetetlen mindentudását. Ahogyan az ember - birtokolva Krisztust a szívében - megérinti az isteni bölcsesség megismerésének szélességét, hosszúságát, mélységét és magasságát, ugyanúgy - birtokolva Krisztust a szívében - megérinti Krisztus isteni szeretetének végtelen tengerét is.

Ó, testvéreim, milyen halványak a szavak, amikor Krisztus szeretetéről kell beszélni - soha és sehol sem halványabbak és erőtlenebbek, mint éppen itt. Valóban, mit is lehetne mondani az Ő szeretetének ilyen ámulatba ejtő bizonyítékai előtt: szeretetből teremtett minket, szeretetből testesült meg, szeretetből fogadta el a gyalázatot és a halált, és érettünk, szeretetből megnyitotta nekünk az eget, és kinyilatkoztatta a számunkra elkészített halhatatlan dicsőséget!

De még mindez, amit felsoroltunk, csupán egy csekély részlet abból a kimeríthetetlen gazdagságból, dicsőségből, szépségből és életadó táplálékból, amelyet Krisztus szeretetének neveznek. Ó, bárcsak hit által méltókká válnánk arra, hogy az Úr Jézus beköltözzön a mi szívünkbe, hogy megízlelhessük az Ő leírhatatlan szeretetét!

Ó, Úr Jézus Krisztus, életünk, bölcsességünk és szeretetünk, tisztíts meg minket, és költözz be mihozzánk. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 19.

1. Szent Abdiás (Avdija) próféta. A szikhemi vidékhez tartozó Vitaharam falu szülötte volt. Aháb király udvarában élt; ám amikor a király elfordult az igaz istentisztelettől és bálványoknak hódolt, Abdiás nem követte a király példáját, hanem továbbra is

az egyetlen igaz Istennek szolgált. Amikor pedig a gonosz Jezabel királyné Illés miatt hajtóvadászatot indított Isten minden prófétája ellen, Abdiás összegyűjtött százat közülük, elrejtette őket két barlangban, és mindvégig táplálta őket (1Királyok 18,4). A nagy Illés próféta kortársaként Abdiás mélyen tisztelte Illést, és mindenben hallgatott rá, mint követője és tanítványa. Kilencszáz évvel Krisztus előtt élt, és békességben hunyt el.

2. Szent Barlám (Varlam) vértanú. Antiochiából származott. Az Úr Krisztusba vetett hitéért a gonosz bíró súlyos kínzásoknak vetette alá. Végül a bíró elhatározta, hogy gúnyt űz belőle, és a körülmények kényszerítő erejével bálványáldozatra szorítja: bevitette őt a bálványtemplomba, izzó parazsat tett a tenyerére, a parázsra pedig tömjént szórt. Úgy gondolta, hogy a vértanú a fájdalom miatt kénytelen lesz eldobni a kezéből a tömjénes parazsat a bálványok elé, és így akaratlanul is megfüstöli (megáldozza) azokat. Krisztus hős katonája azonban a tenyerén tartotta a tüzet szándek nélkül, hogy a bálványok elé dobja azt, egészen addig, amíg az ujjai le nem égtek és le nem hullottak, és a tenyere teljesen át nem égett. Így a tűzzel együtt a vértanú ujjai is a földre estek. „Jobb keze erősebb volt a tűznél" - mondja Nagy Szent Vazul... „mert bár a láng megégette a kezét, a kéz mégis úgy tartotta a tüzet, mintha csak hamu lenne."Aranyszájú Szent János pedig így ír: „A magasból nézték az angyalok, szemlélték az arkangyalok, a jelenet magasztos volt, valójában meghaladta az emberi természetet. Íme, ki ne szeretett volna látni egy embert, aki úgy küzdött, hogy nem érezte azt, ami az emberek sajátja; egy embert, aki egymaga volt az oltár, az áldozat és a pap is?" Amikor a keze elégett, a vén Barlám egész teste élettelenül roskadt a földre, lelke pedig a Megváltó Úr örök nyugalmába költözött. Ez a dicsőséges, hős öregatya 304-ben szenvedett vértanúhalált.

3. Szent Barlám (Varlam) és Joaszaf királyfi, indiai aszkéták. Indiai remeték. Joaszaf királyfi volt, Abenner király fia. Isten gondviseléséből meglátogatta őt Barlám öregatyó, aki megtanította őt a Krisztus-hitére, és megkeresztelte. Ezután az öregatyó egy hegyre vonult vissza aszkéta küzdelmére, Joaszaf pedig ott maradt, hogy számos földi kísértéssel harcoljon, és azokat Isten kegyelmével legyőzze. Végül Joaszafnak sikerült Krisztushoz vezetnie saját apját is. Miután Abenner király megkeresztelkedett, 4 évig élt mély bűnbánatban - mivel korábban nagy bűnöket követett el a keresztények üldözésével –, majd befejezte földi életét, és egy jobb világba költözött. A fiatal Joaszaf átadta a királyságot barátjának, Barahiának, ő maga pedig a pusztába ment, hogy Krisztusért aszkéta életet éljen. Egyetlen kívánsága volt a földön: hogy még egyszer láthassa lelki atyját, Barlám öregatyót. Az irgalmas Isten teljesítette is ezt a kívánságát, így egy napon Joaszaf megállt Barlám barlangja előtt, és felkiáltott: „Áldj meg, atyám!" Barlám öregatyó 70 éven át élt aszkétaként a pusztában, és összesen 100 évet élt. Szent Joaszaf 25 évesen hagyta el a királyságot és ment a pusztába, ahol 35 évet élt. Mindketten hatalmas szeretettel viseltettek az Úr Jézus iránt; sokakat megtérítettek az igaz hitre, és átköltöztek Uruk örök örömébe.

4. Szent Iliodórosz (Iliodor) vértanú. A pamfíliai Magida városából származott. Krisztus hitéért kínozták meg Aurelianus császár idejében. A súlyos kínzások közepette egy hangot hallott az égből: „Ne félj, én veled vagyok!" Amikor egy izzó rézbikába vetették, buzgón imádkozott Istenhez. Isten pedig megmentette őt: az izzó bika hirtelen kihűlt, és Iliodórosz élve jött ki belőle. A bíró rákiáltott, mondván, hogy valamilyen varázslatot használ. Erre a vértanú így felelt: „Az én varázslatom Krisztus!" Ezután lefejezték, és az Úrhoz költözött.

Amikor betegséget, öregséget s halált látott Joaszaf,
Ettől az élettől őszintén megundorodott.
– Nézd, hiszen én is lehetek így beteg,
Engem is így meg fog görnyeszteni az öregség,
A halál pedig eljöhet, mikor nem is várom!
Mások szenvedésében én magam is gyötrelmet állok.
Van-e élő ember, ki e titkot ismeri,
Ki lenne képes egy jobb életet mutatni? –
A sűrű hegységből ekkor Barlám leereszkedett,
A fiatal királyfinak igaz szót hirdetett.
És mesélt neki az öregatyó az egyetlen Istenről,
Az Atyáról, ki a Lélekkel s a Fiúval uralkodik,
A világ teremtéséről, a gyönyörűséges Paradicsomról,
Az első Ádámról a paradicsomi ragyogásban,
Az átkozott bűnről, mely ránk a halált hozta,
Krisztusról, ki értünk a nehéz keresztet hordozta,
Az örök életről, mely e földinél sokkal jobb,
Krisztus országának végtelen, nagy dicsőségéről.
Mikor Joaszaf meghallotta a bölcs Barlám szavait –
Fényes nappal virradt rá, – s elmúlt az éj sötétje.

ELMÉLKEDÉS

Barlám öregatyó példázata Joaszafnak: Egy ember menekült egy félelmetes egyszarvú elől. Menekülés közben beesett egy szakadékba, és megkapaszkodott egy fában. És éppen amikor azt hitte, hogy már biztonságban van, lenézett a fa tövére, és meglátott két egeret, egy fehéret és egy feketét, amelyek felváltva, de szüntelenül rágták a fa gyökerét, hogy elrágják és kidöntsék azt. Még mélyebbre nézve meglátott egy hatalmas és félelmetes kígyót, amely tátott szájjal várta, hogy elnyelje az embert, amint

a fa kidől. És a saját lábánál még négy kisebb mérges kígyót is észrevett. Felnézve a fára, az ember meglátott az ágakon egy kevés mézet, és elfelejtve minden őt körülvevő veszélyt, kinyújtotta a kezét, hogy elérje azt a kevés édességet a fáról.

Magyarázat: az egyszarvú a halált jelképezi, amely Ádámtól mind a mai napig üldöz minden embert, hogy megölje; a mindenféle veszéllyel teli szakadék ez a világ; a fa az életünk útja; a fehér és a fekete egér a nappalok és az éjszakák, amelyek felváltva követik egymást, és megrövidítik az életünket; a hatalmas és félelmetes kígyó az alvilág (pokol); a négy mérges kígyó a négy elem, amelyből az emberi test felépül; a kevés méz a fa ágain pedig az a kevés gyönyörűség (édesség), amelyet ez az élet nyújt az embernek. Ó, bárcsak az emberek ne lennének megcsalva evvel a jelentéktelen édességel, és ne felejtenék el a félelmetes veszélyeket, amelyek körülveszik őket, és az örök enyészetbe vonják őket!

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világ csodálatos teremtését, mégpedig:

1. hogyan teremtette Isten a hatodik napon a barmokat, a csúszómászókat és a földi fenevadakat az ő nemük szerint;
2. hogyan látta Isten, hogy ez jó.

SZENTBESZÉD
Isten dicsőítéséről az Úr Krisztus által

„Dicsőség legyen Neki az Egyházban és Jézus Krisztusban minden nemzedéken át, örökkön-örökké! Ámen.” (Ef 3,21)

Dicsőség Istennek! Dicsőség Istennek az Egyházban! Dicsőség Neki Krisztus Jézusért! Dicsőség Neki minden nemzedéken át! Dicsőség Neki örökkön-örökké! Senki mást nem illet meg a dicsőség úgy, mint Istent. És senki más nem dicsőíti Istent úgy, mint Isten Egyháza. Krisztus az Isten kinyilatkoztatója; ezért minden Istennek szóló dicsőségnek az Úr Krisztus által kell szállnia. Az Egyház fennmarad minden nemen és nemzedéken át az idők végezetéig; az Egyház Krisztus legtisztább teste, amely megtelt hatalommal, bölcsességgel és csodatevő erővel; ezért emelkedik a dicsőség Istenhez az Egyházból – a szentségből a Szentnek, a tisztaságból a Tisztának.

Istennek azért is a legkedvesebb az Egyházból jövő dicsőítés, mert az Egyházban sok lélek és sok hang van, mégis egyetértés és egyhangúság uralkodik. Senki se váljon ki tehát Isten közös dicsőítéséből; és senki se gondolja, hogy az ő Istent dicsőítő

szava – elszigeteltségben és különállásban – jobb, mint Isten dicsőítése az összes hívővel való egységben és teljességben. Nem igaz, hogy egy tag elvész a sokaságban, és az ő hangja Isten előtt nem hallatszik. Vajon nem akkor végzi-e a kéz a dolgát a legjobban, ha elválaszthatatlanul kapcsolódik a testhez? És így a test minden egyes tagja? Ugyanez a helyzet minden hívővel is. Amikor az Egyházban és az Egyházzal imádkozik (még ha a pusztában van is, imádkozhat az Egyházzal és az Egyházban), nem különítve el magát az Egyháztól, akkor jobban hallatszik és látszik Isten előtt. Az ő lelke sokszoros visszhangra talál a többi hívő lelkében, így az ő imádsága jobban kitűnik és felismerhetővé válik az Egyház testével való kapcsolatban, mint ezen a kapcsolaton kívül.

Ó, Úr Jézus, csakis Tőled, Tebenned és Teáltalad tudjuk Istent dicsőíteni. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 20.

1. Dekapoliszi Szent Gergely szerzetes. Az izauriai Dekapoliszban született előkelő és jámbor szülők, Szergij és Marija gyermekeként. Amikor elvégezte az iskoláit, szülei meg akarták házasítani, de ő a pusztába menekült, és szerzetes lett. Különböző helyeken élt, így Bizáncban (Konstantinápolyban), Rómában és az Olümposz-hegyen. Bárhol járt, mindenütt ámulatba ejtette az embereket aszkéta küzdelmeivel és csodáival. Előfordult, hogy mennyei fényesség árasztotta el, és Isten angyalai jelentek meg neki. Látta az angyali szépséget, és hallgatta az ő gyönyörűséges éneküket. Hosszú és Istennek tetsző élet után békességben hunyt el a 9. században Konstantinápolyban, lelkével átköltözve Ura örömébe.

2. Szent Proklosz (Prokl), konstantinápolyi pátriárka. Aranyszájú Szent János tanítványa volt. 426-ban Küzikosz püspökévé szentelték, 435-ben pedig Konstantinápoly pátriárkájává választották. Bölcs főpapként kormányozta Isten egyházát. Az ő ideje alatt két nevezetes esemény történt. Elsőként, a császár és a pátriárka kívánságára Aranyszájú Szent János ereklyéit Komanból Konstantinápolyba szállították. Abban az időben az ifjabb Teodóz császár uralkodott nővérével, Pulkheriával.Másodszor, hatalmas földrengés rázta meg Konstantinápolyt és környékét. A legszebb és legnagyobb épületek közül sok összeomlott a félelmetes földindulás miatt. Ekkor a pátriárka a császárral, a papság sokaságával, a főurakkal és a néppel körmenetre (litijára) indult. Amikor a körmenetben Istenhez imádkoztak, megtörtént, hogy egy gyermek csodálatos módon a magasba ragadtaott, egészen addig, hogy végül szemmel már nem is láthatták. Ezután visszatért, és lassan leereszkedett a földre. Amikor megkérdezték, hol járt, a gyermek azt felelte, hogy felvitetett az égbe az angyalok közé, és hallotta, amint az an-

gyalok így énekelnek: „Szent Isten, Szent Erős, Szent Halhatatlan, irgalmazz nekünk!” Ezt az éneket hallva a körmenetben lévő összes ember énekelni kezdte azt, és a földrengés azon nyomban megszűnt. Attól kezdve honosodott meg az egyházban ez a csodálatos ének. Az a gyermek pedig hamarosan elhunyt, és a Szent Irén-templomban temették el. Szent Proklosz 20 évig szolgált főpapként, és békességben hunyt el az Úrban 446-ban.

3. Szent Eusztathiosz, Theszpesziosz és Anatoliosz vértanúk. Vér szerinti testvérek voltak Nikomédiából. Pogány szülők, Philotheosz és Euszebia gyermekei, akik később fiaikkal együtt felvették az igaz hitet Szent Anthimosztól, Nikomédia püspökétől. Philotheoszt presbiterré (pappá) szentelték. Amikor feleségével együtt elhunyt, a gonosz Maximianus császár alatt szörnyű keresztényüldözés kezdődött, és Philotheosz három fiát bíróság elé állították. Kihallgatták, megkínozták, különféle módon gyötörték, végül halálra ítélték őket. A börtönben többször is megjelentek nekik az angyalok, mannát adva nekik eledelül, és megtöltve fiatal szívüket erővel és a türelemhez szükséges bátorsággal. Amikor a vesztőhelyre vezették őket, két barátjuk, Palladiosz és Akakiosz odalépett hozzájuk, és beszélgettek velük. És miközben még beszélgettek, a szent vértanúk átadták lelküket Istennek. A katonák ezután levágták a már halott fejüket, és elvitték, hogy megmutassák a bírónak. Krisztus Urunkért szenvedtek vértanúhalált 313 körül, és átköltöztek Krisztus halhatatlan országába.

4. Szent Izsák (Isak), örmény érsek. Konstantinápolyban született abban az időben, amikor apja az örmény király nagykövete volt a bizánci udvarban. Örményország tizedik érseke volt, és ebben a tisztségben ötven éven át kormányozta az egyházat. Pásztori szolgálatát – egyebek mellett – a Szentírás örmény nyelvre történő lefordításával tette nevezetessé. Egy látomásban kinyilatkoztatott neki, hogy az örmények idővel el fognak térni a tiszta ortodox hittől. Ez a jeles főpap békességben hunyt el 440-ben, és az Úr elé állt.

5. A három szent szűz, perzsa vértanúk. Szapor (Sápúr) császár idejében ezt a három szüzet keresztény mivoltuk miatt üldözték, végül késekkel darabokra vágták őket. Sírjukból három fügefa sarjadt, amelyek minden gyötrelemből és betegségből meggyógyították az embereket.

Dicsőséges tanítványa a dicső tanítónak,
Ó, bölcs Proklosz, a Megváltó szolgája,
Megerősítetted a hitet, kiirtottad az eretnekséget,
Ezért zeng neked dicséretet a szent Egyház,
És magasztalja az Egyház az ő nagyját,
Aki megdicsőítette magát azáltal, hogy megdicsőítette Istent.
Mint ügyes kormányos, úgy vezetted az Egyházat,

És csodákat láttál, s megdicsőítetted Istent.
Előrelátó lélekkel, kegyelemmel teli elmével,
Úgy szolgáltál a Léleknek, mint egy hangos húr.
A Lélektől taníttatva megtanítottad a császárt,
Hogy hazaszállítsa az Arany Pátriárka ereklyéit.
A néppel és a császárral együtt nyíltan láttad
Az ereklyék által mutatott dicsőséges csodákat.
Most imádkozz értünk a halhatatlan Paradicsomban,
Hogy a hívők mindvégig kitartsanak a hitben!

ELMÉLKEDÉS

A halandók közül senki sem magyarázta meg Pál apostol leveleit nagyobb szeretettel és mélyebben, mint Aranyszájú Szent János. Ha maga szent Pál magyarázta volna önmagát, ő sem tette volna jobban. És íme, a történelem elmondja nekünk, hogy maga Pál magyarázta önmagát Aranyszájú elméjén és tollán keresztül.

Amikor szent Proklosz az aranyszájú pátriárka szolgálatában volt, az volt a feladata, hogy bejelentse a látogatókat. Egy főurat megrágalmaztak Arkadiosz császárnál, és a császár kiűzte őt a palotából. Ez a főúr eljött, hogy kérje szent Aranyszájú közbenjárását a császárnál a maga javára. Proklosz be akarta őt jelenteni a pátriárkának, de a résnyire nyitott ajtón átpillantva meglátott egy embert, aki a pátriárka fölé hajolt, és valamit súgott a fülébe, miközben a pátriárka írt. És ez így folytatódott egészen virradatig. Proklosz ekkor megkérte a főurat, hogy jöjjön el a következő este, maga pedig csodálkozott, ki lehetett az az ember a pátriárkánál, és hogyan léphetett be bejelentés nélkül a pátriárka szobájába.

A következő éjszaka ismét ugyanez történt. És Proklosz még nagyobb csodálkozásban volt. A harmadik éjszaka megint ugyanez történt. És Proklosz a legnagyobb csodálkozásban volt. Amikor azután Aranyszájú megkérdezte tőle, hogy nem jött-e az a bizonyos főúr, Proklosz azt felelte, hogy már három éjszakája vár a belépésre, de ő nem merte őt bejelenteni egy idegen, idősebb és kopaszodó ember miatt, aki három éjszakán át súgott valamit a pátriárka fülébe. A meglepődött Aranyszájú azt mondta, hogy ő nem emlékszik arra, hogy bárki is bejött volna hozzá az utóbbi három éjszaka. És amikor megkérdezte szolgáját, hogy hogyan nézett ki az idegen ember, Proklosz szent Pál apostol ikonjára mutatott, és azt mondta, hogy pontosan olyan volt. Maga Pál apostol volt az tehát, aki irányította legnagyszerűbb magyarázójának elméjét és tollát.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világ csodálatos teremtését, mégpedig:
1.hogyan tanácskozott a Szentháromság Isten önmagával az ember teremtéséről;
2. hogyan teremtette Isten az embert a saját képmására.

SZENTBESZÉD
az elhívatáshoz méltó viselkedésről

„Hogy ahhoz az elhívatáshoz méltón éljetek, amellyel elhívattatok, teljes alázatossággal, szelídséggel és türelemmel.” (Ef 4,1–2)

Hogy ne kevélykedjetek, ne haragudjatok, és ne csüggedjetek el; mert mindez méltatlan a keresztény elhívatáshoz. Ez az elhívatás ugyanis oly magasztos és csodálatos, hogy az embernek nehéz óvakodnia a kevélységtől, és nehéz felülemelkednie a csüggedésen a veszélyek és a veszteségek közepette. A három beteges állapot ellenében az apostol három egészséges állapotot állít fel, mégpedig: a kevélységgel szemben az alázatosságot, a haragossággal szemben a szelídséget, a csüggedéssel szemben pedig a hosszútűrést (türelmet).

Mondhatnánk, hogy ez a három erény – az alázatosság, a szelídség és a hosszútűrés – nem fejezi ki teljes mértékben a keresztény elhívatás magasságát. De semmi sem fejezi ki teljesen ezen a világon a keresztény elhívatás magasságát. Ezen elhívatás drágasága és gazdagsága nem is látható itt a földön; olyan ez, mint egy lezárt láda, amelyet az ember lezárva hordoz ebben a világban, s amelynek kincseit csak a másvilágon nyitja fel és tárja elő. A keresztény elhívatás magasságát csak az tudná igazán értékelni, aki fel tudna emelkedni a legmagasabb egekbe, és megláthatná az Úr Krisztust a dicsőségben, az angyalokkal és a szentekkel együtt. Ott van a földről elszármazott összes Istennek tetsző ember győzedelmes gyülekezete, akik méltókká váltak erre a magasszintű, igen magasztos tisztességre.

Ó, Úr Jézus Krisztus, mi Istenünk, a Te neved a legkedvesebb név számunkra. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 21.

1. A Szentséges Istenszülő templomba vezetése. Amikor a Szentséges Szűz Mária betöltötte harmadik életévét, szent szülei, Joakim és Anna elvezték Őt Názáretből Jeruzsálembe, hogy korábbi fogadalmuk szerint átadják Őt Isten szolgálatára. Háromnapi járóföld van Názárettől Jeruzsálemig; ám mivel Istennek tetsző cselekedetre indultak, ez az út egyáltalán nem volt nehéz számukra. Összegyűlt Joakim és Anna számos rokona is, hogy részt vegyen ezen az ünnepségen, amelyen láthatatlanul Isten angyalai is jelen voltak. Elöl szüzek haladtak égő gyertyákkal a kezükben, utánuk pedig a Szentséges Szűz lépkedett, akit egyik oldalról az édesapja, a másikról az édesanyja vezetett. A Szűz királyi, pompás ruhákkal és ékesítésekkel volt feldíszítve, ahogyan az

illik a királyleányhoz, Isten menyasszonyához. Utánuk rokonok és barátok sokasága következett, mindannyian égő gyertyákkal. A templom előtt tizenöt lépcsőfok állt. A szülők feltették a Szüzet az első lépcsőfokra, Ő pedig ezután egymaga, gyorsan felért a legfelsőre, ahol Zakariás főpap, Keresztelő Szent János édesapja fogadta Őt. Zakariás kézen fogta, és bevezette Őt, nemcsak a templomba, hanem a Szentek Szentjébe, ahová soha senki sem léphetett be a főpapon kívül, ő is csupán évente egyszer. Ohridi Szent Theophülaktosz (Teofilakt) azt mondja, hogy Zakariás „magán kívül volt és Isten ragadta el a lelkét", amikor a Szüzet a templom legszentebb helyére, a második kárpit mögé vezette, mert egyébként ezt a tettét nem lehetne megmagyarázni. Ezután a szülők áldozatot mutattak be Istennek a törvény szerint, áldást kaptak a papoktól, és hazatértek otthonukba, a Szentséges Szűz pedig a templomnál maradt. A Szűz teljes kilenc éven át lakott a templomnál. Amíg szülei éltek, gyakran látogatták Őt, különösen a boldog Anna. Amikor azonban szüleit Isten elszólította ebből a világból, a Szentséges Szűz árván maradt, és haláláig semmiképpen sem akart eltávolodni a templomtól, sem házasságra lépni. Mivel ez ellenkezett Izrael törvényével és szokásával, a tizenkettedik évének betöltése után odaadták Őt szent Józsefnek, a rokonának Názáretbe, hogy jegyesség leple alatt szüzességben éljen; így teljesíthette saját kívánságát, és látszólag a törvénynek is eleget tehetett. Mert abban az időben Izraelben még nem ismertek olyan leányokat, akik életük végéig szüzességet fogadtak volna. A Szentséges Szűz Mária volt az első ilyen, életre szóló szüzességet fogadott leány, s Őt követték később Krisztus egyházában szüzek és önmegtartóztatók ezrei és ezrei.

Szent szülei a Szentséges Szüzet
A szent templomba bevezették,
És az ő korábbi fogadalmuk szerint
Az Úrnak átadták, felajánlották:
A templom a templomba lépett be,
Míg a mennyei angyalok dalba kezdtek,
Édesen és kedvesen énekeltek
A fehér ruhás, apró kis Szűznek.
A mi Szüzünket szüzek kísérik
Énekekkel és égő gyertyákkal,
Zakariás főpap pedig odavezeti Őt
A Szentek Szentjébe, a kárpit mögé;
A legszentebb helyre vezeti be Őt,
Ahol a félelmetes, nagy titok rejtőzik,
Ahol a szövetség szent ládája áll,
Hol van az arany tömjénező
Hol a jogar, s hol a manna,
Hol van minden titok rejteke –
Oda vezettetik a tiszta Szűz, az ártatlan,
Mint a tiszta, élő Krisztus titokzatos ládája.

ELMÉLKEDÉS

Hódolj be az Isten akaratának, és ne kutasd felettébb az Ő ítéleteit, mert belebolondulhatsz. Isten ítéletei ugyanis számtalanok és kifürkészhetetlenek. Egy pusztai szerzetes, azt gondolván magáról, hogy elérte a tökéletességet, azért imádkozott Istenhez, hogy nyilatkoztassa ki neki az emberi életre vonatkozó különböző ítéleteit. Isten ekkor

azt a gondolatot adta az elméjébe, hogy menjen el messzire egy agg lelkiatyához, és kérdezze őt erről. Amikor a szerzetes úton volt, Isten angyala csatlakozott hozzá egy egyszerű ember alakjában, és azt mondta neki, hogy ő is ahhoz az aggastyánhoz tart.

Így együtt utazva betértek éjszakai szállásra egy Istent szerető emberhez, aki jól megvendégelte őket, és egy ezüsttálból adott nekik enni. Amikor ettek, az angyal fogta a tálat, és a tengerbe vetette. A szerzetesnek ez különös is volt, meg bántotta is, de hallgatott. Másnap ismét betértek szállásra egy vendégszerető emberhez, aki buzgón fogadta és szívből megvendégelte őket. Induláskor ez az ember elővezette egyetlen fiát, hogy az utazók áldják meg őt. Isten angyala ekkor megragadta a gyermek torkát, és megfojtotta. Haragra lobbant a szerzetes, és megkérdezte az angyalt, hogy ki ő, és miért követ el ilyen gaztetteket?

Az angyal szelíden így válaszolt neki: az az első ember mindenben tetszésére van Istennek, és semmi sincs a házában, amit igazságtalansággal szerzett volna, kivéve azt az ezüsttálat. Isten ítélete szerint én elvetettem azt a lopott tálat, hogy az az ember mindenben igaz legyen Isten előtt. Az a második férfi is tetszésére van Istennek, és nincs semmi a házában, ami magára vonná Isten haragját, kivéve a fiát, aki – ha felnőne – nagy gonosztevő és ördögi edény lenne. Ezért Isten ítélete szerint megfojtottam azt a gyermeket, hogy az apja jósága miatt még időben megmentsem a lelkét, és az apát is megóvjam a sok nyomorúságtól. Íme, ilyenek Isten titokzatos és kifürkészhetetlen ítéletei. Te pedig, atya, menj a celládba, és ne fáradozz hiába, kutatva azt, ami egyedül az egyetlen Isten hatalmában van.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világ csodás teremtését, mégpedig:

1. hogyan teremtette meg Isten az embert a föld porából;
2. hogyan lehelte az orrába az élet leheletét;
3. hogyan lett az ember élő lélekké.

SZENTBESZÉD
A hívőkről mint egy testről és egy lélekről

„Egy a test, és egy a Lélek.” (Ef 4, 4)

Igyekezzenek a hívők, hogy egy test és egy lélek legyenek; ezt ajánlja a szent apostol. Az egy test alatt az egy, szakadás, eretnekség és önkény nélküli hit értendő: az egész Egyház egyetlen test, amelynek feje Krisztus. Az egy lélek alatt a szeretet értendő, az összes hívő lángoló szeretete Krisztus iránt, amelyből a kölcsönös szeretet is fakad. A sokaság olyan legyen, mint az egység; sok ember, mint egyetlen ember. Ez a keresztény hit és a keresztény szeretet csodája. Nincs olyan erő a világon, amely erősebb kötelék lehetne az emberek között. Sem a közös vér, sem a közös nyelv, sem a közös tűzhely, sem a közös szülők, sem pedig bármiféle anyagi érdek – ezek közül

semmi sem jelent még távolról sem olyan erős köteléket, mint a keresztény hit és szeretet. Ezzel a hatalmas és ellenállhatatlan kötelékkel kapcsolódik össze az Egyház minden tagja egymással. És Isten Egyháza úgy áll, mint egyetlen ember, időben és örökkévalóságban – egy test, egy lélek.

Ezzel a csodálatos egységgel semmi sem ellenkezik úgy, mint az egyes emberek büszkesége. A büszkeség eltorzítja a hitet, lehűti a szeretetet; a büszkeség hozza létre az eretnekségeket, széthasítja az Egyházat, és feláldozza a közösség javát a személyes kényelemért. A büszkeség lényegét tekintve a hit és a szeretet hiánya. Oltalmazzon meg minket az Isten, testvéreim, a büszkeségtől, az emberi nem ezen ősrégi betegségétől, hogy mindörökké egy test és egy lélek lehessünk a mi Urunk Jézus Krisztusban.

Néked, Úrunk Jézus, Néked, az Egyház Fejének, Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 22.

1. Szent Cecília szűz és vértanú. Rómában született gazdag és tekintélyes szülőktől. Hatalmas hite volt az Úr Krisztusban, és nagy buzgalom élt benne a hit iránt. Mivel életre szóló szüzességet fogadott Istennek, a szent Cecília durva szőrcsuhát (vezeklőruhát) viselt a drága ruhák alatt, amelyeket szülei ajándékoztak neki. Amikor szülei házasságra kényszerítették egy Valerianus nevű pogány férfival, ő már az első éjszakán azt tanácsolta az ifjú férjnek, hogy menjen el Orbán (Urbanus) püspökhöz és keresztelkedjék meg, majd ezután ő maga is éljen szüzességben. Miután Valerianus felvette Krisztus hitét, megtérítette fivérét, Tiburtiust is. Nem sokkal ezután mindkét fivért halálra ítélték a hitük miatt. Hűségük azonban még a halál torkában sem gyengült meg. Amikor a vesztőhelyre vezették őket, e csodálatos fivéreknek sikerült Krisztus hitére téríteniük az őrség parancsnokát, Maximust is. Mindhárman együtt szenvedtek vértanúhalált az Úr Krisztusért. Szent Cecília közös sírba temette a testeiket. Ezután Cecíliát is bíróság elé állították, mivel fáradhatatlanul nyerte meg a pogányokat Krisztus hitének. Csupán egyetlen este alatt négyszáz lelket térített meg. Amikor a bíró megkérdezte tőle, honnan van benne ekkora bátorság, ő így válaszolt: „A tiszta lelkiismeretből és a kétségbevonhatatlan hitből.” Súlyos kínzások után karddal való lefejezésre ítélték. A hóhér háromszor sújtott le kardjával a nyakára, de nem tudta őt megölni; csak megsebesítette, s a sebből folyó vért a hívők kendőkbe, szivacsokba és edényekbe gyűjtötték gyógyítás végett. Három nappal ezután Krisztus vértanúja és szüze átadta lelkét Urának, akivel örökké vigadozik. Szent Cecília a többiekkel együtt 230 körül szenvedett vértanúhalált. Ereklyéi az ő nevét viselő római templomban nyugszanak. A nyugati egyházban Szent Cecíliát az egyházi ének és a zene védőszentjeként tisztelik.

2. Szent Kallisztosz konstantinápolyi pátriárka. A Xanthopulosz nevet az Athosz-hegyi Xanthopula-celláról kapta, ahol hosszú időn át végzett aszketikus munkát társával, Ignáccal együtt. Ezzel az Ignáccal közösen írta meg Szent Kallisztosz a csendes, szemlélődő életről (hészükhaszmus) szóló saját tapasztalatait száz fejezetben. Ez a mű igen tekintélyes helyet foglal el az aszketikus irodalomban. Kallisztoszra nagy hatással volt tanítója, Sínai Szent Gergely, akinek az életrajzát is megírta. Konstantinápolyi pátriárkaként Szent Kallisztosz egyszer Szerbiába utazott, s ezen az úton megbetegedett és meghalt (pontosan úgy, ahogyan azt az indulása előtt Szent Makszimosz Kapszokalyivitesz megjövendölte neki a Szent Hegyen).

3. Szent Menignosz vértanú. A Hellészpontosz vidékéről származott. Vászonfehérítéssel foglalkozott, amiért Fehérítőnek is nevezték. Decius császár keresztényüldözési rendelete idején ő széttépte a császári parancsot. Emiatt börtönbe vetették, ahol Maga az Úr jelent meg neki, és így bátorította: „Ne félj, én veled vagyok.” Abban az órában a bilincsei elolvadtak, mint a viasz, a börtön ajtaja magától megnyílt, és ő kisétált. Újra elfogták, és bíróság elé állították. Embertelenül megkínozták: levágták a kéz- és lábujjait, majd lefejezték. Szent feje éjszakanként úgy világított, mint a gyertya.

4. Igazságos Szent Mihály katona. Származása szerint bolgár volt. Csapatával a görög seregben harcolt az agarénusok és az etiópok ellen. A rettenthetetlenség csodáit mutatta fel: megölt egy félelmetes kígyót is, és kiszabadított egy leányt. Nem sokkal ezután ez az igaz életű férfiú átköltözött az örök életbe. A 9. században élt és halt meg. Először valahol Thrákiában temették el, majd 1206-ban Kaloján bolgár cár Trnovóba szállíttatta át az ereklyéit.

5. Szent Philemon, Arkhipposz és Apphia apostolok. Ezen szentek részletes életrajza és emlékezete a február 19-i dátum alatt található meg.

Szent Cecília a hitében erős,
hitében gazdag,
A csillagoknál is szebb a hite,
az aranynál drágább.
Az Úrhoz, mint a kereszthez,
magát odaszegezte,
Ifjúságát, örömét, házasságát és tisztességét
mind Krisztusnak áldozta.
Semmit sem tud a dühös démon
tőle ellopni;
Mikor már csak a teste maradt,
azt is Krisztusnak adta.
És az egész világot odaadná ő
a Krisztus iránti szeretetért,
S mindkét világot a testével együtt
és a tiszta lelkével.
Ilyen lángot gyújt a hit,
a szeretet lángját.
Cecília ezzel a lánggal
magát megdicsőítette.

ELMÉLKEDÉS

Hiábavaló minden tanulásra fordított fáradozás, ha hiányzik a hit és az élet tisztaságáért való fáradozás. A mennyei világ nem a tanult, hanem a tiszta ember előtt tárul fel. Amikor a szent Cecíliát az első éjszakán bevezették a nászszobába vőlegényével, Valerianusszal, így szólt a férjéhez: „El akarok mondani neked egy titkot: itt van Isten angyala, a szüzességem őrzője, akit te nem látsz; itt áll, készen arra, hogy megvédjen engem, az ő szolgálóját az erőszaktól; ha csak hozzám is érsz, megöl téged." Ezt hallva Valerianus kérni kezdte Cecíliát, hogy mutassa meg neki az angyalt, hogy ő is láthassa. A szűz így válaszolt neki: „Te olyan ember vagy, aki nem ismeri az igaz Istent, és nem láthatod Isten angyalát, amíg meg nem tisztulsz a hitetlenséged gyalázatától." Amikor Valerianus megkeresztelkedett, meglátta az angyalt nagy világosságban és kimondhatatlan szépségben. Ugyanígy Tiburtius, Valerianus fivére is, amikor megkeresztelkedett, és életét a tisztátalanságból a tisztaságra változtatta, látta a szent angyalokat és beszélgetett velük. Ugyanígy Maximus is, a vértanútársuk, amikor a két fivért lefejezték, nagy esküvel fogadta a hóhérok és a körülálló nép előtt, így szólva: „Látom Isten angyalait, fényesen, mint a nap, amint magukhoz veszik a vértanúk lelkét a testükből, mint szépséges szüzeket a nászszobából, és amint nagy dicsőséggel viszik fel őket a mennybe." Ám azt, amit ő látott, nem látták, és nem is láthatták a hitetlenek és a tisztátalanok.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világ csodás teremtését, mégpedig:

1. hogyan ültetett Isten paradicsomi kertet Édenben, keleten, és hogyan helyezte el ott az embert;
2. hogyan tette Isten, hogy a Paradicsomban mindenféle fa sarjadjon, ami szemnek gyönyörű és eledelnek jó;
3. hogyan vezette Isten az ember elé az összes állatot, és hogyan adott nekik nevet az ember.

SZENTBESZÉD
Arról, hogy mi alkotja a hívők egységét

„Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség.
Egy az Isten, mindnyájunk Atyja." (Ef 4, 5-6)

Íme a hatalmas, igen jelentős, és teljesen világos indok, amiért nekünk, kereszténye-knek mindannyiunknak meg kell őriznünk a Lélek egységét a béke kötelékében, és egy testté s egy lélekké kell lennünk. Mert egy a mi Urunk, Jézus Krisztus, a mi Te-

remtőnk, Megváltónk és Feltámasztónk. És nincs két igaz Krisztus, hogy kettősség volna közöttünk. Ugyanaz a vér ontatott ki a Keresztről mindannyiunkért, miképpen ugyanaz az ajak imádkozott mindannyiunkért a Gecsemáné-kertben is.

Egyazon hitünk van az Isteni Szentháromságban, a megoszthatatlan és életadó Atyában, Fiúban és Szentlélekben, az egy lényegben és három személyben (hipoosztázisban): a születetlen Atyában, a született Fiúban és az Atyától származó Szentlélekben. Egy a keresztségünk az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében; a vízbe való háromszoros alámerítéssel történő keresztség a bűnnek és az ördögnek való meghalásra, valamint az Úr Krisztusban való feltámadásra és életre.

Egy az Istene és Atyja mindeneknek – Ő az Úr Jézus Krisztusnak, Isten egyszülött Fiának az Atyja, Aki minket is Krisztus által és Krisztusért fiaivá fogad, és jogot ad nekünk arra, hogy így szólítsuk Őt: „Mi Atyánk”. Látjátok-e, testvéreim, milyen kötelékek kötnek össze bennünket? Erősebb kötelékekkel még a csillagok sincsenek egymáshoz láncolva, sem a víz a földhöz, sem a tűz a levegőhöz.

Látjátok-e, mily hatalmas és nyomós indokok hívnak minket az egységre? Minden más, ami a baloldalról megosztottságra késztetne bennünket, csekély ezen indokokhoz képest, mint egy porszem a magas hegyek mellett. Az ördög nem tudja szétrombolni az egységünket, ha mi nem segítünk neki. Az ördög sohasem igázhat le bennünket, ha magunkat önként át nem adjuk neki.

Ó, édes és jóságos Úr Jézus, mily szilárdan hozzákötöttél minket az örök jóhoz! Tarts meg minket ebben a kötelékben. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 23.

1. Ikonioni Szent Amphilokhiosz püspök (Szent Amfilohije). Nagy Szent Vaszilij (Bazil) és a 4. század más nagy szentjeinek földije, társa és barátja. Amphilokhiosz korán elhagyta a világi nyüzsgést, és egy barlangba vonult vissza, ahol remeteként 40 évet élt aszketikus küzdelemben. Történt ekkor, hogy megüresedett az ikonioni püspöki szék, s Amphilokhioszt csodálatos módon megválasztották és felszentelték Ikonion püspökévé. Csodás pásztora és nagy védelmezője volt a tiszta ortodox hitnek. Részt vett a II. Egyetemes Zsinaton 381-ben. Buzgón harcolt a gonosz Makedoniosz, valamint az ariánusok és Eunomiosz ellen. Személyesen kérte Nagy Theodosius császárt, hogy űzze ki az ariánusokat a birodalom minden városából. A császár nem teljesítette a kívánságát. Néhány nap múlva Amphilokhiosz ismét megjelent a császár előtt. Amikor a püspököt bevezették a fogadóterembe, a császár a trónon ült, mellette pedig jobb felől a fia, Arkadiosz ült, akit Theodosius társcsászárrá fogadott maga mellé. Belépve a szent Amphilokhiosz meghajolt Theodosius császár előtt, de Arkadioszra, a császár

fiára rá sem nézett, mintha ott sem lett volna. Emiatt Theodosius császár igencsak haragra lobbant, és megparancsolta, hogy Amphilokhioszt azonnal kergessék ki a palotából. Ekkor a szent így szólt a császárhoz: „Látod-e, császár, hogy nem viseled el a fiad becstelenítését; ugyanígy az Atya Isten sem tűri az Ő Fia becstelenítését, gyűlölettel fordul el azoktól, akik Őt káromolják, és haragszik ezen átkozott (ariánus) eretnekség minden követőjére."Ezt hallva a császár megértette, miért nem adta meg Amphilokhiosz a tiszteletet a fiának, s elámult annak bölcsességén és bátorságán. Sok más fáradozása mellett Szent Amphilokhiosz több könyvet is írt a hitről. 395-ben hunyt el mély öregségben, és átköltözött a halhatatlan életbe.

2. Akragaszi Szent Gergely püspök. Szicíliában, Akragasz (Agrigento) városa mellett született jámbor szülőktől, Kharitóntól és Theodotétól; később e város püspöke lett. Egész életét átszőtték Isten csodálatos tettei. Csodás módon jutott el Jeruzsálembe, csodás módon választották püspökké, és csodás módon menekült meg a rágalmaktól. Maga is nagy csodatévő volt, mivel Isten nagy kedveltjeként, hatalmas lelkiatyaként és aszkétájaként élt. Részt vett az V. Egyetemes Zsinaton Konstantinápolyban. Nehéz megpróbáltatások után, békében hunyt el a 7. század elején (vagy a 6. század végén).

3. Szent Alekszandr Nyevszkij. Jaroszláv herceg fia. Gyermekkorától fogva teljes szívével Isten felé fordult. 1240. július 15-én a Neva folyónál legyőzte a svédeket, amiért is Nyevszkijnek (Nevski) nevezték el. Ebből az alkalomból Szent Borisz és Gleb megjelent Alekszandr egyik hadvezérének, és segítséget ígértek a nagy hercegnek, az ő rokonuknak. A tatár Arany Hordában nem volt hajlandó leborulni a bálványok előtt, sem átvonulni a tűzön. Bölcsessége, testi ereje és szépsége miatt még a tatár kán is tisztelte őt. Sok templomot építtetett, és számtalan alamizsnát osztott. Életének 43. évében, 1263. november 14-én hunyt el az Úrban. November 23-án az ereklyéinek Vlagyimir városába való átszállítását ünnepeljük.

4. Szent Mitrofán voronyezsi püspök. Híres orosz főpásztor, aszkéta és hazafi. Nagy Péter császár társa és megfeddője. 1703. november 23-án hunyt el az Úrban. Csodatevő ereklyéit 1832-ben találták meg és tárták fel.

Krisztus lovagja, szent Alekszandr,
A nép hercege s az Úrnak szolgája,
A föld uralkodója s a Mindenható szolgája,
Ez Nyevszkij egész földi életútja.
Kívül fényűzés, belül zokogás,
Kívül harc, belül csendes megnyugvás,
Kívül látszat, belül a tiszta igazság,
E hősnek Krisztus volt egyetlen célja
Háborúban s a színlelt béke idején.

A gyötrelemben – Krisztus az ő öröme,
A szenvedésben – Krisztus a bizodalma,
A győzelemben – Krisztus a győztes,
S a halálban – Krisztus aki feltámaszt.
Mindent Krisztus jelentett neki mindkét világon!
Ő volt a szállása, Ő az életének célja.
A jámbor herceg példát adott nemzetének,
Hogyan kell tiszta szívvel szolgálni az Urat.
Szent herceg, segíts meg minket is,
Fényes erőddel és szent imádságaiddal!

ELMÉLKEDÉS

Isten nyomorúságot bocsát az igazakra, hogy annál erőteljesebben megdicsőítse őket. Mert a legyőzött nyomorúság hirdeti a leghatalmasabban Isten dicsőségét és az igaz ember dicsőségét. Akragaszi Szent Gergely mindenben igaz ember és Isten kedveltje volt. Isten mégis olyan nyomorúságot bocsátott rá, amilyen egykor Szent Atanázt (Atanasziosz) és Szent Makarioszt is érte. Nevezetesen két pap, Szavinosz és Kriskensz, akikkel Gergely igen sok jót tett, semmiképpen sem tudta elviselni Gergely erényeit. Mert ez a gonoszság sajátossága: egyáltalán nem képes elviselni az erényt. Szavinosz és Kriskensz tehát kerestek egy közismert parázna nőt, és megvesztegették, hogy vádolja meg Gergelyt azzal, hogy viszonya volt vele.

Egyszer, amikor Gergely a templomban tartózkodott, ez a nő belopózott a hálószobájába; s amikor a szent a néppel együtt megérkezett a templomból, ez a nő előjött a szobájából. Ekkor a két pap kiáltozni kezdett Gergelyre, mint paráznára. Gergely higgadt maradt, és készen állt minden szenvedésre. Börtönbe zárták és Rómába szállították. A pápa hitt a rágalmazóknak, így két és fél évig börtönben tartotta Gergelyt tárgyalás és ítélet nélkül. Ekkor zsinatot hívtak össze, amelyen meg kellett ítélni Gergely ügyét. Ám mielőtt az emberek ítéltek volna, Isten hozott ítéletet. Az a nő megőrült, és mint tébolyultat vezették a zsinat elé. Őrültségében semmire sem tudott válaszolni.

A csodatevő Gergely imádkozott érte Istenhez, s a nő meggyógyult, mert a gonosz szellem kijött belőle. És zokogva tett bizonyságot arról, hogy megvesztegették, hogy megrágalmazza Isten emberét, s hogy a rágalom után azon nyomban megszállta őt a gonosz szellem, és a hatalmában tartotta. Szavinosznak és Kriskensznek pedig a többi rágalmazóval együtt – szám szerint több mint százan voltak – az arca hirtelen megfeketedett, mint a szén. A rágalmazókat büntetésül száműzték, a szent Gergely pedig visszatért egyházmegyéjébe, ahol népe hatalmas ünnepléssel fogadta.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világ csodás teremtését, mégpedig:

1. hogyan adott Isten az első embereknek minden füvet és minden termő gyümölcsfát eledelül;

2. hogyan tiltotta meg a jó és gonosz tudásának fájáról való evést, mégpedig halálos ítélet terhe mellett.

SZENTBESZÉD
A kegyelemről és a különböző ajándékokról

„Mindegyikünk Krisztus ajándékozásának mértéke szerint részesült a kegyelemben.” (Ef 4, 7)

Íme a keresztények közötti különbözőség alapelve. Az apostol először felsorolta mindazt, ami egyenlővé tesz bennünket – ez pedig: egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség, egy az Istene és Atyja mindeneknek –, most pedig rámutat arra, ami akaratunkon kívül is különbözővé tesz minket. Nevezetesen, a különbözőségünket Krisztus ajándékának mértéke adja, amely szerint a Szentlélek kegyelme osztatik. Krisztus a Feje annak a hatalmas testnek, amelyet Egyháznak nevezünk. Ő alkotja ezt a testet, és külön-külön annak minden egyes tagját; Ő az Alkotó, és Ő az egyedüli ismerője az építmény tervének. Nem engedi, hogy ebben az építményben az egyik tag aránytalanul nagy vagy aránytalanul kicsi legyen. Ő ad mértéket mindennek és mindenkinek. Így mér ki ennek öt talentumot, annak kettőt, amannak pedig egyet.

Azért, hogy senki se haragudjék, és senki se irigykedjék. Ne haragudjék, mert ha kevesebbet kapott, kevesebbel is fog tartozni; ne irigykedjék, mert amije a másiknak több van, az nem az övé, hanem Istené. Ha pedig sokat kapott, sokat is fognak tőle követelni, pontosan úgy, ahogyan az a talentumokról szóló isteni példabeszédben meg van írva. Ó, testvéreim, legyen mindegyikünk tudatában a saját ajándéka mértékének és a saját felelősségének! Tiszteljük a magunk ajándékát és felebarátunk ajándékát is, mert minden ajándék Istentől van, és Istené.

Úr Jézus, a különböző ajándékok hatalmas osztogatója, dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 24.

1. Szent Katalin nagyvértanú (Szent Jekatyerina). Konszta császár leánya. Édesapja halála után édesanyjával élt Alexandriában. Édesanyja titkos keresztény volt, aki lelkiatyja révén Katalint is elvezette a Krisztus-hitre. Egy látomásban Szent Ka-

talin magától az Úr Jézustól kapott gyűrűt a Neki való eljegyzés jeleként. Ez a gyűrű mind a mai napig ott van a kezén. Katalin Istentől igen tehetséges és a görög filozófiában, orvostudományban, retorikában s logikában rendkívül jól iskolázott leány volt, s emellett ritka testi szépséggel is rendelkezett. Amikor a gonosz Maxentius császár maga is áldozatokat mutatott be a bálványoknak, és másoknak is megparancsolta, hogy tegyenek így, Szent Katalin bátran a császár elé állt, és leleplezte annak bálványimádó tévelygését. Látva a császár, hogy a leány bölcsességben és tudásban erősebb nála, összehívta az ötven legbölcsebb embert, hogy vitatkozzanak vele a hitről, s szégyenítsék meg őt. Katalin azonban túljárt az eszükön és megszégyenítette őket. A dühöngő császár megparancsolta, hogy mind az ötven bölcset égessék el a tűzben. Ezek a bölcsek Szent Katalin imádságára a haláluk előtt mindannyian megvallották Krisztus nevét, és kereszténynek nyilvánították magukat. Amikor a vértanú leány a börtönben volt, az igaz hitre térítette Porphüriosz (Porfirije) császári hadvezért kétszáz katonájával együtt, s magát a császárnét (Auguszta-Vaszilisza) is. Mindannyian vértanúhalált haltak Krisztusért. Szent Katalin kínzásakor megjelent Isten angyala, megállította és darabokra törte a kereket, amelyen a szent szüzet kínozták; ezután pedig Maga az Úr Krisztus is megjelent neki és megvigasztalta őt. Sok kínzás után Katalint életének 18. évében karddal lefejezték, 310. november 24-én. Testéből vér helyett tej folyt ki. Csodatevő ereklyéi a Sínai-hegyen nyugszanak.

2. Szent Merkúriosz nagyvértanú (Szent Merkurije). Amikor Decius császár egyszer a barbárok ellen harcolt, seregében a Martenses nevű örmény ezred hadvezére volt egy Merkúriosz nevű férfi. A harcban megjelent Merkúriosznak Isten angyala, kardot adott a kezébe, és megmondta neki, hogy le fogja győzni az ellenséget. És valóban, Merkúriosz a bátorság csodáit mutatta fel, azzal a karddal úgy vágta az ellenséget, mint a füvet. E dicsőséges győzelem után Decius császár seregének első hadvezérévé tette őt. Némely irigyei azonban bevádolták Merkúrioszt a császárnál, hogy keresztény; ezt Merkúriosz nem titkolta el a császár előtt, hanem nyíltan elismerte. Ekkor Merkúrioszt hosszan és súlyosan kínozták: késekkel szelték a húsát szíjakra, és tűzzel égették. Isten angyala megjelent neki a börtönben és meggyógyította. Végül a császár kimondta az ítéletet: Merkúriosz hadvezért fejezzék le Kappadókiában. Amikor lefejezték, teste fehérré lett, mint a hó, és csodás tömjénillat áradt belőle. Szent ereklyéi által sok beteg ember meggyógyult. Krisztus e csodálatos katonája 251 és 259 között szenvedett vértanúhalált a hitért.

3.Szent Masztridia szűz. Alexandriában élt, és magányos életét teljesen az imádságnak s a kézimunkának szentelte. Egy ifjú testi vágyra lobbant iránta, és szüntelenül zaklatta őt. Mivel nem akart vétkezni Isten ellen, s látta, hogy nem tud könnyen megszabadulni a féktelen ifjútól, a szent Masztridia egyszer megkérdezte tőle, mi az, ami őt leginkább vonzza hozzá? Ő így válaszolt: a szemeid! Masztridia ekkor fogta a tűt, amellyel varrt, és kiszúrta a saját szemeit. Így mentette meg a maga békéjét és az ifjú lelkét. Az ifjú keservesen bűnbánatot tartott, és szerzetesnek állt.

A bölcs Katalin, a földi királyleány,
A Megváltó Krisztusért lett szent vértanúvá.
A balga Maxentius az életét kínálta neki
– Csak légy, úgymond, légy te a feleségem! –
A szent Katalin, aki tiszta volt, mint az arany,
Így válaszolt Maxentius császárnak:
– Nekem már van Vőlegényem, a feltámadott Krisztus,
És nem kívánom egy múlandó férfiónak szerelmét.
Te a testemet áhítod, – a por a port keresi,
Míg a halhatatlan szellem az örökkévalóságban leli gyönyörét.
A testi burok ki kell hogy száradjon,
Az igaz ember a halhatatlan lélekkel törődik.
Tedd, ami neked tetszik, vess engem kínokra,
Süss meg a tűzön, forgass meg a keréken,
Én a lelkemet meg nem tagadhatom,
S Krisztuson kívül más isten előtt le nem borulhatok.
De jegyezd meg, császár, hamarosan meghalsz,
S a tetemedből férgek fognak nyüzsögni,
Férgek fognak dicsőíteni, férgek fognak rágni,
Átok fog kísérni, átok fog utolérni.
Mert Krisztus ellen harcolsz, Aki erősebb a haláltol,
Kő alá álltál, s Ő össze fog zúzni téged. –
Ó, szent Katalin, Krisztus tiszta menyasszonya,
Az örök igazságért megvetetted a földi trónt,
Ezért uralkodsz most a vég nélküli országban,
S az angyalokkal énekelsz az édes Paradicsomban.

ELMÉLKEDÉS

Barlám aggastyán példabeszéde Joaszafnak: Egy bizonyos városban a polgároknak az volt a szokásuk, hogy egy idegen embert választottak királyuknak, olyat, aki nem ismerte a törvényeiket és szokásaikat. Amikor királlyá tették, mindenféle pompába öltöztették, bőséggel táplálták, és hatalmas ragyogással vették körül. Ám amint letelt egy év, megfosztották őt a királyi méltóságtól, elvették minden kincsét, levetkőztették, és teljesen meztelenül száműzték egy távoli szigetre. Ott sem kenyere, sem hajléka, sem társai nem voltak, s nyomorúságban és megalázottságban fejezte be az életét. Ekkor a város polgárai újabb királyt választottak, ismét egy idegent, és ismét csak egy évre; majd egy harmadikat, egy negyediket, egy ötödiket, s így tovább sorban.

Történt azonban egyszer, hogy egy igen bölcs és óvatos embert választottak meg. Ez az ember megtudta a szolgáitól, mi történik a királyokkal abban a városban az év végén, ezért az egész esztendő folyamán buzgón gyűjtötte az élelmet és a kincseket, és nap mint nap küldte azokat arra a szigetre. Amikor letelt az év, s őt is megfosztották mindentől és kitették a szigetre, hatalmas mennyiségű élelem, ezüst, arany és drágakő közepette találta magát, s ott még jobban folytatta életét, mint ahogyan királyként élt abban a városban.

A példabeszéd magyarázata: az a város ezt a világot jelképezi, a polgárok a gonosz szellemeket, a bolond és a bölcs királyok pedig az emberek. A bolond emberek csak az e világi élvezetekre gondolnak, és azokat örökkévalónak tartják, de a végén a halál mindennek véget vet, s ők, minden jó cselekedettől meztelenül, a pokolba jutnak. A bölcsek ellenben sok jó cselekedetet visznek véghez, s mint egy kincset, maguk előtt küldik e jó tetteket a másvilágra. Haláluk után a jó emberek – a bölcs királyok – átköltöznek a másvilágra, ahol felhalmozott gazdagságuk várja őket, s ahol nagyobb ragyogásban és szépségben uralkodnak, mint ahogyan a földön uralkodtak.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világ csodás teremtését, mégpedig:

1. hogyan vezette Isten Ádám elé az összes állatot, madarat és vadat, hogy lássa, miképpen nevezi el őket Ádám;
2. hogyan adott nevet Ádám minden jószágnak, minden madárnak és minden vadállatnak.

SZENTBESZÉD
Arról, Aki leszállott és felment

„Aki leszállt, az emelkedett minden ég fölé,
hogy betöltse a mindenséget.” (Ef 4, 10)

Az Úr Jézus az Ő emberszeretetéből mélyre szállott le, oly mélyre, hogy annál lejjebb már nem is lehetett, majd azután magasra emelkedett, oly magasra, hogy valóban magasabbra már nem is lehetett. Leszállott a föld alsóbb részeibe, vagyis magába a pokolba, ahonnan kiszabadította, és a mennyek országába vezette az ősatyákat, a prófétákat és az igazakat. Elvégezve munkáját a földön és a pokolban is, felment, feljebb minden égnél. Ugyanaz ment fel, aki le is szállott, mindenféle változás nélkül, kivéve csupán azt, hogy test nélkül szállott le, de testtel ment fel. Nem úgy van tehát, hogy az egyik az Isten Fia, a másik pedig az Emberfia, miképpen az eretnekek mondták, hanem az Isten Fia és az Emberfia egy és ugyanazon személy, egy és ugyanazon Istenember és a mi Üdvözítőnk, Jézus Krisztus.

Amiképpen Ő ugyanaz tegnap, ma és mindörökké, úgy ugyanaz a mélységben és a magasságban, a földön, a pokolban és a mennyekben is. Megalázta magát minden embernél lejjebb, és felmagasztaltatott minden angyali erő fölé. Hogy megmutassa saját példájával az Ő igéjének igazságát: „Aki felmagasztalja magát, megaláztatik, és aki megalázza magát, felmagasztaltatik” (Mt 23, 12). Ha nem alázkodunk meg az erény által, meg fog alázni bennünket a bűn. Az erény önkéntes és ideiglenes megalázkodáshoz vezet, a bűn pedig visszafordíthatatlan és örök megaláztatáshoz.

Ó, Úr Jézus, Aki mindent betöltesz a Te erőddel, tölts el minket az igaz alázat szellemével. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 25.

1. Római Szent Kelemen püspök és vértanú. Rómában születetett, császári családból; a szent apostolok kortársa volt. Édesanyját és két fivérét egy tengeri utazás során a vihar elsodorta és különböző vidékekre vetette; édesapja elindult, hogy megkeresse feleségét és fiait, ám ő maga is eltűnt. Ekkor Kelemen huszonnégy évesen keletre indult, hogy felkutassa szüleit és testvéreit. Alexandriában megismerte Barnabás apostolt, majd csatlakozott Péter apostolhoz, akit ekkor már követtett két fivére, Faustinus és Faustinianus. Isten Gondviselése folytán Péter apostol rátalált Kelemen édesanyjára mint koldusasszonyra, majd később az édesapjára is. Így az egész család újra egyesült, és mindannyian keresztényként tértek vissza Rómába. Kelemen nem vált el a nagy apostoltól, aki még halála előtt püspökké szentelte őt. Péter vértanúhalála után Linusz, majd Klétusz volt Róma püspöke – mindketten rövid ideig –, utánuk pedig Kelemen következett. Lángoló buzgalommal igazgatta Isten egyházát, és napról napra nagy számban térítette meg a hitetleneket Krisztus hitére. Elrendelte azt is, hogy hét gyorsíró jegyezze le azon keresztény vértanúk életét, akik abban az időben szenvedtek vértanúhalált az Úrért. Traianus császár a Krím-félszigeti Herszonba száműzte őt, ahol Kelemen mintegy kétezer száműzött keresztényre talált. Mindannyian nehéz kőfejtő munkát végeztek egy víztelen helyen. A keresztények nagy örömmel fogadták Kelement, aki a vigasztalás élő forrásává vált számukra. Imádságával vizet fakasztott a földből, és oly sok hitetlen helyi lakost térített meg a kereszténységre, hogy egyetlen év leforgása alatt hetvenöt templom épült azon a helyen. Hogy ne terjeszthesse tovább Krisztus hitét, Kelement halálra ítélték: nyakában kővel a tengerbe fojtották a 101. évben. Csodatevő ereklyéit csak Szent Cirill és Metód idejében emelték ki a tengerből.

2. Szent Péter alexandriai érsek és vértanú. Szent Theonásznak, Alexandria érsekének tanítványa és követője volt. Egy ideig tanítóként működött Órigenész híres filozófiai iskolájában. Az érseki trónra 299-ben lépett, s vértanúhalált halt Szent Márk

apostol sírjánál 311-ben. Igen nehéz időszakban igazgatta az egyházat, amikor a hívőket kívülről a hitetlenek, belülről pedig az eretnekek sanyargatták. Az ő idejében Alexandriában 670 keresztény szenvedett vértanúhalált. Gyakran egész családokat vezettek a vesztőhelyre és végeztek ki. Ebben az időben a gonosz Arius tévtanításával tévesztette meg a hívőket. Szent Péter kiközösítette őt az egyházból, s megátkozta ezen a világon és a másvilágon is. A börtönben Maga az Úr jelent meg e nagy és csodálatos szentnek.

3. Szent Paphnutiosz. Soha nem ivott bort. Egyszer rablók fogságába esett, s a haramiavezér arra kényszerítette, hogy igyon meg egy pohár bort. Látva Paphnutiosz jóságos lelkét, a rablóvezér bűnbánatot tartott, s felhagyott a rablómesterséggel.

A nemes Kelemen, ki előkelő nemzetségből származott,
Az élő Úrnak buzgó, hűséges szolgájává lett.
Megvetette a fényűző Róma minden hiúságát,
Lélekben felülmúlta a világ minden csalárdságát.
Szellemi rokonság fűzte őt szorosan Péterhez,
S eloldódott a császári, testi rokonságtól.
Mint egy tiszta, fényes csillag, úgy ragyogott Rómában,
A tiszteletreméltó Kereszttel a sűrű sötétségben;
Az apostoli egyházat díszítette és megerősítette,
S a démonok tehetetlen erejét haragra ingerelte.
Hatalmas vihar kerekedett a démoni erők miatt,
Hogy halállal pusztítsák el az Isteni szentet
Megölték a testét; ám a lelke a Paradicsomba szállt,
Szent teste pedig a tenger mélyén, a víz fenekén maradt.
Elrohadt volna a vas is nyolc évszázad alatt,
De Krisztus lovagjának teste épségben megmaradt,
S oly sok dicsőséges, hatalmas csodát nyilvánított,
S Krisztus Isten mellett Kelemenek is dicsőséget hozott.
Ó, szent Kelemen, segíts meg minket is a földi úton,
Szent imádságaiddal fent, az Isten királyi trónján.

ELMÉLKEDÉS

Szent Péter alexandriai érsekről mesélik, hogy a templomban soha nem lépett fel és nem ült le a pátriárkai trónra, hanem mindig a trón lépcsője előtt állt vagy ült. Amikor a hívők méltatlankodni kezdtek, hogy főpásztoruk miért nem a helyén ül, ő így válaszolt: „Valahányszor megközelítem a trónt, valamilyen mennyei világosságot és erőt látok rajta, ezért nem merek fellépni és leülni rá.” Ezen a látomáson kívül Szent Péternek volt egy másik, még csodálatosabb látomása is.

Amikor a börtönben ült, a gonosz Arius eretnek álságos módon tettetni kezdte, mintha megbánta volna eretnekségét, és üzenetet küldött a rab Péternek, hogy megtagadja tévtanait, egyúttal kérte, hogy Péter fogadja őt vissza az egyházba. Arius ezt csak azért tette, mert arra gondolt, hogy Pétert ki fogják végezni, s így ő kapararinthatja meg a pátriárkai trónt, amelyről azután terjeszthetné és megerősíthetné eretnekségét. Mielőtt bármilyen választ adott volna, Péter imádkozott Istenhez a börtönben. Az imádság alatt szokatlan fényesség árasztotta el a börtönt, és megjelent az Úr Jézus mint egy tizenkét éves gyermek, a napnál is fényesebben ragyogva, úgyhogy nem is lehetett Rátekinteni. Az Úr fehér ruhába (khitonba) volt öltözve, amely elöl fentről lefelé szét volt hasítva. És az Úr a kezeivel szorította magára a ruhát, mintha mezítelenségét akarná elrejteni. Ezt látva a szent Péter nagy félelemben és megrettenésben volt, s felkiáltott: „Ki szaggatta meg, Üdvözítőm, a köntösödet?" Az Úr így válaszolt neki: „A balga Arius. Ő hasította szét nekem, mert elválasztotta tőlem az én népemet, amelyet a véremmel szereztem meg. De vigyázz, hogy ne fogadd őt közösségbe az egyházzal, mert álnok és ellenséges gondolatai vannak Énrám és az én népemre." Ezt hallva Szent Péter megmondta papjainak, Akhillásznak és Alexandrosznak, hogy nem fogadhatja el Arius kérését, mert az hamis és álnok. S a szent átkot mondott Ariusra mindkét világon. Megjövendölte még azt is, hogy utána először Akhillász, azután pedig Alexandrosz lesz a pátriárka. És így is lett.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világ csodás teremtését, mégpedig:

1. hogyan bocsátott Isten mély álmot Ádámra, és hogyan vette ki egy bordáját;
2. hogyan formált az Úr Isten Ádám bordájából asszonyt, Évát, és hogyan vezette őt Ádámhoz;
3. hogyan rejlik itt az alapja és oka a férj és feleség titokzatos vonzalmának s egységének

SZENTBESZÉD
A szolgálatok és tisztségek megosztásáról

„És Ő némelyeket apostollá, másokat prófétává, ismét másokat evangélistává, pásztorrá és tanítóvá tett." (Ef 4, 11)

Miképpen az emberi testben a különböző szerveknek különböző feladataik vannak, de mindannyian összhangban működnek az egész test javára, úgy rendelt az Úr az Egyházban is – amely az Ő teste – különböző szerveket, különböző szolgálatokkal. Első helyen az apostolok állnak, akiknek nemcsak egy méltóság adatott, hanem az

összes méltóság, nemcsak egy feladat, hanem az összes feladat, és nemcsak egyetlen ajándék, hanem a kegyelem minden ajándéka. Az apostolok egyszerre voltak apostolok, próféták, evangélisták, pásztorok és tanítók. Az apostoli tisztség többé nem ismétlődik meg. A nagy apostolok tizenketten voltak, a tizenharmadik Pál apostol, a kisebb apostolok pedig hetvenen voltak.

A próféták azok, akik a prófétálás ajándékát kapták a Szentlélektől. Itt nem az ószövetségi prófétákra kell gondolni, hanem az újszövetségiekre (ApCsel 11, 27; 21, 10; 13, 1). Próféták voltak és lesznek is, függetlenül a társadalmi osztálytól vagy tisztségtől. Az evangélisták elsősorban maguk az evangéliumírók, akik megírták az evangéliumokat; utánuk a misszionáriusok, akik Krisztus tanítását terjesztik a hitetlenek között; végül pedig a Szentírás magyarázói, akik írásban fejtik ki a keresztény igazságot mindenki számára.

A pásztorok és tanítók – ez egy és ugyanazon tisztség, hiszen nehéz elképzelni egy pásztort anélkül, hogy egyben tanító is ne volna. A pásztorok egy bizonyos helyre és a hívők egy bizonyos számára vannak korlátozva, akiket az üdvösség felé vezetnek, s igazgatják Isten Egyházát. Így rendezett el mindent az Úr az Ő szent apostolai által. Boldog az, aki ismeri a maga szolgálatát és a Lélektől kapott ajándékát, s aki mindvégig a rendelése szerint szolgál. Amiképpen a Szentlélek most osztja az ajándékokat, úgy fogja az Úr a maga idejében kiosztani a jutalmakat.

Ó, Szentlélek Úr Isten, igaz Isten, segíts nekünk, hogy mindvégig alázatban használjuk a Te ajándékaidat Krisztus Egyházának javára és a mi örök üdvösségünkre. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 26.

1. Oszlopos Szent Alimpíiosz. A paphlagóniai Hadrianopolisz városában született, és kora gyermekkorától fogva Isten szolgálatára szenteltetett. Diakónusként szolgált a város templomában Theodórosz püspök mellett. Ám a magányos életre, az imádságra és az Istenen való elmélkedésre vágyva Alimpíiosz visszavonult a városon kívüli egyik hellén temetőbe, amelyet az emberek messzire elkerültek a gyakori démoni kísértések okozta félelem miatt. Ott felállított egy keresztet, és templomot emelt Szent Eufémia tiszteletére, aki álmában jelent meg neki. A templom mellett egy magas oszlopot épített, felment rá, és teljes 53 éven át böjtben s imádságban élt azon. Sem az emberek gúnyolódása, sem a démonok gonoszsága nem tudta őt onnan elmozdítani, sem szándékában megingatni. E szentnek különösen a démonoktól kellett számtalan nyomorúságot elszenvednie. A démonok nemcsak hogy különféle rémségekkel ijesztgették, hanem kövekkel is dobálták őt, és hosszú időn át sem éjjel, sem nappal nem hagy-

tak neki nyugtot. A bátor Alimpíiosz azonban a keresztvetéssel és Jézus nevével oltalmazta magát a démoni erők ellen.Végül a legyőzött démonok elhagyták őt és elmenekültek, az emberek pedig tisztelni kezdték őt, és hozzá siettek imádságért, vigasztalásért, tanításért és gyógyulásért. Oszlopa körül két monostor is épült, egyik oldalon egy férfi, a másikon egy női monostor. A női monostorban élt az édesanyja és a nővére is. Szent Alimpíiosz az oszlopáról vezette a szerzeteseket és a szerzetesnőket példájával s szavaival, s mindannyiuknak úgy ragyogott, mint a nap az égről, mutatva az üdvösség felé vezető utat. Oly nagy kegyelem élt Isten ezen kedveltjében, hogy gyakran mennyei világosság árasztotta el őt, s felette abból a fényből egy oszlop magasodott egészen az égig. Alimpíiosz csodálatos és hatalmas csodatévő volt mind életében, mind halála után. Száz évet megérve, 640-ben hunyt el az Úrban, Hérakleiosz császár uralkodása idején. Szent ereklyéi közül a szent fejét az Athosz-hegyi Kutlumusi-monostorban őrzik.

2. Szent Jakab remete. Szíriából származott, Szent Marón (február 14.) tanítványa és az oszlopos Szent Simeon kortársa volt. A szabad ég alatt végzett aszketikus küzdelmeket; áztatott lencsével táplálkozott. Hatalmas csodákat tett, Krisztus nevében még halottakat is feltámasztott. Leó császár kikérte a véleményét a Khalkédóni Egyetemes Zsinatról. 457-ben békében hunyt el az Úrban.

3. Szent Sztilijan. Paphlagóniai származású, Szent Alimpíiosz földije és kortársa volt. Igen nagy szeretet élt benne az Úr Jézus iránt, s e szeretet miatt hatalmas aszketikus munkára adta magát. Mindenről lemondott, csak hogy osztatlan szeretettel legyen Ura iránt. Halála előtt angyalok jelentek meg, hogy magukhoz vegyék a lelkét, s az arca felragyogott, mint a nap. Hatalmas csodatévő volt életében és halála után is; különösen a beteg gyermekeken és a gyermektelen szülőkön segít.

A „Bűnbánathirdető" Szent Nikon. Örményországból származott. Indíttatást nyerve az Úr szavaitól: „Mindaz, aki elhagyja apját vagy anyját, százannyit kap, és az örök életet örökli", Nikón valóban mindent elhagyott Krisztusért, és egy monostorba ment, ahol szerzetessé nyírták. Amikor minden erényben tökéletessé vált, elhagyta a monostort, és elindult, hogy hirdesse az embereknek az evangéliumot. Szüntelenül ezt kiáltotta: „Tartsatok bűnbánatot!", amiért is a „Bűnbánathirdető" nevet kapta. Prédikátorként bejárta egész Anatóliát és a Peloponnészoszt. Krisztus nevében mondott imájával csodákat tett, és békében költözött el szeretett Urához. Spártában hunyt el 998-ban.

5. Irkutszki Szent Ince csodatévő (Szent Inokentije). 1731-ben költözött el az Úrhoz. Csodatevő ereklyéit 1804-ben találták meg és tárták fel.

Elszakadva a tárgyaktól, elszakadva a világtól,
Az élet gondjaitól s a szenvedélyek elnyomásától,
Teljesen az imádságnak és az Istenen való elmélkedésnek élve –
Ez hozott dicsőséget a szent Alimpíiosznak.

Egy magas, igen magas oszlopra emelte fel magát,
Csak hogy távolabb legyen a földtől, – Istenhez közelebb, közelebb!
Teljesen az imádságnak és az Istenen való elmélkedésnek élve –
Ez hozott dicsőséget a szent Alimpíiosznak.
Dörögjenek a villámok, nem fogják őt eltalálni,
A mennydörgést az Úr igazgatja és mozdítja.
Teljesen az imádságnak és az Istenen való elmélkedésnek élve –
Ez hozott dicsőséget a szent Alimpíiosznak…
Imádságával felragyogott, mint a fényes nap,
És a neve az évszázadokon át hangos maradt.
Az Istenről való gondolat halhatatlanná tette őt,
A csodás Alimpíioszt, Istennek e kedvelt szolgáját.
A mennyben most egy hatalmas oszlop ragyog,
Az a szent Alimpíiosz fényes, tiszta lelke.
És most is teljesen az érettünk való imádságnak él,
Alimpíiosz, az oszlopos szent – tegnap és ma is.
A gonosz szellemek még most is elrejtőznek előle,
Mi pedig örvendezünk – a szent Alimpíiosznak.

ELMÉLKEDÉS

Sok tanult pogány csak azért csatlakozott Krisztus egyházához és keresztelkedett meg, mert Krisztus egyháza bizonyított tényként hirdeti a halhatatlan életet, nem pedig az emberi értelem valamiféle sejtéseként. Szent Kelemen (Római Kelemen) kitanulta az egész görög filozófiát, de a lelke kielégítetlen és üres maradt. Huszonnégy éves ifjúként teljes lelkével meg akarta tudni, létezik-e még valamilyen más élet ezen kívül, s annál jobb? A filozófia csak különböző emberek véleményét nyújtotta neki, de semmilyen valóságos bizonyítékot. Bánkódott elveszített szülei és fivérei miatt, és szüntelenül gyötörte a kérdés, hogy vajon fogja-e látni őket egy másik életben.

A mindent látó Isten úgy irányította lépteit, hogy találkozott egy emberrel, aki beszélt neki a keresztényekről és a túlvilági életbe vetett hitükről. Ez arra késztette az ifjú Kelement, hogy azonnal elinduljon Rómából Júdeába, hogy ott, a keresztény hit legbölcsőjében jusson megbízható tudásra a túlvilági élettel kapcsolatban. Amikor meghallotta Péter apostol prédikacioját, amely teljesen a halálból feltámadott Krisztuson alapult, Kelemen megvetett minden filozófiai találgatást, szívből magáévá tette Krisztus hitét, megkeresztelkedett, és teljesen átadta magát Isten egyháza szolgálatának.

Így volt akkor, és így van ma is: akinek erős hite van a feltámadott Krisztusban, és tiszta tudása a túlvilági életről s az ítéletről, az könnyen elhatározza magát arra, hogy megfizesse az abba az életbe való belépés árát, vagyis hogy teljesítse Isten minden parancsolatát.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világ csodás teremtését, mégpedig:

1. hogyan teremtette meg az Úr Isten az embert, és az asszonyt az emberből;

2. hogyan volt Ádám és Éva meztelen, és nem szégyellték magukat, mert még nem ismerték a bűnt.

SZENTBESZÉD
Az ajándékok, szolgálatok és tisztségek megosztásának céljáról

„Hogy szolgálatuk betöltésére neveljék a szenteket, és fölépítsék Krisztus testét." (Ef 4, 12)

Ezért osztotta meg a Szentlélek az ajándékokat, és tett némelyeket apostolokká, másokat prófétákká, ismét másokat evangélistákká, pásztorokká és tanítókká, – hogy a szentek, vagyis a hívő keresztények tökéletessé váljanak. Miképpen egy házban a méltóságok és a feladatok meg vannak osztva, s más a szülők tisztsége és szolgálata, más a felnőtt fiúké és leányoké, s ismét más a kiskorú gyermekeké és a szolgáké, de mindezek összessége egymás javát szolgálja, úgy van ez Isten házában, a szent Egyházban is: minden méltósághoz a megfelelő szolgálat kapcsolódik, s mindenkinek a szolgálata mindenkinek a hasznára van. Így épül lépésről lépésre és bölcsen Krisztus teste, Isten szent Egyháza.

Minden hívő, a többiek által segítve, növekszik és fejlődik mint e test tagja szentségben és tisztaságban, s a teljes, hatalmas testhez mért megfelelő arányban és mértékben. A teljes test pedig az idők kezdetétől a végéig, különösen pedig az Isten-Ige földi megtestesülésétől fogva egészen a Félelmetes Ítéletig maga az Isten szent Egyháza. Halhatatlanságra méltó test ez, Istenhez méltó építmény. Az emberi szem nem képes azt teljesen belátni, sem az emberi elme felfogni. Válogatott anyagból, élő téglákból, szemekből és szívekből álló építmény ez. Durvaság és rútság nélkül való; rothadás és rendezetlenség nélkül. Minden a maga helyén van, minden gyönyörű, a maga egészében és részleteiben is.

Íme, testvéreim, földi zarándoklatunk célja! Íme az értelme annak, hogy a szenvedések kemencéjében égünk! Íme a mi életünk, amely jobb minden tervünknél és szebb minden kívánságunknál.

Ó, Úr Jézus, a mi emberszerető Urunk, ne vess el minket mint hitvány építőanyagot, hanem csiszolj meg és építs be minket a Te halhatatlan testedbe. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 27.

1. Szent Jakab vértanú, a perzsa. A perzsiai Klapa (vagy Vilat) városában született keresztény szülőktől, keresztény hitben nevelkedett és keresztény asszonyt vett feleségül. Izdigerd perzsa király megkedvelte Jakabot tehetsége és rátermettsége miatt, és igazi főnemessé tette őt az udvarában. A király hízelgésétől elvakítva Jakab elcsábult, és áldozatot mutatott be a bálványoknak, amelyeket az uralkodó is imádott. Amikor édesanyja és felesége ezt meghallották, egy dorgáló levelet írtak neki, amelyben megsiratták őt mint istentagadót és szellemi halottat, a levél végén azonban könyörögtek neki, hogy tartson bűnbánatot és térjen vissza Krisztushoz. E levéltől megrendülve Jakab keservesen megbánta tettét, és a király előtt bátran megvallotta az Úr Krisztusba vetett hitét. A feldühödött uralkodó halálra ítélte őt, mégpedig úgy, hogy testét darabról darabra vágják le mindaddig, amíg ki nem leheli a lelkét. A hóhérok szó szerint végrehajtották gonosz királyuk parancsát: levágták Jakabnak először a kézujjait, majd a lábujjait, azután a lábait, a kezeit, a vállait, végül pedig a fejét is. A bűnbánó vértanú minden egyes csonkításkor hálát adott Istennek. Sebeiből kellemes, ciprusra emlékeztető illat áradt. Így bánta meg bűnét ez a csodálatos férfiú, és lelkét átadta Krisztus Istenének a mennyek országában. 400 körül szenvedett vértanúhalált. Szent feje Rómában található, ereklyéinek egy része pedig Portugáliában van, ahol május 22-én ünneplik őt.

2. Tizenhét szent indiai vértanú. Keresztény szerzetesek, akik Avennir indiai király alatt szenvedtek vértanúhalált. Avennir király, felbőszülve Barlám aggastyánra, amiért az megkeresztelte a fiát, Joaszafot, üldözőket küldött Barlám után. Az üldözők nem fogták el Barlámot, de elfogtak tizenhét másik szerzetest, és a király elé vezették őket. A király halálra ítélte őket: miután először kiszúrták a szemüket, kivágták a nyelvüket, eltörték a lábukat és a kezüket, karddal lefejezték őket. Ám Krisztus ezen lovagjainak vére által még inkább megerősödött a Krisztus-hit az indiai birodalomban.

3. Szent Csodatevő Román. Antiókhia környékén végzett aszketikus küzdelmeket. Cellájában soha nem rakott tüzet és nem gyújtott gyertyát. Békében hunyt el az Úrban. Csodatévő volt életében és halála után is; imádságukra segíti a meddő asszonyokat.

4. Szent Pinufriosz. Szent Kasszián (február 29.) kortársa és hatalmas egyiptomi aszkéta. A 4. században élt, és különböző helyeken élt aszkézisben, állandóan menekülve az emberek dicsérete elől. Sok tanítványa volt, akik igyekeztek utánozni tanítójuk magasztos példáját.

5. Szent Nathanael. Nitriai szerzetes. Éjjel-nappal Istenhez imádkozott, és az isteni dolgokon való elmélkedéssel világosította meg elméjét. Teljes 38 éven át nem lépett ki a cellájából, még a küszöbét sem lépte át. A 6. század második felében hunyt el az Úrban.

A bűnbánó lelkeket a Teremtő nem hagyja elveszni,
A valódi bűnbánókat Ő a legjobban szereti.
Jakab megtagadta Krisztust, az élő Istent,
A hitetlen királyért, a hízelgő uralkodóért.
Megdorgálta őt az anyja, megdorgálta a felesége:
„Minden földi jó múlandó, mint a habnak széle."
Bűnbánatra ébredt Jakab, keservesen megbánta tettét,
És nyilvánosan kimondta azt, amit addig elhallgatott:
– Keresztény voltam, és keresztény vagyok újra,
A ti bálványaitok balgák és tehetetlenek! –
Ezt mondta Jakab, mikor a király elé állt,
Ezt mondta nyilvánosan, és emellett mindvégig kitartott.
Minden királyi ajándékot levettek róla,
A csodás Jakabot a kínok köntösébe öltöztették,
Vöröslött Jakab a sebektől és a kiontott vértől,
Rátámadtak az emberek, mint sasok a dögnek húsára!
Összeroncsolták Krisztus hősének egész testét,
Darabokra vágták a szentséges Jakabot.
Most Jakab a Paradicsomban Isten előtt imádkozik,
Hogy minden keresztény ellentálljon a kísértéseknek.

ELMÉLKEDÉS

Amikor a hóhér levágta szent Jakab jobb kezének hüvelykujját, ő így szólt: a szőlőtőt is így metszik meg, hogy idővel új hajtás növekedjék rajta. A második ujj levágásakor ezt mondta: fogadd el, Uram, a Te ültetvényed második ágát is. A harmadik ujj levágásakor így szólt: áldom az Atyát, a Fiút és a Szentlelket. A negyedik ujj levágásakor ezt mondta: Te, Aki dicséretet fogadsz el a négy lelkes állattól, fogadd el a negyedik ujj szenvedését. Az ötödik ujj levágásakor így szólt: teljesedjék be az én örömöm, mint az öt okos szűz menyegzőjén. A hatodik ujj levágásakor ezt mondta: hála Néked, Uram, Aki a hatodik órában kiterjesztetted a Kereszten szentséges kezeidet, hogy méltattál engem hatodik ujjamat felajánlani Néked.

A hetedik ujj levágásakor így szólt: Dávidhoz hasonlóan, aki naponta hétszer dicsőített téged, én is dicsőítelek ma Téged a Te éretted levágott hét ujj által. A nyolcadik ujj levágásakor ezt mondta: Te Magad is, Uram, körülmetéltettél a nyolcadik napon. A kilencedik ujj levágásakor így szólt: a kilencedik órában adtad át lelkedet Atyád kezébe, Krisztusom, s én dicséretet ajánlok fel Néked a kilencedik ujj szenvedésekor. A tizedik ujj levágásakor ezt mondta: tízhurú hárfán énekelek Néked, Istenem, és hálát adok Néked, amiért méltattál elszenvedni a két kezemen lévő tíz ujj levágását, a két táblára írt tíz parancsolatért. – Ó, mily csodálatos hit és szeretet! Ó, mily lovagias lélek Krisztus lovagjában!

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Isten csodás Paradicsomát, mégpedig:

1. hogyan volt gyönyörű a paradicsom kívül és belül;
2. hogyan engedelmeskedett a Paradicsomban minden élő feltétel nélkül az embernek, az ember pedig Istennek;
3. hogyan volt gyönyörű az első férfi és nő a Paradicsomban, tudatában lévén Isten jelenlétének és Isten hatalmának.

SZENTBESZÉD
A tökéletes emberről

„Míg mindnyájan el nem jutunk az Isten Fia hitének és megismerésének egységére, és meglett emberré nem leszünk, elérve Krisztus teljessége életkorának mértékére." (Ef 4, 13)

A hit egysége, testvéreim, és Isten Fiának, a mi Üdvözítő Úr Jézus Krisztusunknak a megismerése két embert egyetlen emberré egyesít, ezer embert egyetlen emberré, és sok millió embert is egyetlen emberré ötvöz. Az Úr Krisztusba vetett hit egysége és az Úr Krisztus igaz, ortodox megismerése erősebben egyesíti az embereket, mint a vér, erősebben, mint a nyelv, és erősebben, mint bármely külső körülmény vagy anyagi kötelék. Amikor sok lélek ugyanazt gondolja, ugyanazt akarja és ugyanazt kívánja, akkor az a sok lélek olyan, mint egyetlen lélek, egyetlen hatalmas és erős lélek. A testi különbségek ekkor már keveset számítanak, és alig vétetnek számításba. Így az egységes lelkek felépülnek a tökéletes emberré, a Krisztus teljességével való felnövekedés mértékére. A tökéletes egészben a részek is tökéletesek.

Minden keresztény lélek része a tökéletes embernek. Krisztus a tökéletes ember, Akinek az Egyház a titokzatos teste. Ő önmagával tölt be minden Benne hívőt, mindegyikük felnövekedésének mértéke szerint. Ő a teljességek teljessége, az élő forrás, amely árad, és betölt minden arra méltó ürességet. Vagyis, amilyen mértékben kiüresíti magát az ember mindattól, ami nem Krisztus, olyan mértékben lép be belé Krisztus, és tölti be őt.

Ó, testvéreim, az erős hit mellett az alázat mélységére is szükség van ahhoz, hogy az Élő Víz belénk áradhasson. A természetben is láthatjuk, hogy az alacsonyan fekvő földet könnyebben áztatja el a víz. Minél mélyebb a mi alázatos leborulásunk az Úr Jézus előtt, Ő annál önkéntesebben ereszkedik le hozzánk, átitat minket az Ő életadottságával, és mint saját edényét, betölt minket az Ő halhatatlan teljességével.

Ó, Úr Jézus, az élet, a bölcsesség, a szépség és az édesség teljessége, segíts nekünk megalázkodni a Te Isteni fenséged előtt, hogy méltóvá válhassunk a Te látogatásodra. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 28.

1. Új Szent István vértanú-hitvalló. Miképpen egykor Anna, Sámuel édesanyja, úgy István édesanyja, Anna is imádkozott Istenhez, hogy adjon neki egy fiút. Amikor egyszer a blachernaei templomban imádkozott a Szentséges Istenszülő ikonja előtt, könnyű álom merült rá, amelyben látta a Szentséges Szüzet, amint ragyogott, mint a fényes nap, és hallotta a hangját: „Menj, asszony, békével, imádságod szerint fiúgyermek van a méhedben." És valóban, Anna fogant és fiút szült, ezt a szent Istvánt. Tizenhat éves korában István szerzetesi rendbe lépett a Konstantinápollyal szemben fekvő Auxentioszhegyen János aggastyán keze alatt, akitől isteni bölcsességet és aszkézist tanult. Amikor János aggastyán elhunyt az Úrban, István azon a hegyen maradt, szigorú aszkézissel élve, és fáradozást fáradozásra halmozva. Szentsége sok tanítványt vonzott hozzá. Amikor V. Konstantin Kopronümosz császár üldözni kezdte az ikonokat – még ádázabbul, mint gonosz apja, III. Leó Iszaurikosz –, István a szent ikonok tiszteletének buzgó védelmezőjének bizonyult. A balga császár különféle utálatos rágalmakat fogadott el István ellen, s maga is különféle cseleket szőtt, csak hogy megtörje Istvánt és elmozdítsa az útból. Istvánt Prokonnisz szigetére száműzték, majd Konstantinápolyba hurcolták, megbilincselték és börtönbe vetették, ahol 342 rab szerzetessel találkozott, akiket különböző vidékekről hoztak oda, és az ikontisztelet miatt vetettek börtönbe. A börtönben minden egyházi szabályt elvégeztek, pontosan úgy, mint egy monostorban. A gonosz császár halálra ítélte Istvánt. A szent negyven nappal korábban előre látta halálát, és elbúcsúzott a testvérektől.A császár szolgái kihúzták őt a börtönből, s verve és rángatva vonszolták Konstantinápoly utcáin, hívva mindazokat, akik a császár mellett állnak, hogy dobálják meg kövekkel a „császár ellenségét". Az egyik eretnek egy fadarabbal fejbe csapta a szent embert, s a szent kilehelte lelkét. Miképpen Szent István első vértanú a zsidóktól szenvedett, úgy ez az István az ikonromboló eretnekektől szenvedett halált. Krisztus e dicsőséges katonája 767ben szenvedett vértanúhalált, földi életének 53. évében, s hervadhatatlan dicsőségkoszorúval koronáztatott meg.

2. Szent Hriszto újvértanú. Albán származású keresztény volt, aki Konstantinápolyban lakott, és kertészként kereste a kenyerét. Zöldségárusítás közben összeszólalkozott egy török férfival, aki azután álságosan bevádolta őt a bíróságon, azt állítva, hogy Hriszto megígérte, muszlim hitre tér, majd visszakozott. A kínzások után megbilincselték és börtönbe vetették. A börtönben valaki ételt kínált neki, de Hriszto elutasította, mondván: „Jobb, ha éhesen jelenek meg az én Krisztusom előtt." Ezután elővett egy köteg pénzt, amelyet az öve alatt tartott, s átadta az egyik rabtársának azzal a kéréssel, hogy azon szolgáljanak érte néhány halotti liturgiát. A törökök lefejezték őt 1748-ban, s mindörökre megdicsőült Krisztus Isten országában.

3. Szent Anna. Nemes lelkű asszony volt, akit férje halála után az Új Szent István nyírt szerzetessé. Kopronümosz császár rá akarta bírni őt, mondja azt, mintha meg nem engedett testi kapcsolata lett volna Szent Istvánnal, hogy így alacsonyíthassa le Istvánt a nép előtt. Ám ez a szent életű asszony semmiképpen sem akart belemenni a császárnak a szent ellen szőtt cselvetésébe, akit ő mint lelkiatyját tisztelt. Emiatt megostorozták, majd börtönbe vetették, ahol átadta szent lelkét Istennek.

4. Igazhitü Szent Maurikiosz császár. Öt fiával együtt végezte ki őt Phókasz (Foka) császár 602-ben.

Az első István nevének hordozója,
Új István életét a küzdőtéren adta.
A gőgös, eretnek császár, a nyers erőszak maga,
Külső fegyverekkel tetőtől talpig felfegyverkezve állt,
István fegyvere azonban – a testetlen erő,
Szellemi fegyverzet, a mennyei igazság volt.
A császárnak katonái vannak, a hazugság védői,
István pedig a láthatatlan Istenben leli gyönyörét.
Nyugodtan, mint az ég, várja István a kínokat,
A halált, és az e század utáni örök életet.
A császár pedig dühöngve tombol, s haragjában
Kínos halált mér az igaz életű férfira.
István nem rendült meg, verve és szorongatva sem,
Lélekben és imádságban a mennyekhez láncolva maradt.
A császár erősebb volt a testnél, a szent testét összetörte,
De a szent, ki lélekben volt erősebb, győzelemmel végezte.
Ó, szent István, szellemi lovag,
Segíts nekünk elkerülni az ellenség hálóit,
S a szent ikonokat szentségesen tisztelni,
Csodás példádat mindenkor követni.

ELMÉLKEDÉS

Isten szentjeinek hitbeli állhatatosságáról és nagylelkűségéről szóló példákat olvasva mi magunk is állhatatossá válunk a hitben és nagylelkűvé. Amikor Kopronümosz emberei arra kérték a szent Istvánt, hogy mondjon le az ikontiszteletről, és ezzel tegyen az ikonromboló császár kedvére, István kinyújtotta a kezét, ökölbe szorította, és így szólt: „Ha csak egyetlen maréknyi vér volna is bennem, azt is kiontanám Krisztus ikonjáért.”

Maurikiosz császárnak hat fia volt, akik közül a hatodik és legfiatalabb még csecsemő volt. E legkisebb fia számára a császár a palotában egy külön dajkát tartott, aki táplálta őt. Maurikiosz császárt nehéz sors érte: Phókasz letaszította a trónról, és halálra ítélte őt mind a hat fiával együtt. Maurikiosz szeme láttára a fiait egymás után gyilkolták meg. Amikor a dajkának át kellett adnia a császár hatodik fiát a kivégzésre, nagylelkűen megszánta a szerencsétlen császár és gyermekei sorsát, s abban a pillanatban elhatározta, hogy a császárnak legalább ezt az egyetlen fiát életben tartja. Ezért, amikor el akarták venni a kebléről a császár fiát, a saját kisfiát adta oda helyette, s azt fejezték le. Végül Maurikiosz császárt is lefejezték.

Maurikiosz császár legkisebb fia felnőtt, s a dajkáját tartotta az édesanyjának. Amikor azonban a dajka feltárta előtte a teljes titkot, az ifjú igencsak elkomolyodott, határozottan elhagyta a világot, és visszavonult a Sínai-hegyre, ahol szerzetessé lett és Istennek szentelte magát, hogy ezen tettével szentelje meg azt az ártatlan gyermeket, akit helyette a halálba küldtek.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Isten csodás Paradicsomát, mégpedig:

1. hogyan volt az az ártatlanság, a tisztaság és az igazság országa;

2.hogyan nem volt ott semmi nyoma a betegségnek és a halálnak, mivel a bűnnek még a gondolata sem létezett.

SZENTBESZÉD
Arról, hogyan kell növekedniük a hívőknek

„Járjunk az igazság szerint szeretetben, és mindenben nőjünk fel őhozzá, Krisztushoz, aki a fej.” (Ef 4, 15)

Íme minden, testvéreim, amit tőlünk ezen a földi zarándoklaton megkívánnak: hogy ragaszkodjunk az igazsághoz, és szeretetben éljünk. Az igazságot az Úr Krisztus nyilatkoztatta ki, a szeretet példáját pedig az Úr Krisztus adta meg nekünk. Sem az igazsághoz nem lehet eljutni az Úr Krisztuson kívül, sem pedig a valódi szeretet példáját nem lehet megtalálni Őrajta kívül. Látva ezt az egyetlen igaz utat a világosság és az üdvösség felé a sok hamis út hálójában, Pál apostol előre int bennünket: „hogy többé ne legyünk kiskorúak, akiket a tanítás minden szele magával sodor” (Ef 4, 14). Az igazságot csak Isten nyilatkoztathatja ki, a valódi szeretetet csak Isten mutathatja meg. Az egyik ember tudhat többet, mint a másik ember, de az igazságot csak Isten nyilatkoztathatja ki. Az emberhez úgy jönnek a gondolatok, mint a szél, és a látszatok igazságnak tűnnek a számára. Saját gondolataitól becsapva az egyik ember becsapja a másik embert; a látszatoktól megtévesztve az egyik ember megtéveszti a másik embert. Az igazság azonban Istennél van, és Istentől származik.

Krisztus, testvéreim, a mi teljes igazságunk és a mi teljes szeretetünk. Amikor Krisztusra gondolunk, az igazságra gondolunk; amikor Krisztus szerint cselekszünk, jót cselekszünk; amikor Krisztust szeretjük, a szeretetet szeretjük. Krisztus által élünk, Krisztus által növekedünk, Krisztus által válunk halhatatlanná és dicsőülünk meg. Ő a mi Fejünk – nem csupán egy közösség vezetője, hanem egy élő test valóságos Feje, amelynek mi a tagjai vagyunk. Az igazsághoz és a szeretethez ragaszkodva méltóvá válunk arra, hogy örökké ebben a Krisztus-testben lakozzunk.

Ó, Úr Jézus Krisztus, csodálatos igazságunk és legédesebb szeretetünk, jöjj el hozzánk, és fogadj be minket Önmagadba. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 29.

Szent Paramon és a többi 370 vértanú. Az ázsiai Bitiniában egy Akvilin nevű helytartó (knez) borzalmasan üldözte a kereszténye ket. Egyszer elfogott 370 keresztényt, és megkötözve magával vitte őket egy helyre, ahol a pogány Poszeidón bálványisten temploma állt. Ott a gonosz helytartó arra kényszerítette őket, hogy boruljanak le a bálvány előtt, és mutassanak be áldozatot. Bár a helytartó halálbüntetéssel fenyegetett mindenkit, aki nem engedelmeskedik parancsának, egyetlen keresztény sem vetette alá magát az akaratának. Abban a pillanatban a templom melletti úton egy tiszteletreméltó férfi haladt el, akit Paramonnak hívtak. Megállt a megkötözött emberek sokasága mellett, és megtudta, mi történik, majd a dolgok hallatán felkiáltott: „Ó, mennyi ártatlan igaz embert akar ez a mocskos helytartó levágni csak azért, mert nem borulnak le az ő halott és néma bálványai előtt!” És Paramon folytatta útját. Ekkor a feldühödött helytartó elküldte szolgáit, hogy öljék meg Paramont. A szolgák utolérték Paramónt, elfogták, majd először egy tövissel átszúrták a nyelvét, azután lemeztelenítették, és így az egész testét összeszurkálták. A szent Paramon imádsággal a szívében, állhatatosan viselte a szenvedéseket, majd átadta lelkét Istennek. Ezután azt a 370 vértanút is – akik állhatatosak voltak mint Isten fiai, és ártatlanok mint a bárányok – kivégezték, s így átköltöztek az Úr Krisztus halhatatlan országába. 250-ben szenvedtek vértanúhalált.

2. Szinai Szent Akákiosz. Lépcsős Szent János a híres „Lépcső” című könyvében örökítette meg e szent életét. Az ifjú Akákiosz egy igen gonosz és zord természetű aggastyán mellett volt szerzetesjelölt (novícius) a Szinai-monostorban. A haragos aggastyán nap mint nap szidta, korholta Akákioszt, gyakran meg is verte, s minden módon gyötörte és bántalmazta őt. Akákiosz azonban soha nem panaszkodott, hanem mindezt türelemmel viselte abban a meggyőződésben, hogy ez hasznos a lelki üdvösségére. Valahányszor megkérdezte tőle valaki, hogyan él, ő mindig így válaszolt: „Jól,

mint az Úr Isten színe előtt!" Kilencévnyi engedelmesség és gyötrelem után Akákiosz meghalt. Az aggastyán eltemette őt, majd elment egy másik szent életű aggastyánhoz, s így panaszkodott neki: „Akákiosz, a tanítványom, meghalt." A szent aggastyán így válaszolt: „Nem hiszem, Akákiosz nem halt meg." Ekkor mindketten elmentek az elhunyt sírjához, s az a szent aggastyán odakiáltott: „Akákiosz testvér, meghaltál-e?" A szófogadó Akákiosz pedig, aki még a halál után is engedelmes maradt, így felelt: „Nem haltam meg, atyám, mert lehetetlen meghalnia annak, aki engedelmes." Ekkor az a gonosz aggastyán mély bűnbánatra ébredt, bezárkózott egy cellába Akákiosz sírjának közelében, s bűnbánatban és imádságban töltötte élete hátralévő részét.

3. Szent Dionüsziosz korinthoszi püspök és vértanú. Kiváló pásztor és tanító volt. Krisztusért fejezték le 182-ben.

4. Szent Tiridatész (Tiridat) örmény király. Diocletianus kortársa volt. Kezdetben borzalmasan üldözte a keresztényeket. Ám utolérte őt Isten büntetése, megőrült, s olyanná vált, mint az oktalan állat, miképpen egykor Nabukodonozor. Tébolyából Szent Gergely gyógyította meg csodás módon. Attól fogva haláláig Tiridatész bűnbánatban és jámborságban élte életét. Békében hunyt el a 4. században.

5. Szent Apollóniosz vértanú. Római szenátor volt. Amikor Krisztusba vetett hite miatt megvádolták, az egész Szenátus előtt nyíltan megvallotta hitét, amiért is kardal lefejezték Rómában, 186-ban.

Akákiosz, a csodás szerzetes,
Engedelmességgel mentette meg lelkét,
Lelke most a mennyben vigadozik,
Nevét pedig dicsőítve emlegetik.
Kiáltott az aggastyán a szófogadónak:
– Akákiosz, testvér, mondd, hol vagy?
Kiáltott az aggastyán még egyszer:
– Akákiosz, valóban halott vagy?
- Nem vagyok, atyám, halott, nem vagyok,
Válaszol a szerzetes alázattal,
Nincs halál annak a számára,
Aki az engedelmességet hűséggel tartja. -
Elámult a haragos aggastyán,
Elámult, s könnyekre fakadt,
Keservesen sírt az öregember,
S gonoszságáért bűnbánatot tartott.
Miért tart bűnbánatot a zord öreg?
Valóban, igencsak megvan rá az oka –
Elment a bűnös a pusztaságba,
Hogy bűneit vezekléssel levezekelje.

ELMÉLKEDÉS

Isten büntetése olykor mindjárt a bűn elkövetése után utoléri a bűnösöket, hogy a gonoszok megrettenjenek, az igazak pedig felbátorodjanak; máskor viszont sokkal később, hirtelen és váratlanul sújt le, hogy a bűnösök tudják: Isten semmit sem felejt el. Dátánt és Abirámot a föld azonnal elnyelte bűnük után, Baltazár király pedig akkor látta a halálos ítéletét felíró kezet, amikor a legboldogabbnak érezte magát: a lakomán, barátai és imádói körében.

Egy súlyos beteg katonát vittek Új Szent Istvánhoz, hogy imádságával gyógyítsa meg őt. István azt mondta neki, hogy boruljon le Krisztus és a Szent Istenszülő ikonja előtt. A katona így tett, s azon nyomban meggyógyult. E csoda híre mindenfelé elterjedt. Meghallva ezt az ikonromboló Kopronümosz császár, magához hívatta a katonát, és kihallgatta őt. Amikor a katona megvallotta és elismerte, hogy a szent ikonok által nyert gyógyulást, a császár dühödten gyalázni kezdte őt az ikontisztelet miatt. A megrettent katona a császár előtt megtagadta az ikontiszteletet, és elszégyellte az ikonokba vetett hitét. Amikor a katona kijött a palotából és lóra szállt, a ló megvadult alatta, ledobta magáról, s addig taposta a patáival, míg ki nem lehelte a lelkét. Íme, a büntetés mindjárt a bűn után.

Tiridatész király, a keresztények üldözője, mély verembe vettette Szent Gergelyt, és harminchét szent apácát végeztetett ki. S semmiféle büntetés sem érte őt akkor. Később, amikor a király az övéivel vadászni ment szórakozás és vigasság végett, hirtelen téboly szállta meg őt és kísérőit is. Jámbor életű nővérének álomban nyilatkoztatott ki tébolyának oka, s az a mód is, miképpen térhet vissza az esze. Szent Gergelyt kihúzták a veremből, s az ő imádságára Tiridatész király meggyógyult, bűnbánatot tartott és megkeresztelkedett. A büntetés néha gyorsan követi a bűnt, mint az éjszaka a nappalt, néha pedig lassan, mint egyik év a másikat. De sohasem marad el, kivéve azt az esetet, ha a bűnbánat lép a büntetés helyébe.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Isten csodás Paradicsomát, mégpedig:

1. hogyan díszítette fel Isten a Paradicsomot mindenféle fával, ami szemnek gyönyörű és eledelnek jó;

2. hogyan ültette el Isten a Paradicsom közepén az élet fáját;

3. hogyan tiltotta meg Isten Ádámnak, hogy egyedül a jó és gonosz tudásának fájáról egyék.

SZENTBESZÉD
Az Egyház rendezett felépítéséről az emberi testhez hasonlóan

„Általa az egész test, az összekötő ízek segítségével egybefogva és összetartva, minden egyes rész sajátos tevékenységével gondoskodik saját növekedéséről. ” (Ef 4, 16)

Itt a szellemi testről, Isten szent Egyházáról van szó, testvéreim. Őbelőle, vagyis Krisztusból van ez az egész test illendően egybeillesztve és összefogva. A bölcs apostol nem talál jobb hasonlatot az Egyházra, mint az emberi testet. Ami a fej az emberi testen, az az Úr Krisztus az Egyház testén. A fejből ágaznak el az idegek a test minden részébe, és az idegek segítségével a test minden része észlel, érez és mozog, s

ebben az észlelésben, érzésben és mozgásban rejlik az életük. Mondhatni, a fej az agy és az idegek által jelen van a test minden részében. Ha levágják a fejet, a test minden része pillanatok alatt elhal.

Krisztus is jelen van az Egyház minden részében, vagyis annak minden egyes hívő tagjában. Őáltala észleli minden hívő ember a szellemi országot, érzi a szeretetet, és mozdul helyesen Isten felé. Őbelőle kap minden tag erőt, a működés és a mérték, vagyis a szolgálat és az ajándék szerint. Ezt az erőt az Úr közvetlenül, érintéssel, az Ő személyes jelenléte által adja. A szeretet a csodatevő kötelék, amely összeköti Krisztust a hívőkkel, a hívőket Krisztussal, s a hívőket egymással.

Mi történik a test egy részével, testvéreim, ha elszakadnak az idegek, amelyek a fejhez kötik? Munkaképtelenné, érzéketlenné, mozdulatlanná - halottá válik. Ez történik az Egyház minden olyan tagjával is, aki kiválik az Egyház közösségéből, s ezáltal megszakítja kapcsolatát az Egyház Fejével. Oltalmazzon meg minket az Isten, testvéreim, ettől a pusztulástól.

Ó, Úr Jézus, az élet és a szeretet forrása, ne engedd, hogy bármilyen sötét erő – mibennünk vagy kívülünk – elválasszon minket Tetőled és a Te szent testedtől, az Egyházadtól, amelyet a Te drága Véreddel váltottál meg. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

NOVEMBER 30.

1. Szent András apostol, az Elsőnek Elhívott. Jónás fia és Péter fivére, Bethsaidából származott, és halász volt a mestersége. Először Keresztelő Szent János tanítványa volt, ám amikor Szent János az Úr Jézusra mutatott az ujjával, mondván: „Íme, az Isten Báránya!” (Jn 1, 36), a szent András elhagyta első tanítóját, és Jézus nyomába szegődött. Ezután András vezette fivérét, Pétert is az Úrhoz. A Szentlélek leszállása után Krisztus ezen legelső apostolának, szent Andrásnak jutott osztályrészül, hogy az evangéliumot hirdesse Bizáncban és Thrákiában, majd a Duna-menti földeken, azután Oroszországban és a Fekete-tenger környékén, végül pedig Épeiroszban, Görögországban s a Peloponnészoszon, ahol szenvedést is viselt el. Bizáncban szent Sztakhüsz személyében felszentelte az első püspököt; Kijevben keresztet állított a magasban, és fényes keresztény jövőt jövendölt az orosz népnek; Thrákiában, Épeiroszban, Görögországban és a Peloponnészoszon a nép sokaságát térítette meg a hitre, püspököket s papokat szentelve nekik. Patrasz városában számos csodát tett Krisztus nevében, és sokakat megnyert az Úrnak, akik között ott volt Aegeates császári helytartó fivére és felesége is. Aegeates emiatt felbőszülve kínzásoknak vetette alá a szent Andrást, majd keresztre feszítette. Amíg csak élt a kereszten, Krisztus apostola hasznos

tanításokat intézett a kereszténységhez, akik a keresztje köré gyűltek. A nép le akarta venni őt a keresztről, de ő ellenezte ezt. Végül az apostol imádkozni kezdett Istenhez, s ekkor valami szokatlan világosság árasztotta el őt teljes egészében. Ez a fényes ragyogás fél órán át tartott, s amikor eltűnt, az apostol átadta szent lelkét Istennek. Így fejezte be földi pályafutását az Elsőnek Elhívott apostol, aki a tizenkét nagy apostol közül elsőként ismerte meg az Urat és indult el utána. Szent András a 62. évben szenvedett vértanúhalált az ő Uráért. Ereklyéit Konstantinápolyba szállították; később szent fejét Rómába, egyik kezét pedig Moszkvába vitték át.

2. Szent Frumentiosz, Abesszínia Apostola. Nagy Konstantin császár idejében egy Meropiosz nevű, Tiruszból származó tanult ember utazott Indiába. Magával vitt két fiatal keresztény testvért is, Edesziuszt és Frumentiust. Ezen az úton a hajójuk a vihar miatt Abesszínia (Etiópia) partjainál zátonyra futott, és a vad abesszínek a hajón lévő összes embert megölték, kivéve ezt a két fivért, Edesziuszt és Frumentiust. Abesszíniában éltek néhány évig, és sikerült bejutniuk az abesszin király udvari szolgálatába. Frumentius hirdetni kezdte a keresztény hitet, de igen óvatosan, és meggyőződött arról, hogy a talaj alkalmas és termékeny a hit hirdetésére. Ekkor mindkét fivér hajóra szállt és elindult: Edesziusz Tiruszba a szüleihez, Frumentius pedig Alexandriába, a Nagy Szent Atanáz pátriárkához. Frumentius felvázolta a pátriárkának az abesszíniai helyzetet, és pásztorokat kért az új hitre tértek számára. Szent Atanáz ekkor Frumentiust szentelte püspökké. Szent Frumentius visszatért Abesszíniába, ahol buzgalmával és csodáival sikerült elérnie, hogy élete során egész Abesszíniát a keresztény hitre térítse. Krisztus nyájának e nagy pásztora és Abesszínia megvilágosítója 370-ben békében hunyt el, és átköltözött Ura országába.

Szent András, kit a Szentlélek megvilágosított,
S ki Krisztus elsőnek elhívott apostola lett,
Napról napra hirdette és nyilvánvalóvá tette az Urat;
S a népeket a szent kereszt által megkeresztelte.
Mint a szorgos kertész a maga kertjében,
Úgy járt ő faluról falura és városról városra,
A vad fák ágait bölcsen s ügyesen oltva,
És az oltásokat élő vízzel bőséggel öntözve.
Mígnem elért földi életének legvégső határához,
S meglátta a keresztet, mely őrá várakozott.
A vidám András így beszélt a szent kereszthez:
– Üdvöz légy, kereszt, kit az Isten megszentelt,
Megszentelt Krisztus a maga szentséges testével,
Légy hát, szent kereszt, az én megnyugvásom helye!
Vegyél ki engem e földi porból és sárból,
Emelj fel engem az Istenhez a magasságba,

Hogy a keresztről Krisztus magához emelhessen,
Aki érettem engedte, hogy a fára feszíttessen –
Ó, te, ki a szent Keresztelőnek tanítványa voltál,
S a Megváltó Krisztusnak apostolává lettél,
Ó, András, te elsőnek elhívott, fényes csillag,
Segíts meg minket a te szent imádságaiddal!

ELMÉLKEDÉS

„Az apostoloknak minden megadatott" – mondja Szent Aranyszájú János. Vagyis: minden ajándék, minden erő, a kegyelem teljes egésze, amelyet Isten egyáltalán a hívőknek adhat. Megláthatjuk ezt az Elsőnek Elhívott Szent András apostol életéből is, aki egyszerre volt apostol, evangélista, próféta, pásztor és tanító (Ef 4, 11). Evangélistaként elvitte az evangélium örömhírét a világ négy tájára; prófétaként megjövendölte az orosz nép megkeresztelkedését, valamint Kijevnek mint városnak és keresztény központnak a nagyságát; pásztorként számos egyházat alapított és rendezett el; tanítóként pedig fáradhatatlanul oktatta az embereket egészen a keresztig, sőt még a keresztről is, utolsó leheletéig. Mindemellett vértanú is volt. Ez is a Szentlélek azon ajándéka, amely nem adatik meg mindenkinek.

Így láthatjuk ebben az apostolban, miképpen a többiekben is, Isten Lelke kegyelmének teljes bőségét. Arról pedig, hogy minden hatalmas tettet, amelyet Krisztus egy-egy követője véghezvisz, a kegyelemnek kell tulajdonítani, Szent Frumentiosz tesz bi-zonyságot nekünk. Amikor felszentelt püspökként visszatért Alexandriából Abesszí-niába, hatalmas csodákat kezdett művelni, és így tömegestül térítette a népet a hitre. Ekkor a csodálkozó király megkérdezte tőle: „Oly sok éven át éltél velünk korábban, s sohasem láttuk, hogy bármilyen csodát tettél volna? Honnan van ez most benned?"

Amire a boldog Frumentiosz így válaszolt a királynak: „Nem az én cselekedetem ez, hanem a papság kegyelmének műve." Ekkor a szent elmagyarázta az uralkodónak, hogyan vetette meg Krisztusért a szüleit, a házasságot s az egész világot, és hogyan kapta meg a szent Atanáz általi kézrátétel útján a papság csodatevő kegyelmét.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ádám és Éva szellemi bukását, mégpedig:

1. hogyan ébresztett a kígyó Évában kapzsiságot (mohóságot) és büszkeséget;
2. hogyan szegte meg a megkísértett és elgőgösödött asszony Isten parancsolatát, és evett a tudás fájáról;
3. hogyan vétkezett Éva nem szegénységben és szükségben, hanem mindenek bőségében.

SZENTBESZÉD
A pogányok tudatlanságáról és megkeményedett szívéről

„Ne éljetek úgy, mint a pogányok, akik hiúságokon járatják az eszüket. Sötétség borult elméjükre, és elidegenedtek az istenes élettől tudatlanságukban, amely szívük megátalkodottságának következménye. ” (Ef 4, 17-18)

Mi a hiábavalóság, testvéreim? Minden, amit Istenen kívül szemlélünk, amit elvágunk Istentől, s amit az Isten félelme nélkül használunk. Mi az elme hiábavalósága, testvéreim? Úgy élni és úgy magyarázni az életet, hogy az ne Isten törvényén, hanem a saját pillanatnyi gondolatainkon és vágyainkon alapuljon. Honnan ered ez a gonoszság az emberekben, testvéreim? Elsősorban a szív megkeményedéséből, s azután a bennük lévő tudatlanságból. Mit jelent a szív megkeményedése, testvéreim? Az Isten szeretetétől és Isten félelmétől kiüresedett szívet jelenti, amely megtelt a test miatti vágyakozással és mindentől való félelemmel. Mi születik a szív megkeményedéséből, testvéreim? Tudatlanság, az isteni dolgok, az isteni utak és törvények teljes nem tudása – a szellemi életre s a szellemi gondolkodásra való teljes érzéketlenség.

Mi a végső következménye a szív megkeményedésének és az isteni igazságok nem tudásának, testvéreim? Az értelem elhomályosulása és az Isten életétől való elidegenedés. Az értelem elhomályosulása – vagyis: az ember elméje éppoly sötétté válik, mint a teste, az emberben lévő világosság sötétséggé lesz. Ó, mily hatalmas sötétség! Akinek elhomályosult az értelme, annak elhomályosult az elméje is. Akinek pedig elhomályosult az elméje, az semminek sem ismeri az értelmét, vagy mindentől megtagadja az értelmet. Az ilyen ember elidegenedett az Isten életétől, s elszárad és elpusztul, mint a testtől elvágott testrész. Ilyenek a pogányok, ilyenek az istentagadók, és ilyenek végül a kishitű vagy hamis keresztények is.

Ám még a száraz fa is életre kel és kizöldül, ha megöntözik Krisztus életadó vizével. S a pogányok elszáradt világa is feltámadt és életre kelt az Úr Krisztus által. Mennyivel inkább a bűnbánó keresztény bűnösök!

Tartsunk önvizsgálatot, testvéreim! Tartsunk önvizsgálatot minden áldott nap! Kérdezzük meg magunktól minden nap, hogy a hiábavalóság miatt nem homályosultunk-e el mi is, s nem idegenedtünk-e el az Isten életétől. Hamarosan eljön a halál, a vég és az ítélet. A kiszáradt fákat pedig az olthatatlan tűzbe vetik.

Ó, Úr Jézus, a mi elménk és a mi életünk, segíts nekünk, hogy Teáltalad gondolkodjunk és Teveled éljünk. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.